

PARKLØFT: TØYEN

FRA SKJULTE PERLER TIL SOSIALE MØTEPLASSER

ZENISK

SO
LA

ρ|rodeo

ZENISK SO
P|rodeo LA

Bydel
Gamle Oslo

*«Områdeløft Tøyen skal bidra til at Tøyen
oppleves som et trygt, inkluderende sted
med en aktiv befolkning som vil bli boende
**...herunder - Styrke og skape møteplasser
ved bl.a «Oppgradering av parker og plasser»***

- Områdeløft Tøyen 2014-2018

INNHold

A - Innledning

B - Metode

C - Overordnede inntrykk

Bydel Gamle Oslo - Den grønne bydelen

Tøyen som sted i byen - Funn fra stedsanalysen

Parkløft: Tøyen - En fokusert videreføring

Overordnede vurderinger - Våre funn

Overordnede anbefalinger - Fremtidens byrom på Tøyen

D - Parker og plasser

01. Rudolf Nilsens Plass

02. Urtehaven

03. Tøyen Trekantplass

04. Gartnerløkka

4b. Brannveien

05. Schübelers gate friområde

06. Sørli lekeplass

07. Sørli plass

08. Borggata friområde

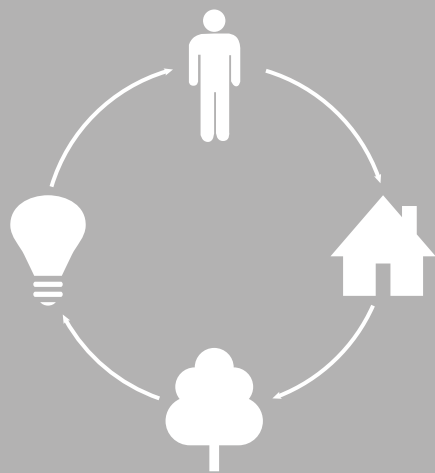
09. Gåseparken

10. Sommerfrydhagen

11. Håkons gate friområde

E - Oppsummering og anbefalinger

PROSJEKTGRUPPA

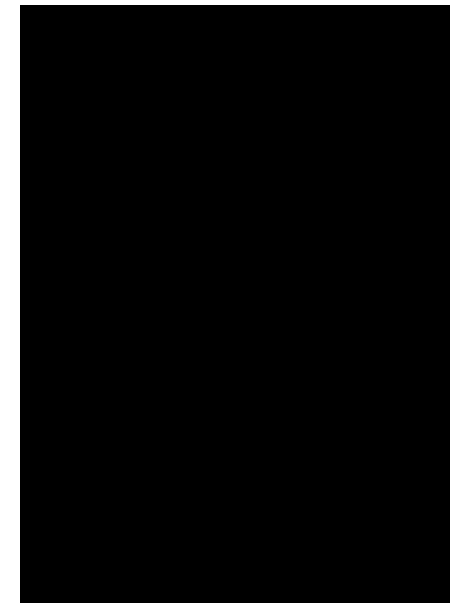
Prosjektgruppa har bestått av et tverrfaglig team sammensatt av landskapsarkitekter, sosiolog, arkitekt og lysdesignere.

Firmaene som har deltatt i prosjektet har vært Studio Oslo Landskapsarkitekter (SO LA), Rodeo Arkitekter og Zenisk Lysdesign.

Vi har valgt å valgt å løse oppgaven med et tverrfaglig team fordi oppgavene og utfordringene er så sammensatt at de ikke kan løses ved bare å se på et tema isolert. Vi mener at den eneste måten man kan møte de utfordringene man ser på Tøyen er via et samarbeide på tvers av faggrupper, etater og interesseorganisasjoner.

Vi har også samarbeidet med en referansegruppe på Tøyen som består av representanter for ulike kommunale organisasjoner, frivillige organisasjoner samt beboere. Disse har vært viktige for å forstå utfordringene fra et 'insider' ståsted.

SO
LA

OLE RYDNINGEN

Landskapsarkitekt
Prosjektleder

P|rodeo

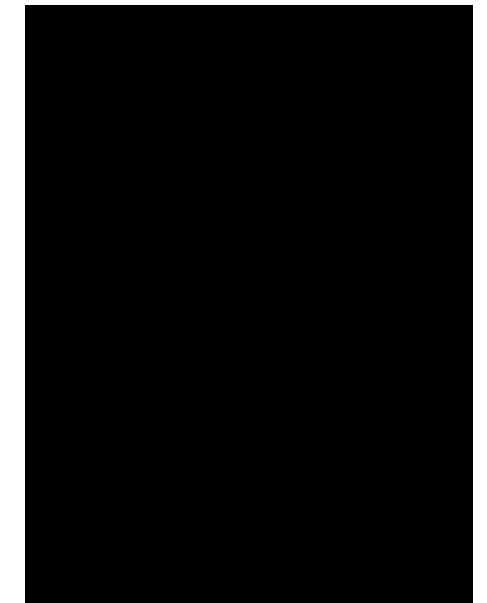

KENNETH DAHLGREN

Sosiolog

ZENISK

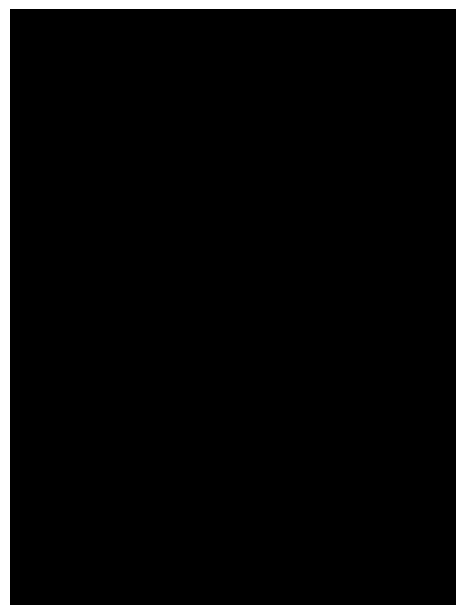

KRISTIN BREDAL

Lysdesigner

SO
LA

ASHLEY CONN

 Landskapsarkitekt

P|rodeo

ANNE BJØRNDAL

 Arkitekt

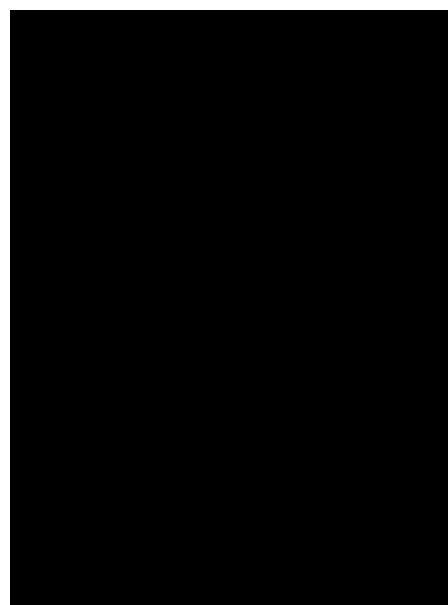
ZENISK

RUTH MARIE BOTTHEIM

 Lysdesigner

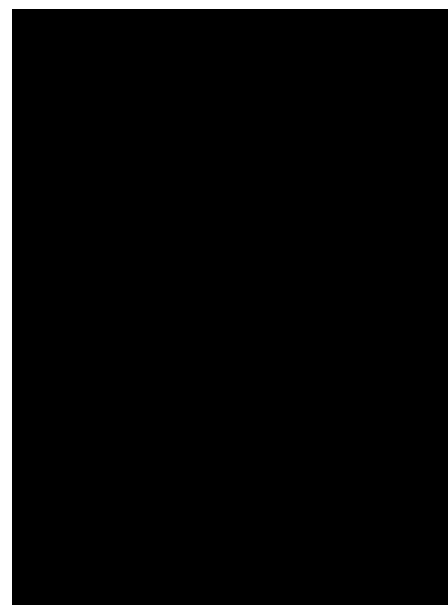
SO
LA

MARIUS LØKKEN SKOGVANG

 Landskapsarkitekt

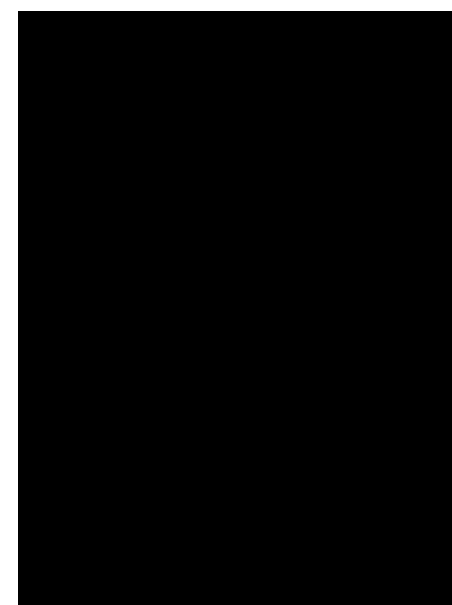
P|rodeo

CARSTEN ANIKSDAL

 Filmskaper

ZENISK

STEFAN MAASSEN

 Lysdesigner

REFERANSEGRUPPA

Terje Andresen

Rektor på Tøyen og Vahl skole.

Lars Høgmo

Jobber i Bydel Gamle Oslo som Teamleder for Ungdomsteamet.

Ellen Vik Ossiannilsson

Jobber for FRIGO.

Harald Nicolaisen

Frelsesarmeen.

Hussein Awad Nur

Småbarnspappa som går Tøyenravn og er engasjert i Tøyen sportsklubb.

Marianne E. Netland

Planlegger i Bydelen.

Andreas Søreide

Prosjektmedarbeider bomiljøprosjektet i de kommunale gårdene på Tøyen.

Ingunn Tyriberget

Prosjektmedarbeider bomiljøprosjektet i de kommunale gårdene på Tøyen.

Anne-Elin Hagevik

Teamleder Bo-oppfølgningstjenesten.

Elisabeth Lundstrøm

SALTO-koordinator i Bydel Gamle Oslo.

Karianne Hjallen

Beboer og lokal aktivist.

STUDENTER

Sosiologistudenter fra Universitet i Oslo (UiO) og arkitekturstudenter fra Arkitekt- og Designhøgskolen (AHO):

Vibeke Riiser-Larsen

Stina Sandnes

Stian Frydenlund

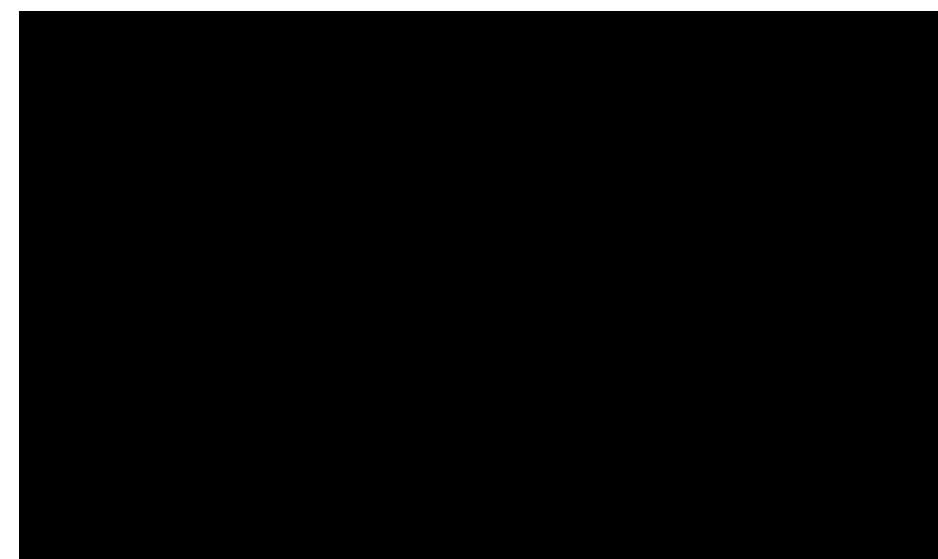
Lisa Angelica Barahona

Runa Dahler Sandø

Åsa Maria Johansson

Nora Ingeborg Hassel Mørch

Gine Backer-Røed

A. INNLEDNING

Områdeløft er en metode utviklet av Husbanken, som fokuserer på å gi områder et helhetlig løft, som er varig og lokalt forankret, gjennom fysiske og sosiale tiltak. Satsingen retter seg mot utvalgte områder med særlige levekårsutfordringer, hvor fysiske og sosiale bolig-, bo og nærmiljø-utfordringer står sentralt.

For mer informasjon, se <http://www.husbanken.no/omradeloft/>

MÅL FOR OPPDRAGET

Målet for oppdraget med å utarbeide denne rapporten er å gi Bydel Gamle Oslo v/Områdeløft Tøyen **kunnskap om muligheter for utvikling av 11 parker og plasser i innsatsområdet på Tøyen. Målet for prosjektet er at parkene og plassene skal bli funksjonelle og attraktive møteplasser.**

Et sentralt prinsipp for prosjektet, har vært å basere kunnskapsutviklingen og beslutningsgrunnlaget på medvirkningsprosesser med befolkningen som bruker eller bor i nærheten av parkene og plassene.

Kartleggingen og analysen skal gi Bydel Gamle Oslo v/Områdeløft Tøyen kunnskap om:

Kvaliteter ved parkene/plassene som kan videreutvikles

Mangler ved parkene/plassen som det må gjøres noe med

Kartleggingen er basert på en fysisk og sosial forståelse av parkene/plassene, og skal danne grunnlag for at oppdragsgiver kan gjøre anskaffelser av konkrete tiltak i parkene. **Et sterkt fokus på befolkningens ønsker og bruk av parkene er nødvendig for å sikre en utvikling basert på lokale behov.**

Parkløft: Tøyen inngår i Programplan for Områdeløft Tøyen vedtatt i BU 12.02.2015. Det er satt av 3 millioner til prosjektet for 2015, men prosjektet vil mest sannsynlig løpe over hele prosjektperioden (ut 2018), og de økonomiske rammene for prosjektet kan mest sannsynlig tilpasses behovene.

BAKGRUNN FOR OMRÅDELØFTET

Det er viktig å få en forståelse av Områdeløft Tøyens rolle i den store Tøyensatsingen.

Bystyregruppene til Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti ble den 28.05.2013 enige om en «Avtale om Munch-museet og utvikling av Tøyen». I forbindelse med at Munch-museet flytter til Bjørvika, får altså Tøyen en kompensasjon for tapet av den viktige kulturinstitusjonen.

Avtalen omhandler 22 punkter som utgjør Tøyensatsingen. Her inngår **blant annet nytt hovedbad, Vitenssenter, sammenhengende grøntdrag over Finnmarksgata, opprusting av Tøyen torg og Tøyen t-banestasjon.** Ansvar for disse store investeringsprosjektene ligger til ulike etater i Oslo kommune, mens Bydel Gamle Oslo har ansvaret for gjennomføringen av et områdeløft for Tøyen. I bystyrets vedtak av 05.06.13 (sak 178) heter det:

«Oslo kommune forplikter seg til og tar initiativ til et områdeprogram over 5 år for å bedre levekårene på Tøyen, etter modell fra Oslo Sør- og Groruddalssatsingen med en kommunal finansiering på 25 millioner kroner per år. Staten inviteres til å delta med et tilsvarende beløp. Programmet starter fra 1. januar 2014. De kommunale midlene forvaltes av bydelsutvalget. Det forutsettes at innbyggere, frivillige lag og organisasjoner gis mulighet til deltakelse i beslutningsprosessen.»

Med områdeløft menes helhetlig innsats inn mot de mest levekårsutsatte områdene. **Det handler om å gjøre Tøyen til et godt sted å bo og vokse opp til tross for at befolkningen kan ha utfordringer ut ifra kjente levekårsindikatorer. Det handler om å styrke nærmiljøkvaliteter og med det tilrette-legge for økt trivsel, trygghet, gode nabolag, sterkere frivillige nettverk, allsidige og vel anvendte tilbud både fra private og offentlige tjenester.**

Bilde fra Tøyenkampanjens Facebookside

Bilde fra Grønlandguide.no

Bilde fra Tøyenkampanjens Facebookside

Bilde fra Tøyenkampanjens Facebookside

Faksimile fra Aftenposten

B. METODE

Fra workshop, hvilke parker i Oslo er viktig?

Fra befaring

Studenter som gjorde registreringer i parkene

Intervjuer i parkene

Fra workshop

Fra workshop

To av studentene blir filmet mens de observer i Sommerfrydhagen

Kvaliteter og utfordringer ved Rudolf Nilsens plass

Prøvelyssetting av veggmaleri på Gartnerløkka

TILNÆRMING

Et viktig premiss som ble lagt til grunn for Parkløft: Tøyen, var at vi sørget for å videreføre og implementere sentral og relevant kunnskap som alt foreligger. Det vil si at den sosiokulturelle stedsanalysen og barnetråkk-rapporter fikk virke som utgangsposisjon for våre egne undersøkelser.

For å gi utgangsposisjonen en forankring i oss selv, som fagpersoner, brukte vi tid på observasjoner i parkene og på plassene, der vi forsøkte ta til oss opplevelsen av å være der, forstå hvilken rolle parken eller plassen fungerte i et nabolag og så videre.

Dette ga oss en forutsetning for å skissere et medvirknings-opplegg, der vi fikk aktører og beboere i nærmiljøet i tale om hvilket forhold de hadde til parkene og plassene, og hvilke innspill de hadde til utvikling for framtiden.

I tillegg har det blitt gjennomført egen befaringsrunde kun med fokus på belysning. Denne befaringsrunden skjedde et stykke ut i prosjektet, og som en mer eller mindre direkte respons på hva som meldte seg som aktuelt i arbeidet med prosjektet.

PROSESS

GJENNOMFØRING

Vår datainnsamling har basert seg tungt på medvirkning. Vi vil redegjøre for selve funnene senere i rapporten, men her skisserer vi kort hva som har blitt gjort:

- Samtaler med folk på stedet, i de ulike parkene og plassene
- Feltkontor, der vi jobbet fra Områdeløfts lokaler i K1 på Tøyen
- En spørreundersøkelse formidlet på sosiale medier
- Tre workshops basert på en tredeling av det totale prosjektområdet
- To fokusgruppemøter, der vi rettet oss til to grupper vi anså det som svært viktig å komme tydelig i tale med (fokus da var hele case-området):
 - Ungdom
 - Frelsesarmeens brukere

SAMTALER PÅ STEDET

Vi rekrutterte studenter innen sosiologi, ved UiO, og Arkitekter, ved AHO og NTNU, som vi satt sammen i tverrfaglige team for å tilbringe to dager i parkene og plassene som inngikk i prosjektet.

Studentene ble delt inn i tre team, som fikk hvert sitt område å fokusere på. Gruppe A fokuserte på Rudolf Nilsens plass, Urtehaven, Tøyen Trekantplass og Gartnerløkka; Gruppe B fokuserte på Sørli lekeplass, Sørli plass, Schübelers gate friområde og Borggata friområde; Gruppe C fokuserte på Gåseparken, Sommerfrydhagen og Håkons gate friområde.

Totalt brukte gruppene to dager i respektive områder, en fredag og en mandag. Den andre dagen for feltarbeid startet gruppene i motsatt ende enn første dag, for å sikre seg større variasjon i observasjon. Tidspunktet for begge dagene var 9:00 til 16:00.

Totalt snakket studentene våre med 162 personer i løpet av disse to dagene, og menneskene vi snakket med representerte et bredt spekter av sosiale lag, aldre, kultur og etnisitet.

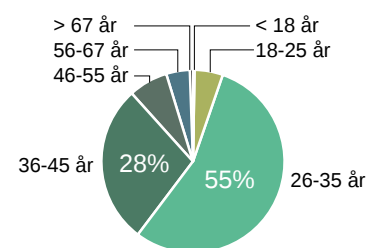
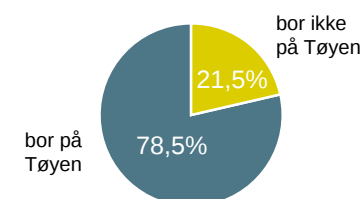
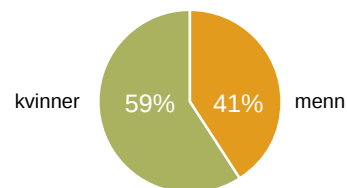
FELTKONTOR

I sammenheng med at vi hadde team av studenter på feltoppdrag i parkene og på plassene, hadde vi samtidig feltkontor på K1.

Tanken var da at de som ønsket kunne komme innom for å snakke med oss, om ting de var opptatte av at ble tatt hensyn til.

Hvorvidt det skyldtes for dårlig informasjon fra vår side eller for liten interesse, vet vi ikke, men dette var ikke et tilbud som ble benyttet. Derfor har vi liten eller ingen data herfra.

(respondenter, spørreundersøkelsen. Av 477 respondenter var...)

SPØRREUNDERSØKELSE

Vi utviklet en spørreundersøkelse som ble formidlet digitalt via sosiale medier. Her jobbet vi spesielt aktivt med å få grupper på Facebook som hadde tilhørighet til Tøyen om å formidle spørreundersøkelsen til sine medlemmer. Vi brukte SurveyMonkey til å utforme undersøkelsen, og SPSS til analysene.

Spørreundersøkelsen var utformet slik at vi i hovedsak fikk svar på om folk kjente til parkene eller plassene, hva de syntes om dem og om de hadde forslag til tiltak.

Totalt 477 personer besvarte undersøkelsen. Av disse var **41 prosent** menn og **59 prosent** kvinner. **5 prosent** av respondentene var 18-25 år, **55 prosent** var 26-35 år, **28 prosent** var 36-45 år, **7 prosent** var 46-55 år, og **4 prosent** var 56-67 år. Av ytterposisjonene var **kun 0,5 prosent** under 18 år, og **0,5 prosent** eldre enn 67 år. **78, 5 prosent** av respondentene bodde selv på Tøyen, mens de resterende kom fra andre steder i byen.

Spørreundersøkelsen ble også brukt som en måte å rekruttere folk til workshop – det vil si at vi la inn en anledning til å legge igjen kontaktinformasjon dersom en ønsket å delta. 117 personer registrerte seg som interesserte, og samtlige fikk tilsendt invitasjon til workshop.

WORKSHOP

Vi gjennomførte tre workshops, basert på samme tredeling som studentgruppene var delt inn i. Disse workshopene var strukturert i tre deler;

I del 1 ønsket vi å forstå deltakernes forhold til parker og plasser i Oslo på generelt nivå, deretter trakk vi ting ned på prosjektnivå. Vi jobbet med dem om hvilke områder som de opplevde som bra, om rutene som bandt parker og plasser sammen med mer. Poenget her var først og fremst å sette deltakerne i gang og gi dem et fokus mot tematikken.

I del 2 så gikk vi inn i hver enkelt park eller plass, og forsøkte identifisere hvilke sentrale utfordringer det er viktig å ta tak i, samtidig som vi fokuserte på hvilke sentrale kvaliteter vi må sørge for at ikke går tapt.

I del 3 ble det gjennomført en sammenfatning i plenum, med debatt.

FOKUSGRUPPER

Vi anså det som nødvendig å gi to grupper en egen sesjon, fordi det gjerne er utfordrende å få fram stemmene deres i fellesskap med andre grupper. **Det ble derfor arrangert en egen kveld for ungdom**, der vi gjorde mye av det samme som på workshopene, men hvor samtalen var atskillig mindre strukturert.

Det ble også arrangert et **opplegg for brukere av Frelsesarmeen**. Dette ble gjort på dagtid i Frelsesarmeens lokaler.

En interessant ting vi merket oss når vi fikk disse to gruppene for oss selv, var at de representerer overraskende like utgangsposisjoner: **For det første er de redde for å miste tilgang til offentlige rom, der de bare kan være – henge med andre. For det andre så har de høy grad av omsorg for hverandre.** Det vil si, ungdommen var opptatte av at rusmisbrukere også får ha tilhold i parker og plasser på Tøyen, og Frelsesarmeens brukere var opptatte av at barn og unges behov må få forrang når det kommer til hvordan utvikling skal skje.

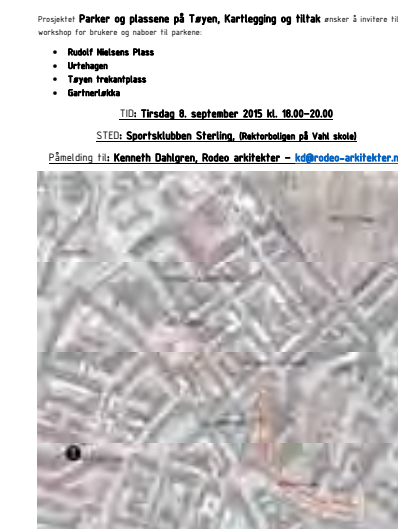
SAMLET VURDERING AV DATAMATERIALE

Gjennom blandingen av disse ulike metodene for datainnsamling, opplever vi å ha samlet et solid og bredt grunnlag for tolkning og anbefaling for hvordan parker og plasser på Tøyen kan utvikles.

Lokale stemmer og behov er tatt med og ivaretatt, og koblet på tidligere undersøkelser og kunnskapsgrunnlag. Vi håper dette skinner gjennom i vår argumentasjon i tekst og visualiseringer.

Bevegelsesmønster på Rudolf Nilsens plass

Invitasjon til workshop

Spørreundersøkelse på internett

Fra workshop

ANALYTISK RAMMEVERK

PPS (*Project for public spaces*) – en amerikansk, idealistisk organisasjon som har jobbet med offentlige rom siden 1975 i 43 forskjellige land – operer i den sammenheng med ti prinsipper for offentlige rom.

Flere av disse har overføringsverdi til vår satsing på Tøyen. I det følgende avsnittet har vi videreutviklet PPS' prinsipper som viktige faktorer for utvikling av parker og plasser på Tøyen (omtalt som samlebetegnelsen, "møteplasser").

– som i hovedsak vil si egne observasjoner, samtaler med lokalbefolkningen (ute i parkene og på plassene og i workshops) – kan disse punktene brukes for å gi retning for utvikling.

Helt overordnet kan vi si at samtlige parker og plasser oppleves som å skåre dårlig på vedlikehold. Et gjennom-gående poeng fra majoriteten av dem vi har snakket med, i forbindelse med samtlige parker og plasser, er at de oppleves som nedslitt og forøplet.

www.pps.org/reference/squaresprinciples/

IDENTITET

Offentlige møteplasser må forstås i sammenheng med sine omgivelser, samtidig skal plassene bidra til sine omgivelser med en fortelling om hva slags sted vi befinner oss på. Viktige identitetsmarkører kan være alt fra fysiske (symbolske) installasjoner til aktiviteten som finner sted der (inkludert personene som bedriver aktivitetene).

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at slike identitetsmarkører vil fungere både tilsiktet og utilsiktet. Det vil si, det er ikke alltid at symbolske markører oppfattes slik vi har tenkt, eller at installasjoner blir brukt som planlagt. Møteplassers identitet vokser, med andre ord, fram i møtet mellom utviklers intensjon og brukeres praksis.

DESTINASJON

Avhengig av møteplassens størrelse, vil den ha én eller flere destinasjoner. Noen plasser er så små at de kun utgjør én destinasjon, mens større plasser vil ha ulike tilbud som inviterer til besøk. Destinasjoner i denne sammenhengen kan være alt fra benker å sitte på, fontener å kikke på eller dyppe føttene i, bakker å ake i og så videre.

Hvorvidt en plass blir en destinasjon har mye med dens identitet å gjøre – det vil si, hvorvidt det er grupper som opplever at plassen bidrar til eller utgjør en rolle som arena for deres identitet. Derfor vil også selve destinasjonsaspektet til plasser variere mellom det tilsiktede og det utilsiktede. For eksempel er ingen av plassene på Tøyen planlagte som steder å distribuere eller konsumere narkotiske stoffer, men nettopp dette er – for mange – selve grunnen til å oppsøke dem.

BEKVEMMELIGHETER

En god møteplass bør ha fasiliteter som gjør at det er behagelig for folk å oppholde seg der. Dette handler om det aller mest grunnleggende, som benker det er godt å sitte på og søppelkasser det er enkelt å benytte seg av, men også mer eller mindre subtile elementer som belysning spiller en avgjørende faktor.

Det er imidlertid viktig at bekvemmelighetene spiller på lag, det vil si at de virker sammen til å forhøye opplevelsen framfor å jobbe mot hverandre.

Hvis vi tar eksemplene nevnt her – benk, søppelkasse og lys – så finnes det en rekke måter å tenke dem bekvemmelige hver for seg, men med mindre søppelkassen er plassert i naturlig forbindelse med benken der folk oppholder seg, og lyset er mer orientert mot å lyse opp enn å skape stemning, vil ikke plassen oppfattes som behagelig.

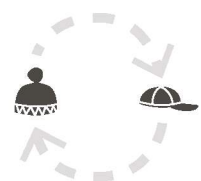

FLEKSIBILITET

En god møteplass bør ikke legge for sterke begrensninger på hva det er folk skal gjøre når de er der. Et døgn har mange timer, en uke mange dager, og et år er fylt med årstider og godt med tid som skal fylles. En god møteplass, er en plass der det oppholder seg folk stort sett hele tiden.

Dette krever et fleksibelt design. Graden av fleksibilitet kan imidlertid gjerne variere – for eksempel kan muligheten til å flytte rundt på bord og stoler være en måte som gjør plassen mer brukervennlig for grupper av forskjellig størrelse, temporære sesongelementer kan flyttes til å fra etter hvert som sesongene skifter, og plassens elementer kan utformes slik at de kan brukes til flere framfor kun én ting.

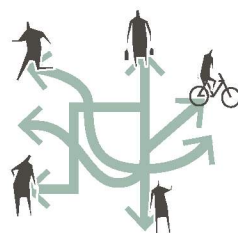
Når man, som vi, jobber med en rekke plasser, kan en også tenke fleksibilitet som sammenheng – det vil si at plassene tilbyr variert bruk seg i mellom, som stiller mindre krav til kontinuerlig justeringer av den enkelte. Likevel er det ikke å anbefale at aktivitet ett sted låses fast til noe veldig snevert og (på forhånd) bestemt.

SESONGJUSTERING

Som nevnt i foregående prinsipp, er fleksibilitet viktig. I et land som Norge, der årstidene er veldig forskjellige, er det viktig å ha en god og gjennomtenkt plan for nettopp sesongjusteringer. Vi er ikke tjent med møteplasser som kun fungerer i sommermånedene, de må kunne fungere hele året.

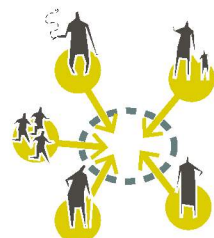
Hvordan fotballbanen blir skøytebane på Rudolf Nilsens plass, er et godt eksempel. Viktigheten ved dette aspektet gjør det nødvendig å vie et helt prinsipp til nettopp dette.

TILGJENGELIGHET

En god møteplass må være lett å komme til. Dette innebærer for eksempel at det skal være mulig å komme seg til plassen på ulike måter – til fots (som krever gangveier), med sykkel (som krever sykkelveier og -parkering), med offentlig transport (som krever ruter og holdeplasser) og så videre.

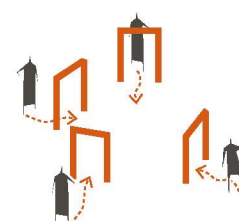
I tillegg er det viktig å sikre orienterbarhet ved hjelp av god skilting, som gjør det tydelig hvor plassene befinner seg (rute og distanse). Skilting er derfor viktig, og vil i tillegg kunne brukes strategisk opp mot første prinsipp, som bidragende i identitetsbygging.

OMGIVELSEN

Gode plasser spiller på lag med sine omgivelser, de supplerer tilbud rundt om og bidrar samlet til å løfte området som helhet opp. På Tøyen skal det ikke etableres nye plasser, men å tenke gjennom hvordan plassene kan supplere tilbud og annet som ligger rundt om er viktig.

Dette kan for eksempel innebære at bibliotek får leseområder i parken utenfor, at skolen har en naturlig tilstedeværelse på en ballplass og så videre.

ADKOMSTSPosisjONER

Gode plasser har mer enn én inn- og utgang. Det bør gis rom for at plassen kan entres fra flere steder, som også gjør den naturlig som snarvei og lignende.

Dette sørger for å bringe flere personer til stedet, som øker trygghet og sikkerhet og skaper mer liv.

VEDLIKEHOLD

Gode plasser, er plasser som folk kommer tilbake til jevnlig. Denne jevnligheten må i utgangspunktet sikres ved foregående punkter, men holdes ved like gjennom godt vedlikehold. At folk kommer tilbake, tar gjerne form som mønstre.

Å kjenne disse mønstrene og sørge for vedlikehold og renhold i henhold til faktisk bruk, er essensielt for å bevare plassen som en god opplevelse for brukerne. Opplevelsen av at plassen blir tatt vare på, betrygger også brukerne i at her er det noen som har ansvar. At noen oppleves som ansvarlig, og ikke minst tar ansvar, er viktig.

ANSVARSFORDELING

Gode plasser spiller, som nevnt, på lag med sine omgivelser, og inviterer tilbud på utsiden inn. Aktivitet som inviteres inn kan gjerne hel- eller delformaliseres ved at foreninger, lag, grupper og lignende tildeles ansvar for vedlikehold og drift av tilbud.

Det er viktig at dette ikke skjer som ansvarsfraskriving eller å skyve byrden over på andre, men at det forankres i en opplevelse av at foreninger, laget eller tilsvarende får en verdi til disposisjon, som de ønsker å forvalte. Dette sikrer at eierskapet til plassen spres ut over aktører i nærmiljøet, med det resultat at plassen forankres tydeligere i livene til dem som benytter seg av den.

C. OVERORDNEDE INNTRYKK

Tøyen og Grønlands grøntstruktur.

BYDEL GAMLE OSLO DEN GRØNNE BYDELEN

Innsatsområde
Parkløft:Tøyen: 375 dekar

Innsatsområdet for Områdeløft Tøyen har mange og store parker i umiddelbar nærhet. Tøyenparken, Caltexløkka, Botanisk hage og Kampen park ligger rett nordvest for bydelen og brukes flittig av bydelens befolkning. Jordal idrettspark og Botsparken ligger i sørøst og den første brukes av mange som driver organisert idrett. Både i barnetråkkrapportene, i stedsanalysen, i intervjuer vi har gjort samt i workshopene kommer det frem at disse parkene benyttes ofte og oppleves som et svært positivt element for beboerne.

Innenfor selve innsatsområdet finnes store parker som Rudolf Nilsens Plass, Sørli lekeparks og Sommerfrydhagen som benyttes ofte av beboerne til aktiviteter, lek og opphold.

Området Tøyen oppleves altså som en grønn bydel med grønne parker, plasser og gater. Men Tøyen oppleves også som overgrodd, noe som gjør det vanskelig å orientere seg, føle seg trygg, og ikke minst å gjenkjenne hovedakser og ganglinjer mellom de ulike parkene og plassene.

Den eksisterende belysningen i innsatsområdet bidrar heller ikke i så måte - **enten oppleves områdene flombelyst eller har for lite lys. Flere plasser er mørke også på dagtid.** Disse områdene er mørkest på høsten og våren. **Totalinntrykket er at det mangler både farge og kontrast og det er vanskelig å se eller oppfatte sammenhenger internt i bydelen.**

REFERANSER

Brattbakk, Ingar, Aina Landsverk Hagen, Monika Grønli Rosten, Oddrun Sæter, Jenny Osuldsen, Bengt Andersen, Erik Thorstensen og Katja Bratseth. **Hva nå Tøyen? Sosiokulturell stedsanalyse av Tøyen i Bydel Gamle Oslo.** AFI rapport 8: 2015.

Husbanken: <http://www.husbanken.no/omradeloft/>

Sandlie, Hans Christian (2008). **"Ungdommens boligønsker – kulturelle, strukturelle, rasjonelle?"**. Tilgjengelig på: <http://www.nibr.no/filer/Ungdommens%20bolig%C3%B8nsker%20-%20kulturelle,%20strukturelle,%20rasjonelle.pdf>

Hjorthol, Randi og Susanne Nordbakke (2015). **Barns aktiviteter og daglige reiser i 2013/2014.** TØI rapport 1413/2015.

Kriznik, Heidi Marie (2015). **Den delte byen.** Oslo: Forlaget Manifest

FORSKJELLER I BRUK OG BEHOV

Innsatsområdet for Tøyen er et stort område med tydelige forskjeller innad i bydelen.

Parkene i de sentrumsnære områdene som **Rudolf Nilsens Plass, Urtehaven og Gartnerløkka** har tunge institusjoner som skole og sportsklubb, barnehager og frelsesarmeen som brukere. Det er et større engasjement, diversitet i funksjon og brukerkonflikt/brakerpress en områdene som ligger lengre øst i innsatsområdet. **Dette fører til at det er ulike behov selv om parkene fremstår relativt like i dag.**

På en måte kan man si at uterommene på Tøyen virker å ha vokst frem tilfeldig, dvs. de har ikke fulgt med i utviklingen av bruken, eller har en utdatert utforming.

SMÅ, LOKALE PARKER

Mange av parkene og plassene på Tøyen er små lokale parker som også har en funksjon som supplement til de store parkene som ligger i nærheten, enten i bydelen eller rett utenfor.

Dette gjelder spesielt de utpregede aktivitetsparkene, som har et stort press når det gjelder bruk.

Når det i tillegg er mangelfull eller feil belysning, flere plasser er mørke også på dagtid, sier det seg selv at **parkene og plassen ikke utnyttes til sitt fulle potensiale.**

Fysiske barrierer (gjerder, hekk, osv.) **hindrer gjennomfart** og det er vanskelig å si **om disse er offentlige eller private.** Dette skaper en innstengt bakgårdsfølelse og det kan være vanskelig å holde oversikt.

Hovedakser mangler tydeliggjøring, visuell logikk og overordnet konsept – dette er viktig for veifinning mellom byrommene og å føle seg trygg.

Kort oppsummert er det tre hovedfunn fra intervjuer, survey og workshop;

- **Parkene oppleves mørke - dårlig belysning**
- **Utfordring/konflikt med rus mhp bruk.**
- **Utfordring med søppel**

Sørli Lekeplass slik før den ble beskåret

Diagonalen på Rudolf Nilsens plass

skillet mellom hardt og mykt dekke i Sommerfrydshagen

Innegjemt og kantete i Urtehaven

BAKGRUNN

Målsettingen har vært å utarbeide en strategiplan for utvikling, der parkene og plassene gripes an som offentlige rom og sosiale arenaer. Fokus har vært på hvilke positive kvaliteter parkene og plassene tilfører nærmiljøet i dag og på sikt, og hvilke sentrale utfordringer en må gripe tak i for å realisere parkene og plassenes potensial.

Samtidig som vi har sett på den enkelte parken og plassen, og forsøkt gripe dens rolle - i nærmiljøet og for de nåværende og framtidige brukerne - har vi forsøkt å ta tak i sammenhengen som parkene og plassene inngår i. Det vil si at vi har forsøkt å forstå nettverket av parker og plasser som et system og et relasjonelt forhold.

Forut for **Parkløft: Tøyen** har det blitt utarbeidet en stedsanalyse av Tøyen. Vi har ansett denne som viktig å legge til grunn for vårt arbeid. Stedsanalysen ble utført av *Arbeidsforskningsinstituttet* (heretter: AFI) på oppdrag fra *Bydel Gamle Oslo*, og skulle gi svar på tre problemstillinger:

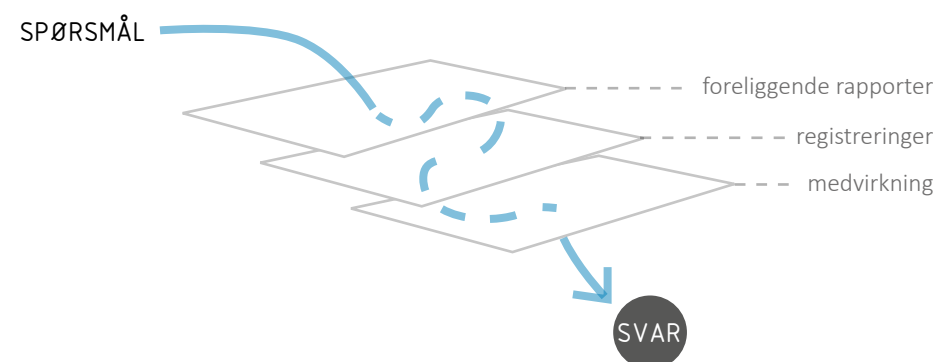
Hvordan er befolkningen på Tøyen sammensatt, og hvordan endres den?

Hvilke sosiale og fysiske nærmiljøkvaliteter brukes og verdsettes?

Hva savner befolkningen av tilbud og tjenester, og hva er de største utfordringene ved området?

Ved å ta utgangspunkt i tett dialog med lokalbefolkningen på Tøyen, var stedsanalysens målsetting å utlede anbefalinger knyttet til å trygge bo- og oppvekstmiljø, styrke eksisterende og skape nye møteplasser, samt tilrettelegge for helsefremmende aktivitet og deltakelse.

TØYEN SOM STED I BYEN: FUNN FRA STEDSANALYSEN

Stedsanalysen viser at dialog rundt byutvikling på Tøyen, der befolkningen har vært inkludert, i lengre tid har vært preget av to viktige bekymringer med sentral relevans for **Parkløft: Tøyen.** Den første bekymringen har handlet om befolkningens opplevde trygghet, med spesielt fokus på sosiale utfordringer knyttet til rus og kriminalitet. Den andre, skuffelse over det som oppleves som mangelfulle medvirkningsprosesser (Brattbakk med kolleger, 2015: 21, 23-24).

Kort fortalt: Mange opplever at enkelte områder på Tøyen kan være utrygge å ferdes i, og at å nå fram med innspill på hvordan tilstanden kan bedres har vært vanskelig.

Parkløft: Tøyen har derfor hatt som mål å gjøre medvirkningsprosessene både reelle og brede, og sørge for at våre analyser og konklusjoner representerer interessene og svarer

på behovene til beboere, lokale foreninger og lignende.

Det betyr ikke at vi har holdt vår profesjonelle vurdering utenfor, men at vi har tatt i bruk en grundig metodikk for sammenstilling og syntetisering av ulike informasjonsnivåer, som har blitt brukt som filter og kvalitetssikring av resultatene vi har kommet fram til.

Stedsanalysen til AFI løfter fram en rekke forhold med direkte relevans for **Parkløft: Tøyen**. I det kommende kapittelet gjør vi kort rede for hva vi anser for å være mest viktige på overordnet nivå. Når det gjelder vurderinger og anbefalinger knyttet til enkeltparker og -plasser, har vi plassert disse i direkte

Tøyen Torg slik det fremstår i dag.

Humlegata (Sørli gate forbi Sørli lekeplass).

ETZs framtidige visjon for Tøyen Torg.

ETZs framtidige visjon for Tøyen Torg.

ET URBANT KNOTEPUNKT I ENDRING

Tøyen ligger **sentralt i Oslo**, og er preget av en **mangfoldig befolkning**, med et **variert tilbud** av privat og offentlig service, et **rikt kulturliv**, og med en **blandet bolig- og bygningsmasse**.

Tøyen framstår derfor som et levende område som fyller mange funksjoner for de ulike gruppene som bor der, men også som et sted mange besøker for å benytte seg av det rike tilbuds-spekteret. Som de omkringliggende områdene, preges også Tøyen av gentrifiseringsprosesser. Det vil si at området kan ventes å endre karakter i tiden som kommer, for å imøtekomme krav fra nye befolkningsgrupper.

Hvordan og i hvilken grad denne endringen vil skje, er per i dag vanskelig å si, men tendensen er polarisering – at marginaliserte grupper lever side om side med høyt utdannede majoritetsnordmenn. Å skulle håndtere disse gruppenes ulike behov, blir en sentral utfordring i tiden framover (Brattbakk med kolleger, 2015: v-vii, 7).

BEFOLKNING

Tøyen er et av områdene med **høyest befolkningstetthet i Oslo**. Dette gjelder særlig områdene langs Magnus gate, Jens Bjelkes gate, nederst i Borggata, hjørnet Jens Bjelkes gate og Smedgata, samt området rundt Tøyen senter – hvor gruppen **barnefamilier** er mest konsentrert.

Av områder som framstår som i høyere grad preget av **unge voksne uten barn**, er det særlig kvartalene mellom Sørlogata og Tøyengata og i området nordvest for Sommerfrydshagen. **Eldre beboere** har tyngdepunkter på Enerhaugen og ved Tøyen senter (Brattbakk med kolleger, 2015: 29). Denne spredningen er interessant, sett opp mot parkene og plassene vi har jobbet med.

Aldersmessig skiller Tøyen seg fra snittet for Oslo med **overvekt av unge voksne i 20-årene** og relativt **få over 50 år, overvekt av førskolebarn og få barn og unge i skolealder**, samt **noe overrepresentasjon av personer i 30-40 årene**.

2 av 3 husholdninger på Tøyen består i tillegg av kun én person. Omtrent halvparten av befolkningen på Tøyen har minoritetsbakgrunn, **blant de under 16 år, har omtrent 70 prosent minoritetsbakgrunn** (Brattbakk med kolleger, 2015: 30-31).

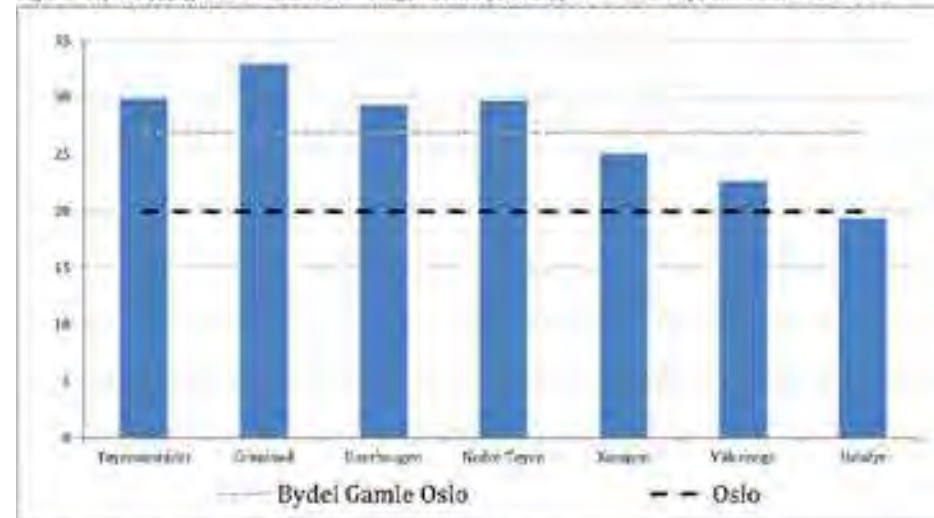
SOSIAL ULIKEHET

Befolkningen på Tøyen er **polarisert når det gjelder levekår**, og forskjellene øker. Blant majoritetsnordmenn har to av tre høyere utdanning, mens én av fire minoritetsnordmenn har det samme. Innflytterne er i stor grad unge, etniske norske med høy utdanning som bidrar til gentrifisering.

Samtidig finner vi en stor gruppe med alvorlige levekårsutfordringer, for eksempel **lever 1/3 barnefamilier på Tøyen under OECDs fattigdomsgrense**; trangboddheten er på 13 prosent, som gjør det vanskelig for unge å gjøre lekser eller ta med venner hjem; konsentrasjonen er høy og bomiljøet i flere kommunale gårder er uheldig; sysselsettingen er lav i enkelte grupper.

Fra et folkehelseperspektiv er det også verdt å nevne at **flere unge i bydelen rapporterer om selvopplevd dårlig helse, og at bydelen skårer lavere på gode matvaner og organisasjonsaktivitet blant unge** (Brattbakk med kolleger, 2015: vi-viii, 36, 40-41).

Figur 6: Flyttehyppighet. Andel av befolkningen som flytter i løpet av ett år. Gjennomsnitt 2009-2013

Kilde: Oslostatistikk, Utviklings- og kommuneplanseksjonen, Oslo kommune

Statistikk for flyttehyppighet. Fra Brattbakk med kolleger, 2014: 34.

LITE STABILITET

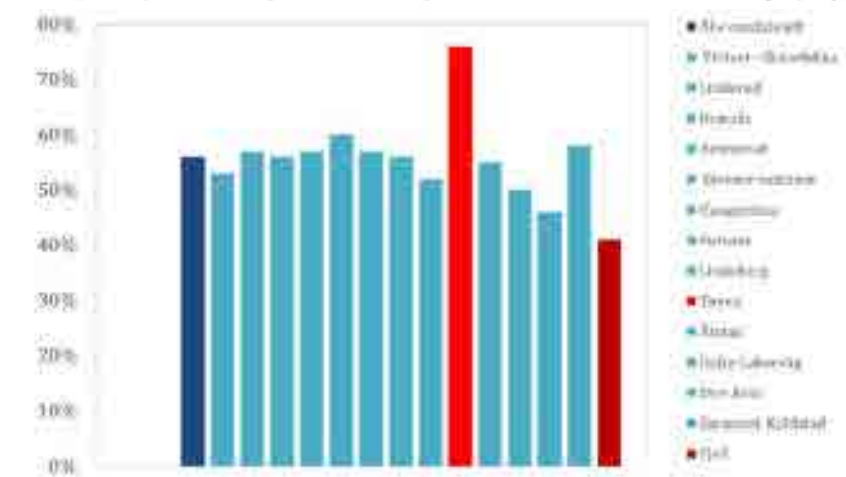
Tøyen har stor **utskifting av beboere**, og bærer preg av å være **et transitt-område for mange**. Én av tre er på flyttefot hvert år, og det er særlig **majoritetsnorske barn i skolealder** og deres foreldre i 30-40-årene som flytter ut, mens unge voksne i 20-årene flytter inn.

At det er overvekt av familier med barn under skolealder, bekrefter dette bildet.

Høy flyttehyppighet er i og for seg typisk for sentrumsområder, men en rekke andre forhold utover sentrumspreget spiller inn, som for eksempel andel utleieboliger og størrelsen på boligene.

En så høy grad av utflytting har **konsekvenser for nærmiljøet** – spesielt har det betydning for stabiliteten på lokale tilbud rettet mot barn og unge (Brattbakk med kolleger, 2014: vi, 30, 34).

Figur 18: Har du i løpet av den siste måneden benyttet deg av møteplasser (dvs. lekeplasser, parker, friområder, benker, kafeer, bibliotek o.a.) i boområdet? Søyene indikerer andelen som har svart "ja" på spørsmålet.

Kilde: DAMVAD 2015. Tallene for områdeløftene er innhentet av NORSTAT i 2014.

Bruk av møteplasser. Fra Brattbakk med kolleger, 2014: 102.

TRANGBODDHET

I delbydelene Grønland, Enerhaugen og Nedre Tøyen – som utgjør kjerneområdet i Tøyen områdeløft – regnes **ca. 13 prosent av husholdningene som trangbodde, mot 8 prosent i Oslo i alt**.

Å bo for trangt kan ha **betydning for mange ulike sider ved livet** (Brattbakk med kolleger, 2015: 84) fordi hjemmet er en viktig arena for ganske mye – det er et sted å gjøre lekser, ta med venner, slappe av, spise mat med familien og så videre.

LAV UTNYTTING AV OFFENTLIGE ROM

Selv om de små parkene og plassene på Tøyen blir brukt i dag, er det **plass til mange flere**. Om man får til å "vrenge" inneaktivitetene ut i det offentlige rom, slik at **flere føler seg komfortable i uterommene, vil de også befolkes i større grad**.

Da blir det samtidig tryggere å oppholde seg der. **Det offentlige rom må ha enda større grad av lavterskeltilbud for at en høyere andel av Tøyens befolkning føler seg komfortable** (Brattbakk med kolleger, 2015: vii).

Et større potensial- Sørli lekeplass er en godt brukt park med arealer som er lite funksjonelt.

Et større potensial- Urtehagen er en godt brukt plass med arealer som er lite funksjonelt.

PARKLØFT: TØYEN

EN FOKUSERT VIDEREFØRING

Restareal ved Sommerfrydhagen.

Stedsanalysen løfter fram mye med direkte relevans for **Parkløft: Tøyen**, som nevnt her ovenfor. Tøyen er et privilegert sted i Oslo, med en rekke store og grønne rekreasjonsområder i nærheten. Men den kompakte bystrukturen og en overvekt av mindre leiligheter legger stort press på de mindre parkene og plassene. Det er derfor svært viktig at disse fungerer i en hverdagssammenheng – at de kan være en **naturlig arena for sosialt samvær**, både innen og på tvers av grupper.

Når vi skal legge en strategi for utvikling av parker og plasser som offentlige rom, er det **viktig at disse ikke vurderes isolert hver for seg, men sees i sammenheng**. Ikke bare i sammenheng med hverandre – andre parker og plasser i nærheten – men i sammenheng med andre arenaer som skal supplere i folks hverdagsliv.

Ungdom på en benk i Sørli lekeplass.

FORLENGELSE AV BOLIGEN

Boligen er verdt å trekke inn, for når en snakker om "trangboddhet" innebærer det en bolig som **ikke strekker til for å dekke de behovene folk har**. Boligen er – med andre ord – ikke en optimal løsning på aktuelle utfordringer.

Det er imidlertid viktig å ta i betraktning at behov både er relativt og strekker over ulike nivåer (Sandlie, 2008: 11-15):

Kulturelt, handler det i stor grad om identitet og å passe inn, **strukturelt** handler det i stor grad om markedsøkonomi og sosial lagdeling, og **rasjonelt** handler det hva en trenger og hva en vil ha (som i stor grad vil være en hybridisert og individualisert kombinasjon av kultur og struktur).

Utekontakten i Bydel Gamle Oslo la nylig fram en rapport om ungdom i alderen 12-17 år med tilknytning til Tøyen som **ferdes mye ute på kveldstid på grunn av manglende fritidstilbud og små leiligheter**. Dette forekommer oftere på Tøyen enn i resten av bydelen.

Den store ungdomsundersøkelsen Ung i Oslo 2012 og 2015 viser imidlertid at trenden blant ungdom ellers i byen er at det er mer vanlig enn før å samles hjemme hos hverandre på kveldstid (Brattbakk med kolleger, 2015: 84).

I den grad dette innebærer at mange ungdommer på Tøyen ikke har mulighet til å omgås på den måten som er kulturelt rådende, vil det være **viktig å tilby et alternativ som ikke føles mindre verdt**. Dette er selvsagt utfordrende, men like fullt mulig.

Å tenke strategisk godt rundt Tøyens offentlige rom og styrke deres funksjon som forlengelse av boligen, vil være viktig.

En sentral utfordring er å ta hensyn til at Tøyen har en **svært mangfoldig bydel** – spesielt med tanke på sosio-økonomiske forskjeller, og med tanke på å håndtere problemer med rusmisbruk i områder der barn skal oppholde seg.

I våre undersøkelser med **Parkløft: Tøyen** har vi også observert hvordan rustilbudene – som er forankret i bestemte bygninger – **har en tilleggsradius som omfatter de offentlige rommene rundt om**. Tydeligst – og mest konfliktykt – er dette i Urtehagen, på Rudolf Nilsens plass og i Gartnerløkka.

Spesielt alvorlig er det kanskje at barnehagene brukes som rusarenaer

på kveldstid – som steder der det festes eller brukes narkotika. I parkprosjektet er det kun én barnehage med – Moasaikk barnehage i Urtehagen – **men denne er til gjengjeld i en svært problematisk situasjon**.

Det finnes imidlertid løsninger å la seg inspirere av i Stedsanalysen:

"På Kampen har en barnehage løst problemet ved å leie ut lokalene på kveldstid til en lokal organisasjon. Andre har satt opp lys eller ryddet vegetasjon" (Brattbakk med kolleger, 2015: 118).

Denne taktikken har ikke fungert overalt, men i den grad det funker, skyldes det to viktige faktorer – at området er tatt i bruk til **positive aktiviteter store deler av døgnet**, og/eller at **området framstår som et sted noen bryr seg om og tar vare på**.

Vi tror at de offentlige rommene på Tøyen vanskelig vil la seg realisere som forlengelse av boligen, med sosial møteplass-funksjoner, hvis en samtidig jobber aktivt med sosiale konfliktlinjer. **Fysisk oppgradering vil imidlertid være en viktig brikke, spesielt hvis det inkorporeres i en fortelling om hvordan det gode samfunn skal være, hvordan en tar hensyn til hverandre og så videre, og ikke minst at denne fortellingen er forankret i lokalbefolkningen, som kan ivareta den og styrke den.**

MØTEPLASSER

Sammenlignet med andre område-løftområder, **skårer Tøyen høyest med tanke på bruk av møteplasser.** Dette er paradoksalt fordi Tøyen **skårer lavest på tilfredshet med rekreasjons- og friluftsmuligheter.** Det Tøyen har en del av, er møtesteder for voksne, mens for **ungdom er det få steder å møtes bare for å henge.** Derfor er det også sterkt engasjement for å få på plass en ungdomsklubb på Tøyen (Brattbakk med kolleger, 2015: 101-104).

Møteplasser trenger ikke være institusjonelle og tilrettelagte, de kan også være spontane, uformelle eller midlertidige. **Det å legge til rette for at møteplasser skal kunne oppstå der de trengs og når folk har behov for dem, er viktig i nabolags- og fellesskapsbygging.**

På Tøyen ser vi relativt stort engasjement i aktivt medborgerskap, der beboere jobber frivillig, starter politiske kampanjer eller former organisasjoner som jobber med spørsmål både i nærmiljøet eller i et eventuelt tidligere hjemland. **Dette er viktig å støtte, og jobbe aktivt med å etablere fysiske steder der slike grupper kan møtes.** (Brattbakk med kolleger, 2015: 119, 140).

TRYGGHET

Generelt er det svært få i Norge (**7%**) som oppgir at de føler seg utrygge i eget nabolag etter at det er blitt mørkt, mot **8 prosent** i store tettsteder. **I områdeløftområdene oppgir 16 prosent at de føler seg utrygge, og på Tøyen svarer 18 prosent at de føler seg utrygge eller veldig utrygge etter at det er blitt mørkt.**

Kanskje mer interessant er det å se på andelen som føler seg trygge – **på Tøyen er andelen svært lav – 24 prosent** – mot **37 prosent** i områdeløftområdene og **50 prosent** for større tettsteder generelt.

De fleste voksne frykter imidlertid i liten grad at noe kriminelt skal ramme dem selv, men i større grad at noe skal skje med barna deres. Blant eldre beboere igjen er det mer uttrykk for frykt og utrygghet. Et av problemene på Tøyen har vært – og er til dels fortsatt – åpenlys salg og kjøp av narkotika (Brattbakk med kolleger, 2015: 122-124).

Funnene i barnetråkkrapportene fra Vahl og Tøyen skole bekrefter dette.

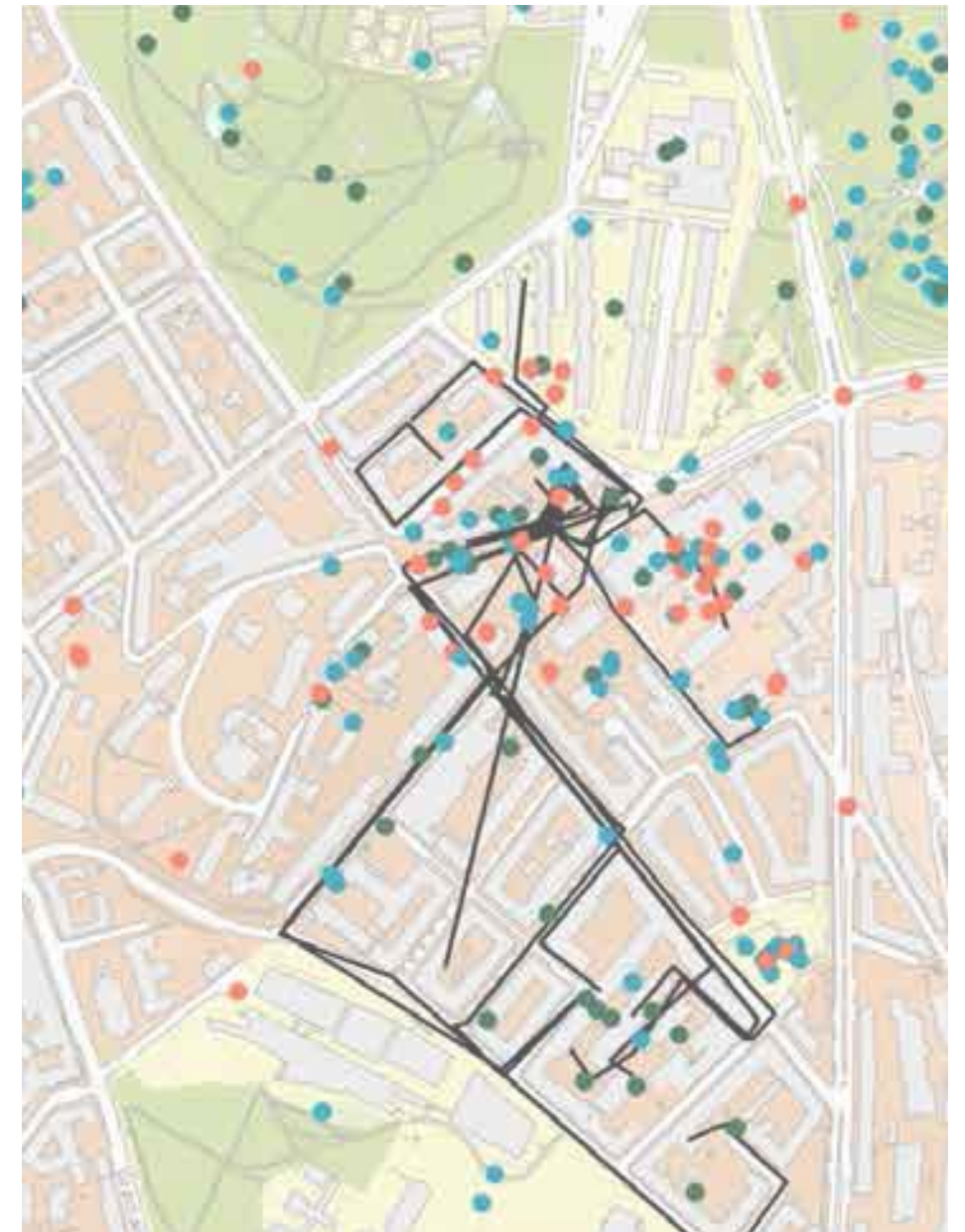
Spesielt opplever barna det de karakteriserer som skumle folk på Rudolf Nilsens plass og langs Motzfeldtsgate og sidegatene. To rusinstitusjoner i nærmiljøet kan være forklaringen på dette.

Gjennom barnas fokus på skumle folk og hva de forteller, kan en tolke det dit hen at **det ligger en eierskapskonflikt mellom barna og andre brukere av Rudolf Nilsens plass, hvor barna føler seg skjøvet ut.**

Barna på Tøyen skole beskriver også tilsvarende situasjoner og konflikter på Sørli lekeplass på kveldene samt rundt Tøyen torg med t-baneinngangene.

Reklame for St.Hansfeiring

Kart fra Barnetråkk-registrering ved Tøyen Skole

Tre lokale aktivister på Tøyen, avbildet i *Utrop*, 31.10.2015

Barn ved barn skole som var med i Barnetråkk

FRAMSNAKKING

Stedsanalysen vektlegger hvor viktig det er å lytte til hva barn og unge selv mener om nabolagene sine (Brattbakk med kolleger, 2015: 11):

Når vi snakker med barn og ungdom som bor på Tøyen og spør, hva vil du skal skje for at Tøyen skal bli et godt sted å vokse opp?, ser de fleste ut som store spørsmålstegn.

”Men Tøyen er jo bra! Hva mener dere? Vi vil ikke forandre noen ting!”

Dette stedsbildet er ikke så lett å få øye på, med diskusjoner fylt av områdeløft-retorikk og veldig mange ulike og velmenende aktører som enten har det som jobb å hjelpe, eller som engasjerer seg fordi de ser at det trengs et løft i nabolaget. **Samtidig er det helt vesentlig å høre etter når barn forteller at det liker stedet sitt sånn det er nå.**

Også vi ble slått av en **overveldende positivitet** blant barn og unge rundt oppvekstmiljøet sitt, og hvordan de **konsekvent hadde en parering klar** mot ethvert forsøk på å løfte fram noe trøblete. Etter hvert ble vi imidlertid klar over en sekundær-diskurs som fungerte korrigerende på den primære diskursen som de unge førte med oss – det vil si: når én forsøkte påpeke noe negativt, ble han eller hun raskt rettesatt av de andre.

”Det er ikke lov til å snakke dårlig om Tøyen” var noe vi overhørte flere ganger, både på workshop med de unge og ute på gatene i uformelle samtaler.

Gitt våre rammer og mandat, var det ikke rom for å følge opp og utrede dette fullt ut, men vi har merket oss ting som kan være viktig å være oppmerksomme på:

Barn og unge på Tøyen har lenge opplevd negativitet rundt sine hjemområder, og virker som å reagere med en trassig stolthet når problematiske forhold fremmes for diskusjon.

Disse funnene blir også bekräftet i SAT rapporten 'Hvor skal vi ellers være?' Utekontakten i Bydel gamle Oslo , 2015.

Der ungdommen sier at de opplevera t annen ungdom fra bla Kampen og Vålrenga tenker dårlig om de som kommer fra Tøyen.

Dette kan forsterkes dersom foreldre, lærere eller andre viktige voksne er involvert i aksjonsgrupper rundt Tøyen. Men kanskje viktigst av alt, så merket vi oss en manglende tillit til at forholdene faktisk kan bedres – **at de vil kunne tørre drømme om kunstgress på fotballbanen, at det kan komme kreative lekeapparater framfor generiske huskestativer, at noen faktisk kommer til å ta tak i at**

de narkomane sover i buskene ved siden av lekeplassen og lignende.

Når vi identifiserte denne nøkkelen, og fikk de unge med på at det vi faktisk er ute etter ikke er å dømme dem, skuffe dem eller glemme dem, men å faktisk få vite hva de trenger for å ha det best mulig, så kom også forslagene til hva de ønsket seg som perler på en snor.

Det er derfor viktig at de som følger opp det arbeidet som nå er satt i gang, ikke gir de unge på Tøyen nok en anledning til å forskanse seg i en boble av ”Tøyen er perfekt!”

OPPSUMMERING

Stedsanalysen slår fast at parkene og plassene på Tøyen per i dag er underutnyttet – det vil si at det er rom for atskillig flere brukere. Et viktig grep, i den sammenheng, er å stimulere flere til å bruke de offentlige rommene til det som i dag gjerne gjøres innendørs og hjemme hos den enkelte (Brattbakk med kolleger, 2015: 66).

Hva som menes med ”inne-aktiviteter” kommer ikke tydelig fram, men det er lagt vekt på behov for gratis WIFI og fleksible sitte-løsninger. At det vil ha en positiv og trygghetsskapende effekt – dersom flere tok i bruk de offentlige rommene utendørs – er det imidlertid liten tvil om. Samt at mer bruk vil stimulere til ytterligere mer bruk.

Stedsanalysen konkluderer også med at økt støtte til hage-parseller, dyrking og matboder er viktig, samt å tilby enkel matservering og kafeer. Dette kan trekke folk gjennom dufter, mat-tradisjoner og krydder som ”skaper assosiasjoner og minner og ikke minst gjør det at man blir sulten” (Brattbakk med kolleger, 2015: 66).

Et tredje overordnet grep stedsanalysen løfter fram som viktig for Tøyen, med tanke på parker og plasser, er å etablere temporære anlegg og installasjoner. Man bør bygge videre på engasjementet fra eksisterende aksjonsgrupper – med dyrkingskasser, installasjoner og gatemaling – og utrede nye aksjonsområder (Brattbakk med kolleger, 2015: 68).

Andre ting som løftes frem, er grep som å jobbe med lyssetting og skjøtsel av vegetasjon, for å åpne opp de offentlige rommene og gjøre dem mer trygge, samt jobbe med universell utforming og sørge for samarbeid mellom de aktørene som skal vedlikeholde (Brattbakk med kolleger, 2015: 69-70).

OVERORDNEDE VURDERINGER – VÅRE FUNN

I spørreundersøkelsen la vi til rette for at respondentene kunne skrive inn generelle ting de var opptatt av at ble brakt videre og fikk fokus i arbeidet med parker og plasser på Tøyen.

De totalt 203 meldingene er først og fremst svært oppløftende lesning. Oppløftende, ikke fordi alt er fint og flott på Tøyen (for det er det ikke), men fordi svarene viser et engasjert lokalmiljø der befolkningen ser verdien i de små, rasjonelle grepene som har stor effekt.

Og ikke minst så viser svarene et lokalmiljø som først og fremst er inkluderende - hva de ønsker aller mest er gode sosiale møteplasser som kan romme alle.

HELHETLIG STRATEGI

Et punkt som ofte blir "glemt", men som mange av dem vi har fått tilbakemelding fra har vært opptatte av, er dette med å jobbe overordnet samtidig som man jobber med enkeltprosjekter.

Å jobbe overordnet betyr at detaljgrep får plass i et eksplisitt helhetlig grep om utvikling.

I forbindelse med **Parkløft: Tøyen** er det således **viktig å tenke på sammenhengene mellom parker og plasser** (og andre offentlige rom), **spesielt med tanke på bevegelseslinjer**.

Dette handler både om å skape en bilde av en sammenheng, vise tydelig hvor ulike tilbud befinner seg (med skilting og lignende), og ikke minst sørge for at det er trygt og hyggelig å bevege seg mellom Tøyens ulike dimensjoner.

Dette gjelder vel så mye for voksne (kriminalitetsforebygging) som for barn (trafikkikkerhet). Selv om det skal sies, at barn og voksnes behov er mer felles i denne sammenhengen enn forskjellig.

Stedsanalysens synliggjøring av den demografiske og kulturelle sammensetningen, utfordrende boligtypologi og svake tilbud til barn og unge har fungert som en viktig rettesnor for **Parkløft: Tøyen**.

Det har også drøftingen av paradokser, som at **Bydel Gamle Oslo er en relativt grønn bydel, men likevel oppfattes som grå, og er den bydelen som skårer blant de laveste når det kommer til**

bruk av grønne friområder og parker. Vi anser dette for å løfte fram behovet for stedstilpassede grep, som i større grad tar det reelle befolkningsgrunnlaget på alvor.

Målet må være å skape **et nettverk av velfungerende park- og byrom som spiller på lag, og oppfyller ulike behov for eksisterende og fremtidig befolkning**.

I dag får vi inntrykk av at parkene speiler hverandre med like utforminger, tilbud og utfordringer, og som ikke er tilfredsstillende. **Det trengs en visjon om å skape et nettverk av park- og byrom som bidrar til å redusere fraflytning og konflikt – en mønsterbydel for resten av Oslo, og for god byutvikling.**

Fremgangsmåten bør være å identifisere og dyrke ressurser og potensiale i hver park og byrom slik at de utfyller og avlaster hverandre som et «team». Det er viktig å dyrke frem en **Tøyen-identitet** som synliggjør hele bredden i parktilbudet som er i konstant utvikling.

I dette arbeidet må eksisterende ressurser fremheves, slik som klubber, og fysiske og strategiske egenskaper for å sikre best mulig samhandling.

GRØNTOMRÅDER

Tøyenområdet er **omringet av gode og varierte grøntområder** av både lokale og regionale betydning med tilsvarende tilbud.

De lokale parker og plasser er godt spredt innenfor studieområdet og har ulik grad av sammenheng med hverandre og den øvrige grønnstrukturen.

Parkene er svært avhengig av gatestrukturen for å danne et 'sammenhengende' grønnstruktur.

HANDEL

KULTURTILBUD

HANDEL

Handel i Tøyenområdet er variert og unikt for Oslo. **Grønland og Tøyen senter er hovedtyngdepunkter for handel mens det fremdeles er et forholdsvis utbredt spredning av dagligvarebutikker rundt i gatene i Tøyenområdet.** Grønland senter er et større og mer mangfoldige handelsstrøk som ligger nærmere Oslo sentrum mens **senteret på Tøyen er i tidligfase av en gjenfiserings- og utviklings-prosess.** Studieområdet ligger imellom disse sentrene og henvender seg til begge i ulike grad. **På den samme måten vil parkene og plasser på Tøyen også har ulike forhold og potensialer i forhold til byutvikling av sentrumsområdene.**

KULTUR

Kulturtilbudet på Tøyen er bredt, mangfoldige og i konstant utvikling. I tillegg til de kjente tilbud som Botanisk Hage, naturvitenskapelige muséene (UiO) og de mange kirker og moskeer, florerer også det sosiale- og kunstneriske tilbudet.

Det er etablert flere gode utstillings-vinduer for kunst, teatre, musikk og dans slik som Tøyen kulturstasjon på Tøyen skole, K1 i Sørlogata og Oslo Teatersenter i 'Trafoen' på Lille Tøyen, for å nevne noen få.

I de siste åre har Tøyenområdet også fått mange nye spise- og utesteder.

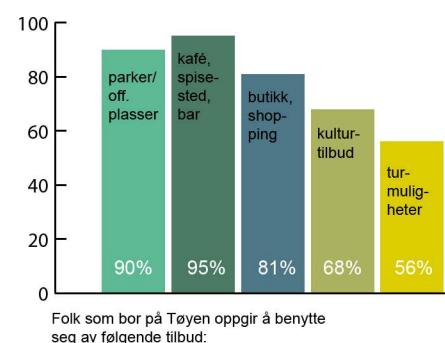
DE SOM BOR DER VS DE SOM BESØKER

I spørreundersøkelsen spurte vi hvilke tilbud på Tøyen man benyttet seg aktivt og jevnlig av. Av dem som bodde på Tøyen svarer;

90 prosent at parker og offentlige plasser er noe de benytter seg aktivt og jevnlig av. **95 prosent** benytter seg av kaféer/spisesteder/barer, **81 prosent** av butikker/shopping, og **68 prosent** kulturtilbud som museum /forestilling, konserter og lignende. **56 prosent** oppgir også turmuligheter.

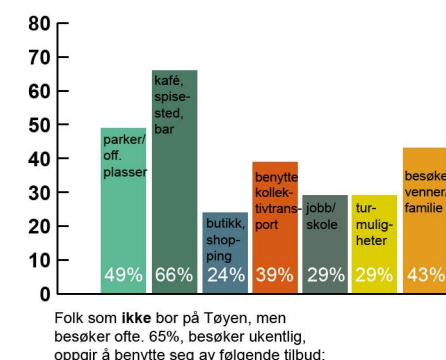
Det vi ser her, er en respondent-gruppe som både bor og aktivt benytter seg av Tøyen.

Når vi spør dem hvordan de trives med å bo på Tøyen, svarer hele **93 prosent** godt eller svært godt (og kategoriene er nesten likt fordelt).

21,5 prosent av dem vi nådde fram til med spørreundersøkelsen bodde ikke selv på Tøyen. Ca. **60 prosent** bodde imidlertid et annet sted i bydel Gamle Oslo, og **22 prosent** på Grünerløkka. Majoriteten av de "eksterne" bodde med andre ord relativt tett på Tøyen. **65 prosent** av disse besøkte Tøyen ukentlig. De viktigste grunnene (her kunne folk svare flere kategorier) de oppga, var:

- Besøke kaféer/spisesteder/barer (**66 prosent**), besøke parker og
- Offentlige plasser (**49 prosent**),
- Besøke venner/familie (**43 prosent**),
- Kollektivtransport (**39 prosent**),
- Jobb/skole (**29 prosent**),
- Turmuligheter (**29 prosent**),
- Samt butikker/shopping (**24 prosent**)

Det vi ser her, er at Tøyen er et sted som tilbyr folk i byen et sted for rekreasjon og hygge – et sted der folk **benytter seg av serveringstilbud** og annet, og der nesten halvparten av de "eksterne" respondentene oppgir at **parker og plasser er en viktig grunn til at de besøker Tøyen.**

Vi spurte også de "eksterne" hvordan de trivdes på Tøyen. Her svarte; **61 prosent** godt eller svært godt. **35 prosent** trivdes helt ålreit, og kun **4 prosent** trivdes dårlig (ingen trivdes svært dårlig).

Rent umiddelbart ser vi altså at Tøyen oppleves som et bedre sted for dem som bor der, enn dem som besøker. Her kan en rekke forskjellige årsaker bidra til å forklare:

At de som bor på Tøyen føler seg forpliktet til å stå for valget om å bosette seg der

At de som besøker i større grad føler på de negative fortellingene om Tøyen enn dem som bor der

Men det viktigste er at begge gruppene må sies å være svært positive.

RUSMISBRUK

At det finner sted mye rusmisbruk, som både er sjenerende og til tider direkte farlig (hovedsakelig fordi rusmisbruket finner sted der barn leker), er man smertelig klar over.

Men framfor å rope høyt om å fjerne dem som ruser seg, **virker det som at de aller fleste ønsker muligheten til å være rause med hverandre - det er organiseringen av aktiviteter som er viktig.**

Med andre ord, så ønsker man seg et tydeligere og mer forutsigbart forhold til hvilke aktiviteter som skal skje hvor.

Dette er for øvrig et bilde vi får bekräftet fra andre siden av gjerdet også, i samtaler med rusmisbrukere på Tøyen; **selv ønsker de mest av alt å ikke være til sjenanse for andre - spesielt ikke barn.**

Samtidig er det så umåtelig viktig for dem at de får føle tilhørighet til et samfunn av positive kvaliteter, de også. Det forutsetter at de kan gis muligheten til verdighet - at de kan få ha en naturlig plass i offentlig rom de også, **at de kan få sitte på en benk** (i fred eller samtale) **og være del av det samme Tøyen som alle andre, uten å måtte føle seg som en uønsket element.**

Ingen velger tross alt et liv i misbruk fordi det virker som en attraktiv måte å leve på, men har havnet i en vanskelig situasjon på grunn av en rekke uheldige bakgrunnsforhold.

Derfor er det så veldig fint å se at det finnes en sterk tendens til raushet på Tøyen - **at det skal være rom for alle.** Men dette betyr ikke at det skal være rom for alle slags aktiviteter *overalt*. Det betyr at man bør ta tak i det at folk opplever at *"det finnes så mange fine steder på Tøyen, men mange er okkupert av rusmisbrukere"* (sitat: spørreundersøkelse).

Å jobbe aktivt med sosiale forhold og fellesskapsbygging, som gjør det mulig både å peke på hva som er greit og hva som ikke er greit, skille aktiviteter fra personer og så videre, framstår som viktig. **Det er, for eksempel, ikke greit at det injiseres heroin i offentlige rom, men det betyr ikke at det ikke skal være rom i det offentlige for mennesker som er avhengig av heroin.**

Videre er det viktig å ta tak i en felles forvaltning av de offentlige rommene, og at det kan oppstå enighet rundt hva slags type miljø og atferd vi ønsker **å utsette barn for.**

Dette handler om å jobbe strategisk godt og i dialog med befolkningen på Tøyen om funksjonell og sosialt bærekraftig tilrettelegging for mangfold. Blant annet handler dette om å *"Gi plass til byens løse fugler slik at konflikt mellom barn og misbrukere minimeres"* (sitat: spørreundersøkelse).

TA VARE PÅ TØYEN

Disse dimensjonene - **renhold, vedlikehold og rusproblematikk** - kommer godt til syne alle steder der vi har vært i dialog med folk, både med tanke på hva som er utfordrende og hva løsningene handler om: **Per i dag opplever mange at Tøyen ikke blir tatt godt nok vare på. Dette skaper utrivelige uterom som ikke inspirerer til godt samvær.**

Hvis vi ikke identifiserer oss med omgivelsene våre - hvis vi ikke føler at de representerer oss og hvordan vi ser på oss selv - så blir det også vanskelig å identifisere oss med menneskene som oppholder seg der.

Derfor er ikke løsningen å pøse masse midler inn i noe som er *«fint og fjongt»* (sitat: spørreundersøkelse), fordi man da risikerer å gjøre Tøyen til noe annet. I stedet bør man lytte til dem som bor og lever der, og bygge opp de offentlige rommene «stein» for «stein», der det handler om å få på plass det grunnleggende først: **Holde plassene rene og opplyste, reparere det som er ødelagt eller skifte det ut, sørge for at det er nok søppelkasser og ikke minst at folk ser dem, og så videre.**

Derneft får gjerne større visjoner bygge videre - poenget er å først få på plass et solid fundament man kan utvikle videre.

Her er det viktig å huske på at byrommene må utformes på en slik måte at behov for vedlikehold er i samsvar med kapasiteten til bydelen.

Det er her også viktig at de ulike aktørene som bruker, vedlikeholder og skjøtter byrommene finner en **ansvarsfordeling for byrommene.** Eierskap og ansvarsfølelse for **våre** byrom er en viktig forutsetning for gode og velfungerende parker og plasser på Tøyen.

RENHOLD, VEDLIKEHOLD

Aller størst oppmerksomhet finner vi rundt renhold og vedlikehold - **det å sørge for å holde parkene og plassene fri for søppel, reparere det som ødelagt, og gjerne oppgradere utdaterte eller dårlig planlagte lekeapparater og lignende.**

Dette har med anstendighet å gjøre, **å skape verdige offentlige rom som det er hyggelig å benytte seg av og inspirerer til positivt samkvem med andre.**

Fremkommelighet og lys på Tøyen er viktig hele året

Noen av Tøyens faste park- og plassbrukere!

Stien i Gartnerløkka

Sørli lekeplass i mørket

LYS

Dernest finner vi **et ønske om bedre belysning**, som kan bidra til å forsterke parkene og plassene som gode, ved å **tilføre sikt og trygghet, men også som atmosfæriske innslag i seg selv**.

Ingen av Tøyens plasser og parker har spesifikk belysning. Med det menes belysning utover funksjonell gate- eller parkbelysning.

Om kvelden i høstmørket, oppleves Tøyen derfor som enten flombelyst eller mørk. Kontrastforhold er generelt vanskelig da områdene enten er opplyst i et stort gult lys fra vaierstrekk, eller fra rundtlysende parkarmaturer som ofte blander mer enn de lyser opp. Noen gater har mye lys, andre gater har ingen belysning.

Det kan være vanskelig å orientere seg om kvelden fordi de elementene som definerer rommet på dagtid ikke er synlig i nattemørket. Tøyens belysning bidrar ikke til visuell logikk og identitet.

Dette er synlig i parker som Sørli lekeplass og Rudolf Nilsens plass, som er to helt forskjellige steder om dagen og kvelden.

Barrierer som hindrer utsikt blir sorte hull i det urbane rommet om kvelden.

Dette gir en bakgårdsfølelse. Det oppleves inntengt og gjør det vanskelig å observere hva som skjer, som igjen gir en følelse av utrygghet. Går man forbi Borggata friområde en mørk kveld, opplever man ikke det som noe mer enn et mørkt, skummelt og

udefinert rom bak en hekk. Naturlige akser er ikke utnyttet. Disse er ofte stoppet av gjerder, parkering, støy-skjermer, busker og trær. **Dette gir dårlig oversikt både på dag- og kveldstid.** Ledelinjer markeres ikke.

Der første etasje er aktiv oppleves miljøet tryggere. Lys fra næring i første etasje gir fokus og miljø. Lys som markerer inngangsparti gir kvalitet til fortau.

I gater med trerekker er det lys for bilene i gaten. **Fortau og sykkelsti ligger ofte i mørke på grunn av tette trær og langt mellom vaierstrekk.**

Lyset på Tøyen er nedadrettet mot gaten og det horisontale planet. **Generelt mangler det farger og god kontrast i det fysiske miljøet som lyses opp.** Dette gjør kontrastforhold vanskelig og gjør at mye effekt (Watt) gir lite synlighet tilbake.

Bygg med historisk eller arkitektonisk verdi er ikke framhevet med lys. **Det samme gjelder fasademaleriene som på dagtid gir Tøyen identitet og miljø.** Akser og fondmotiver er ikke utnyttet. Ofte hindrer eksisterende belysning utsikt og orientering.

Tøyens kveldsidentitet har stort forbedringspotensiale gjennom belysning. Mange fine kvaliteter kan bli synlige. Belysning kan planlegges med tanke på å styrke intuitiv orientering i hele området, samt gi de ulike plassene og parkene fokus, innramming og en hyggeligere atmosfære.

Når byens presentasjon om kvelden viser fram de spesifikke kvalitetene, inviterer den til bruk og blir gjennom det et tryggere og hyggeligere sted.

Skjøtsel og beskjæring av trær i parker og gater vil øke effekten av eksisterende og ny belysning

MOBILITET

For at byrommene skal være attraktive må de være tilgjengelige. Det vil si at man trenger gode gang- og sykkelforbindelser fra offentlig transport som fra T-banestasjonen på Tøyen, bussholdeplassen langs Kjølberggata og ikke minst gode og oversiktlige gangforbindelser mellom de ulike parkene.

Kollektivtilbudet på Tøyen oppleves som svært varierende. Fra godt betjente knutepunktene ved sentrene på Grønland og Tøyen (t-bane og buss) til komplett mangel av kollektivtilbud i bydelens roligere boligstrøk i øst og vest. **For eksempel skal du reise kollektivt fra Rudolf Nilsens plass i øst mot Sommerfrydhagen i vest er det lettere å gå eller sykle!**

Et godt grep, som mange løfter fram, er **bedre tilrettelegging for sykkel** – lage gode sykkelforbindelser og trygge sykkelveier, med rikelig sykkelparkeringsplasser og vedlikeholdsmuligheter.

Sykkelnettverket på Tøyen er i dag ufullstendig og svært varierende. Det finnes sammenhengende sykkelfelt langs Grønlandsleiret og Kjølberggata mens sykkelfeltet i Økernveien slutter plutselig ved krysset med Tøyen gate og Jens Bjelkes gate. Det er ingen regulert forbindelse mellom disse. Utenom disse travleste gater er trafikkbildet på Tøyen forholdsvis rolig.

Det ligger derfor et klart potensial for å utvikle og forbedre sykkelnettet med enkle tiltak. I Plan for sykkelveinett i Oslo 2014, utarbeidet av Statens vegvesen, anbefales det nye sykkelfelt i - Vahls gate fra Bjørvika, i Åkebergveien mellom Grønlandsleiret og Ring 2 samt videreføring av sykkelfelt fra Økernveien langs Jens Bjelkes gate. For øvrig anbefales det tilrettelegging for sykkel i blandet trafikk i Tøyengata og Urtegata samt resterende deler av Jens Bjelkes gate.

En by tilrettelagt for sykkel, der befolkningen også sykler, har den fordelen at gatene i større grad blir offentlige rom i seg selv. Man møter hverandre på en annen måte på sykkel enn som passerende i bil, man er mer tilstede i bybildet og overfor hverandre, som bidrar til både fellesskapsbygging og sosial kontroll.

Det vil si at det ikke bare blir tryggere for barn å ferdes ute, dersom syklene tar over for bilene, men den menneskelige tilstedeværelsen vil kunne ha en positiv og forebyggende effekt på hva som skal skje ute på gatene.

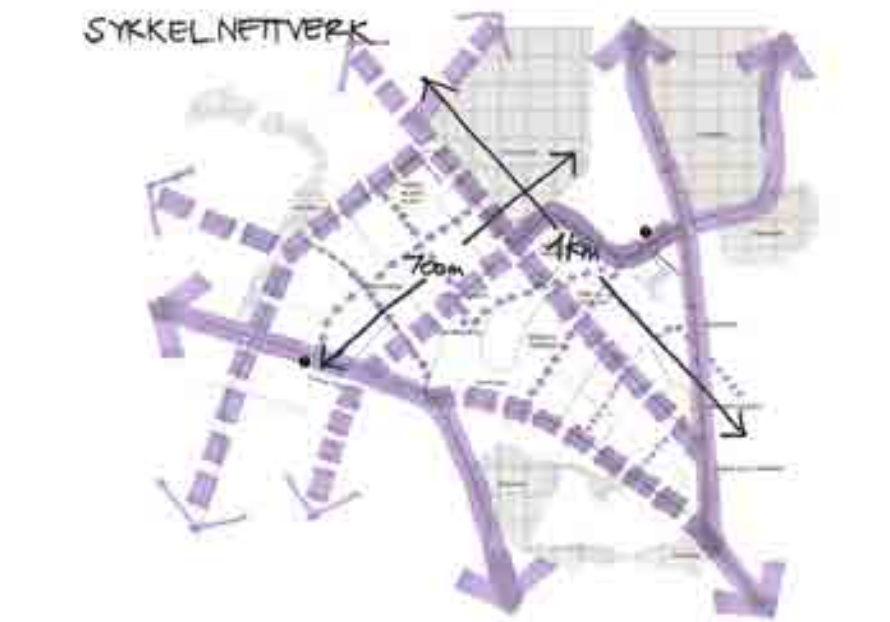
En annen viktig fordel er at sykler kan brukes som naturlige bindeledd mellom parker og plasser, fordi sykkelveier kan legges innom dem.

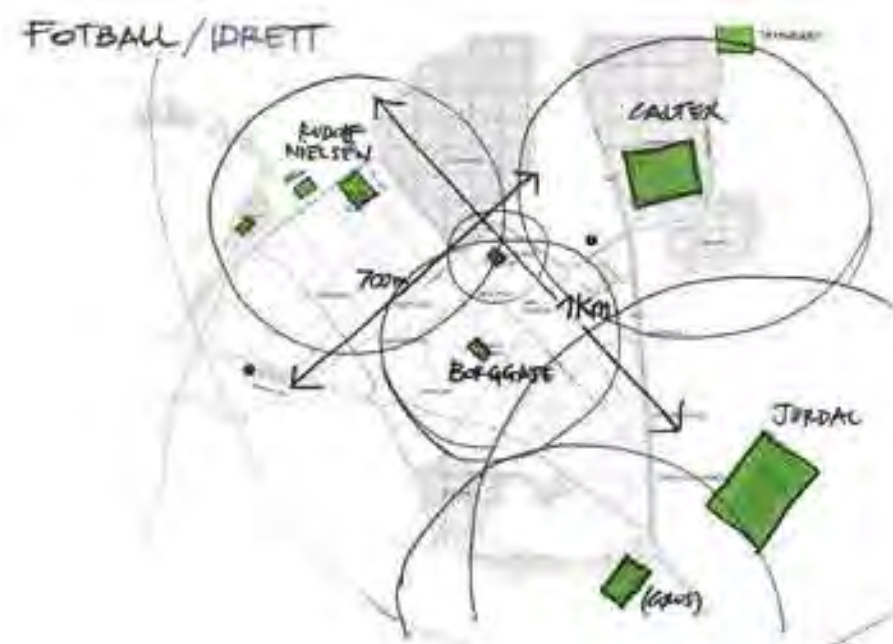
Å jobbe aktivt med dette er spesielt viktig, sett i lys av rapporter om nedgang i barns uteaktiviteter, og at en viktig årsak er at foreldrene vurderer gater og trafikken som farlig. Omtrent 60 prosent av barn (på landsbasis) får ikke lov til å sykle i bestemte gater mens ca. 50 prosent får ikke krysse bestemte gater eller gå for langt unna boligen. Barn bosatt i Oslo opplever oftere restriksjoner på dette enn barn bosatt andre steder. Dette går spesielt ut over uorganiserte aktiviteter, som samvær med venner eller å leke. I Oslo har nedgangen i barns uteaktiviteter etter skoletid hatt en nedgang på 18 prosentpoeng fra 2005 til 2014 (Hjorthol og Nordbakke, 2015: v, 10-11, 42).

I lys av oppmerksomheten sosial ulikhet i Oslo har fått den siden (se bl.a. Kriznik, 2015), er dette viktig å ha fokus på når Transportøkonomisk institutt rapporterer om en klar sammenheng mellom hvilken type bolig et barn bor i og hvor ofte barnet er ute og leker – at det er større sannsynlighet for at barn leker ute hver dag dersom de bor i enebolig, våningshus/gård eller i rekkehus/kjede hus enn om de bor i andre typer boliger som sjeldnere har tilgang til egen hage. Dette har en sammenheng med trafikkmiljø i nabolaget – ikke bare med tanke på om de får leke utendørs, men også hvor (Hjorthol og Nordbakke, 2015: 43-44, 46).

Gangforbindelser på Tøyen er mange men av varierende standard. Som diskutert tidligere i rapporten oppleves mange forbindelser som noe udefinert eller utrygge for ulike grunn. Utenom i parkene og de få dedikerte miljø-/gågater deler det fleste gangforbindelser gaterommet med blandet trafikk og gateparkering.

Det ligger et potensial for å dyrke viktig gangakser innenfor en strategisk nettverk på likt linje, og i sammenheng med, planer for utvikling av sykkelnettet. Miljøtiltak som forbedrer forhold for myktrafikkanter inkluderer nedgradering av veier, utvidelse av miljøgate nettverket, fjerning av gateparkering til fordel for bredere fortauer samt fartsdempere og opphøyet gangfelt i spesielle trafikkerte gater.

IDRETT

Tøyens historiske utvikling som fattig arbeiderstrøk har resultert i en bystruktur med plass til få idrettsanlegg og store avstander imellom. Kombinert med bydelens høye befolkningstetthet og forholdsvis store familier med mange barn gjør at idrettstilbudet oppfattes som manglende Tøyen. De største anleggene Caltexløkka og Jordal idrettspark, som er prioritert for organisert idrett, ligger i tillegg på områdets periferie og sådan betjener et mye større område. Det mindre idrettsanleggene i parkene har en viktig avlastningsrolle å oppfylle.

AKTIVITETSMANGFOLD

For at byrommene skal utnyttes best mulig må man se på omgivelsene og hva disse tilbyr, slik at byrommene utformes på en slik måte at de utfyller og kompletterer hverandre iht. behov og bruk, ikke nødvendigvis fremstår som kopier av hverandre. Bruken bør ikke begrenses til en tid på året, men har sesongjusteringer som bidrar til å berike uterommene i bydelen.

En ting som kommer fram i spørreundersøkelsen, er at folk er opptatt av at de ulike parkene og plassene bør legge opp til ulike former for aktivitet - per i dag opplever mange at man finner de samme, ikke spesielt gode programmene «overalt». Å se an hvilke behov en park eller plass kan fylle, der den er og i en sammenheng med andre parker og plasser, er viktig.

Det betyr ikke at man bør låse aktivitet i en park eller plass til kun én

type aktivitet – det er en dårlig strategi for å sikre liv og røre gjennom store deler av døgnet – men finne gode løsninger som inviterer til et mangfold av aktiviteter på ulike måter og ulike steder.

I tillegg er folk opptatt av at man **distingverer mellom tilbud til barn og tilbud til ungdom** – det vil si, at man tar hensyn til at barn og ungdoms behov ikke er de samme. Per i dag opplever mange at ungdommen er glemt i det offentlige rom – at det finnes få tilbud lagt til rette for dem – og at dette er en sentral årsak til sosiale utfordringer knyttet til antisosial atferd.

Her er det også gjennomgående at utvikling av tilbud bør skje i samarbeid de mange positive foreningene som finnes på Tøyen allerede. Spesielt Frigo blir nevnt ofte.

De siste 6 månedene har det vært arrangert Tøyenfest i regi av skoler og interesseorganisasjoner, Id fest og St.Hans feiring i Sommerfrydhagen i regi av beboerne. Det er arrangert utekino på Gartnerløkka og beboerne i Sørligata har beplantet plantekasser og omdøpt gata til Humlegata.

Den nyetablerte Tøyen sportsklubb har aktiviteter på Tøyen skole, og ønsker å flytte sin virksomhet ut i byrommene. Det samme kan aktivitetsskolen. FRIGO og sportsklubben Sterling som allerede benytter områder på Rudolf Nilsens plass ønsker mer anvendelige arealer da behovet er stort.

Utstyrboden til Frigo

Sterling SK er en viktig aktør i lokalsamfunnet og på Rudolf Nilsens plass

IDENTITETSBYGGING

Uterommene på Tøyen benyttes flittig av mange som møteplass til ulike tider av døgnet, de bør således være en **destinasjon** og ha en **identitet**. Dette krever at byrommene fremstår som **fleksible** og **bekvemmelige**. Dvs. at de har god belysning, oppleves trygge, oversiktlige og ivaretar de funksjonene brukerne har behov for at de skal ha.

En ting å tenke på, er hvordan man er med å bygge identitet. Å støtte opp under den identitetsbyggingen som skjer fra grasrotsnivå – er også noe man er opptatte av i spørreundersøkelsen.

Dette kommer spesielt til syne overfor veggmaleriene som over tid har gitt Tøyen et særegent uttrykk.

Urtehagen

Gartnerløkka

Mange opplever stolthet over dette, og at det gjør nærmiljøet til "noe" annet enn andre nærmiljøer. Her finnes det rom for å la den positive energien fra veggmaleriene strømme ut i de offentlige rommene, og bruke dem aktivt til identitetsbygging – det vil si, la de ulike parkene og plassene få dyrke fram sine særegne kvaliteter og bidra til en framtidsrettet fortelling om hva Tøyen er nå og hva man ønsker for Tøyen i framtiden.

Her er det kanskje viktig å lytte til det positive forholdet mange på Tøyen har fått til plantekassene, som står rundt omkring, og legge til rette for at dette er et tiltak og en aktivitet som flere kan engasjere seg i.

Eksempelprosjekt - Identitetsbygging

Fondveggstrategi – Strakstiltak på Tøyen, Høsten 2015

Tøyenbeboerne viser stor begeistring og stolthet over veggmaleriene på Tøyen, og dette er noe Tøyenløftet bør bygge videre på.

Parkløft: Tøyen foreslår i første omgang å lyssette 16 fasader på Tøyen.

Bydelens identitet er knyttet til dens visuelle presentasjon, og måten den kunstige belysningen utformes påvirker hvordan området oppleves.

Mange av Tøyens bygårder har fasader uten vindu, og **de flotte veggmaleriene på disse endeveggene har blitt et kjennetegn for Tøyen**. De frisker opp miljøet og gir Tøyen en særegen identitet. På dagtid er veggmaleriene en del av et stort bilde hvor alt er like synlig. **Om kvelden ligger de fleste veggmaleriene i mørket.**

Vertikale flater trenger lavere *luminans* enn de horisontale for at vi skal oppleve rommet lysere. Når en vertikal flate får lys, er det med på å definere byrommet, og bidrar til en mer tredimensjonal opplevelse av det.

Derfor vil lys på veggmaleriene ikke bare gi Tøyen en mer romlig opplevelse, det vil også understreke noe av det som er Tøyens positive identitet.

Samtidig vil byen oppleves lysere, ved økt oppfattelse av *luminans* (reflektert lys fra flate eller objekt). Kunstig lys i by oppleves ofte mørkere når man tenner en gatelykt, siden menneskets pupille justerer seg etter det lyseste punktet i synsfeltet. **Derfor kan det være mye lys i gaten, men lys som er reflektert fra en grå asfalt oppleves allikevel mørkt.**

Fondvegger uten malerier (og vinduer) kan også få belysning, siden det vil gjøre at plasser og parker vil oppleves lysere. Grenser vil være tydeligere og siktlinjer om kvelden kan få ny mening.

Det vil også bli lettere å orientere seg dersom en vertikal flate er synlig, enn om øyet møter mørke eller et lysende punkt. Dette er som regel ikke noe vi tenker over fordi måten hjernen registrerer fysiske holdepunkter for orientering er noe som skjer ubevisst når du går, sykler eller kjører bil. **Gjenkjennelse av byrommet på nattetid bidrar også til å skape trygghet, noe som har vært viktig for de menneskene vi har snakket med.**

Bildene på neste side viser prøvelyssetting av fasadene på Tøyen. Lyssetting av et utvalg av fasader er bestilt som et strakstiltak og skal realiseres i 2015.

Rudolf Nilsens plass

Sørli lekeplass

Norbygata

Sørli lekeplass

OVERORDNEDE ANBEFALINGER

HVORDAN SKAPE FREMTIDENS BYROM PÅ TØYEN

Parken og plassene på Tøyen har en viktig forutsetning for å fremstå som gode byrom og møteplasser; nemlig mange brukere. Beboerne på Tøyen bruker og ønsker å bruke byrommene aktivt til organiserte og uorganiserte aktiviteter

For å få dette til kreves det en langsiktig strategi og godt samarbeide mellom bydelen, Tøyenløftet, de ulike etatene i Oslo kommunen, samt andre involverte og engasjerte lag og foreninger.

De viktigste innspillene som kom gjennom spørreundersøkelsen er

- Renhold og vedlikehold
- Rusmisbruk
- Ta vare på Tøyen
- Aktivitetsmangfold
- Helhetlig strategi
- Mobilitet
- Tenk på 1. Etasje
- Identitetsbygging
- De som bor vs. de som besøker

VIKTIG Å VÆRE OPPMERKSOM PÅ

Basert på vår datainnsamling er det spesielt en dimensjon som framtrer som viktig å ta hensyn til i framtidig utvikling av parker og plasser på Tøyen. Den handler om spenningsforholdet mellom *hva jeg gjør* og *hva de andre gjør*.

Dette handler om i hvilken grad folk opplever at det er plass til dem i disse offentlige rommene, og i hvilken grad dette opplevde rommet er resultat av hvilke andre som benytter seg av dem, og hvilke aktiviteter bruken består av. **Vår opplevelse er at veldig mange stiller seg i opposisjon til andre grupper vedrørende parkbruk – spesielt tydelig er dette i forholdet mellom barnefamilier og rusmisbrukere, men kulturforskjeller og aldersforskjeller kunne også vært nevnt.**

Barnefamilier opplever i stor grad at de **ikke kan ta de offentlige rommene tilstrekkelig i bruk på grunn av rusmisbruk**. Dette handler delvis om et identitetsproblem – de ønsker ikke å eksponere barna sine for det de opplever som negativ påvirkning – og dels om en sikkerhetsrisiko knyttet til brukte sprøyter og uforutsigbar atferd.

En viktig motivasjon for økt parkbruk handler dermed om å få bukt med ”noen” slik at de får plass.

Rusmisbrukerne havner imidlertid i et omvendt forhold til barnefamiliene. De opplever at plassene blir bedre av at **det finnes barn som leker og er aktive, og at det å kunne ta del i dette – om enn som tilskuer – øker parkene og plassenes verdi i deres liv**. Det vil si at deres motivasjon er motsatt – at det handler om å legge til rette for *noen*, og at deres gevinst er sekundær gjennom disse *noens* glede og aktivitet.

Et viktig grep om utvikling, kan derfor være å tydeliggjøre slike misforståtte interessekonflikter, og **løfte fram det som er felles og identifisere måter å samarbeide om offentlige rom på**. Her kan det være viktig å lytte etter løsninger hos beboerne, og knytte strategier å samarbeide om opp mot deres ønsker for framtiden.

I forbindelse med prosjektet har vi som nevnt gjennomført **tre workshops** og **to fokusgrupper**. De tre workshopene tok for seg hvert sitt overordnede delområde, og ble gjennomført med lokal forankring i disse – enten som beboer eller som tilhørende organisasjon, forening og lignende. Fra de fem samlingene som har blitt avholdt, finner vi en overordnet anbefaling fra deltakerne – det vil si sentrale poenger som har gått igjen i samtlige:

Tøyen skal ikke bli et nytt Grünerløkka:

Med dette mener folk at Tøyen skal ha mot til å være seg selv, også for framtiden. Folk opplever at Tøyen representerer noe særegent og fint i Oslo, og dette skal man ta vare på. **Grünerløkka har funnet sin plass, Tøyen bør finne sin egen.**

Det som er her må få sjansen til å overleve: **Folk er generelt opptatte av gentrifiseringen som skjer på Tøyen** – de både liker og misliker utviklingen. Det de er redde for, er at de positive kreftene som har bidratt til å gjøre Tøyen attraktivt skal bli spist opp og presset ut av mer pengesterke aktører, og på den måten vil Tøyen miste viktige deles av sin sjarm. **Derfor bør man ha fokus på å ta vare på det som er, og det som var. Også i det som kommer.**

Tøyen er mangfold: Folk på Tøyen opplever at den sosiale lagdelingen ikke er like strengt forankret på Tøyen som andre steder – de ser at ulike sosiale grupper bor og oppholder seg på de samme stedene, og dette ønsker de å videreføre i de sosiale møteplassene.

ULIKE PARKIDENTITETER

Det anbefales å dyrke fram **ulike parkidentiteter og -funksjoner** som en del av strategien for å **øke aktivitetsmangfoldet**. Ved oppgradering av lekeapparater og utvidelse av aktivitetsarealer bør det være **fokus på ulike aldersgrupper** og utfylling av manglende tilbud.

BELYSNING

Innføring av ny belysningsstrategi. **Gi Tøyen spesifikk belysning** som tar hensyn til mer enn ferdsel. Belysningen på Tøyen bør fordeles bedre. Den skal ikke være blendende og den skal ha tydelige ledelinjer. **Lys på utvalgte vertikale flater** vil skape romlighet og atmosfære. Ny belysning av plasser og møteplasser utformes slik at kveldsbruk og vinterbruk økes, og brukerne føler seg trygge.

ÅPNE OPP BYROMMET!

Åpne og rydde i fysiske og visuelle barrierer for å ønske velkommen til parkene. **Synliggjør portaler og gangakser**, utvikle og styrke forbindelsene mellom parkene på Tøyen. Adkomstene til byrommene må være lette å finne, oversiktlige og gi overblikk over området før man går inn.

'MITT TØYEN'

Promotere samfunnsdeltagelse og eierskap gjennom 'event-holding' og **muligheter til å påvirke**. Det er viktig å ikke regulere eller designe bort denne muligheten.

BEVISSTGJØRING

Skape oppmerksomhet rundt og engasjement for by- og parkrommene ved å avholde events i de forskjellige parkene, med fokus på å **synliggjøre bredden** i tilbudet og forskjellige identiteter. Dette er man allerede godt i gang med på Tøyen, i form av utekino, arrangementer i forbindelse med K1 osv. Tilbud for barn kunne vært «park-rebus», med fysiske og kunnskapsbaserte utfordringer, hvor man sender barn og unge på en **oppdagelsesferd** hvor de blir kjent med bydelen sin, uterommene og historien.

MOBILITET

Fokus på å **styrke bilfri-mobilitet** til/fra og innenfor Tøyenområdet gjennom overordnet strategi for gang- og sykkelforbindelser og regulering av biltrafikk. I strategien bør det legges vekt på å styrke eksisterende plasser og gangakser gjennom stenging av gater for biltrafikk og ved å **gi økt areal til byliv og opphold**, samt **synliggjøring av bevegelsesaksene**. Se på muligheten for å integrere flere bysykkelstativer.

BYROM FOR ALLE

Bredere (aktivitets)tilbud for alle. Sunnere samfunn trenger **trygge og aktiviserende møteplasser** og lekearealer småbarn, barn, ungdom, voksne og de eldre.

Samarbeid og dialog - mellom staten, institusjoner og befolkningen for øvrig.

TA VARE PÅ TØYEN

Velpleid vegetasjon (trær, hekk, plantefelt, plen) som for eksempel i Botanisk hage, gir stolthet og promoterer bruk. Likeså med **fargebruk** - lysere belegg granitt, farget asfalt, kunstgress, fallunderlag, blomstrende og fargerike planter.

TENK PÅ 1. ETASJE

Et viktig supplement til det å skulle gjøre gatene **tryggere og bedre**, er å ta aktivt grep om et annet poeng som ofte løftes fram – at Tøyen trenger mer kafé- og butikkliv i bygningenes første etasje; **på gateplan**.

OPPGRADERING

Tøyenløftet er en god start, men man trenger en **langsiktig plan for oppgradering av parkene**, samt visjon med flere store ombyggingsprosjekter **for å imøtekomme de behovene** som er her i dag og som vil komme i fremtiden.

SYMBIOSE TØYEN/GRØNLAND

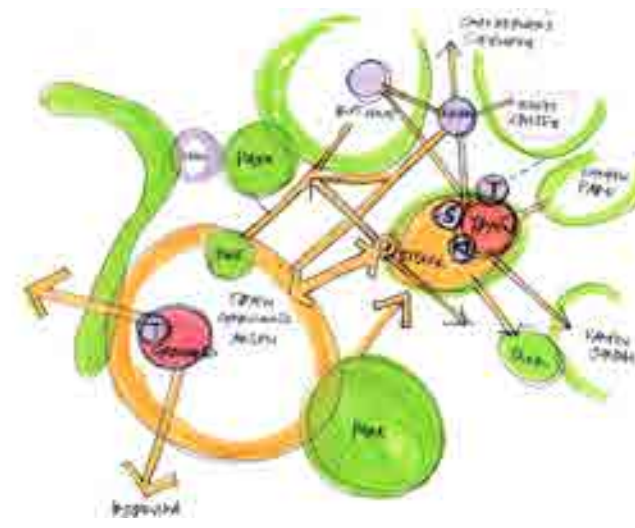
Tøyen og Grønlands som lokalsentra avgrenser studieområdet. **Avstanden mellom disse er under en kilometer.**

Vi har observert at gangtrafikken mellom senterene er svært stor, til tross for delvis vanskelige og udefinerte gangforbindelser. Dette er muligens fordi bydelene Tøyen og Grønland utfyller hverandre på mange ulike måter.

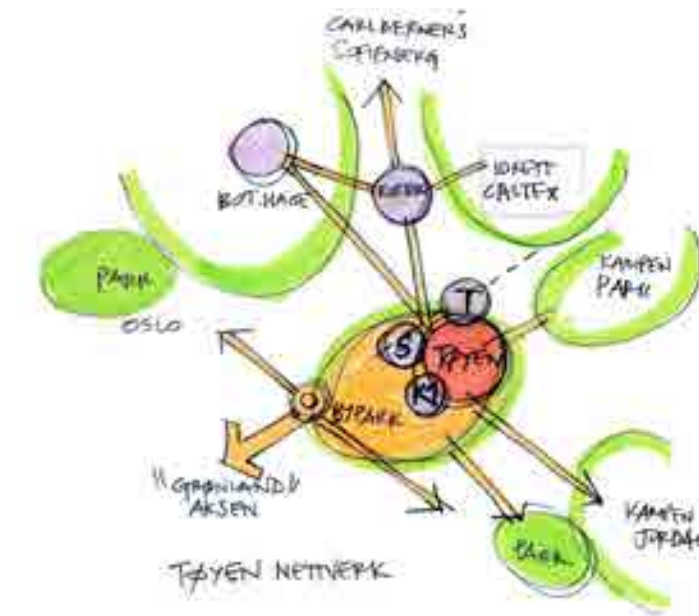
Å vurdere Tøyenområdet med sine parker og byrommet uten referanse og sammenligning til Grønland er vanskelig. **Det virker som om det eksisterer en slags ‘symbiose’ mellom disse områdene** som gjør begge sterkere og bør dyrkes i fremtidig byutvikling for området.

Konseptdiagram - Nært forhold mellom Grønland/ Tøyens sentrumsdannelse

Konseptdiagram- Park og plassens rolle i styrking av forholdet mellom Grønland/ Tøyen torg sentrum

Konseptdiagram- Park og plassfokusert byutvikling rundt Tøyen sentrum

Planstudie - Nedgradering/ stenging av Kolstadsgata. Området rundt K1 aktivitetshus utvikles i tett sammenheng med Tøyen sentrum

Eksempelprosjekt
- Parkfokusert byutvikling

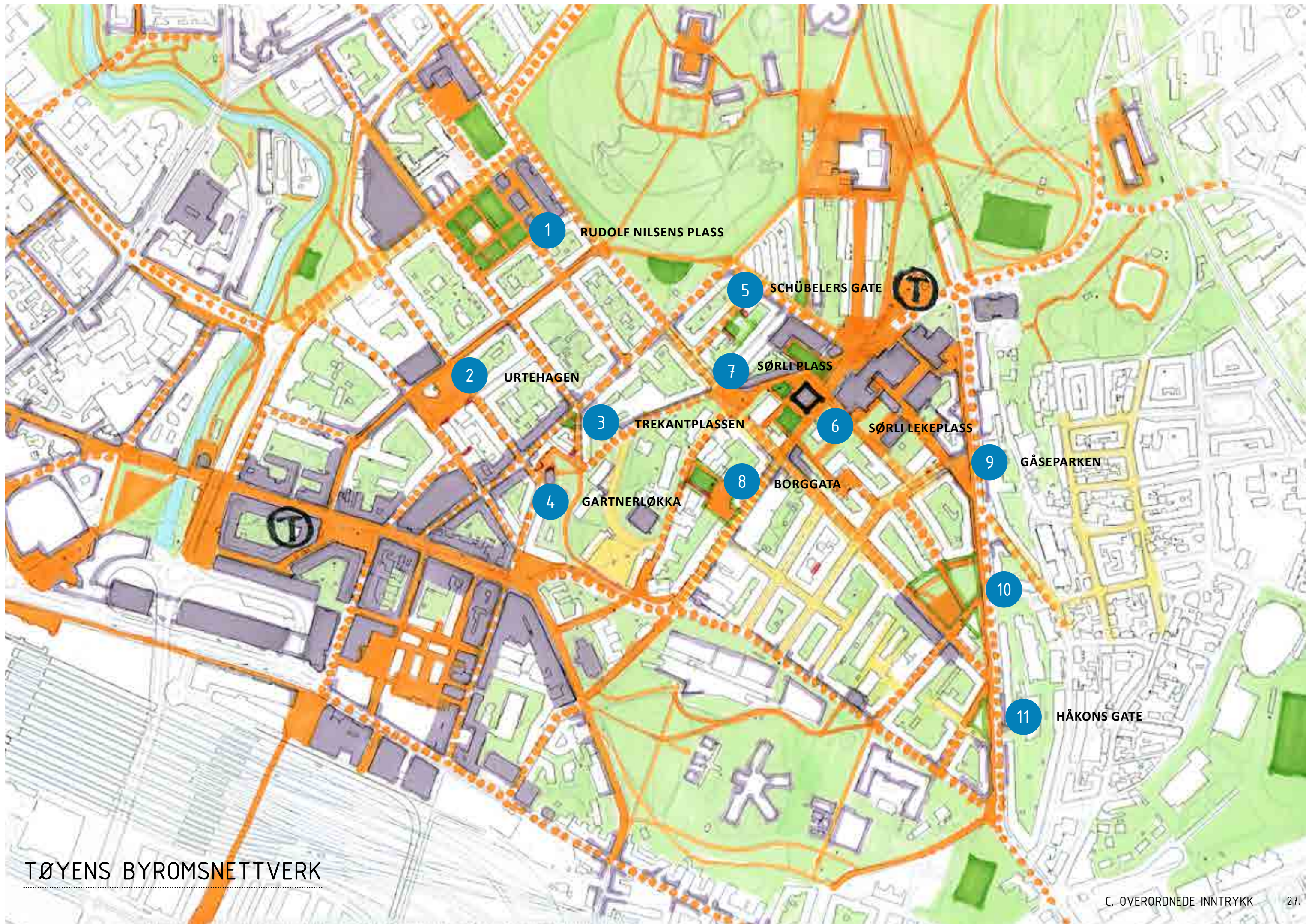
VIDERE UTVIKLING AV TØYEN SENTRUM

Det foreligger et positivt forslag, (med bred lokalt støtte), til nedgradering og sperring av Kolstadgata for innkjøring fra Økernveien/ Sørligata og gjennomgangstrafikk forbi Tøyen skole.

Forslaget innebærer i tillegg omlegging av bussrute 60, en kraftig reduksjon i gateparkering, utvidelse av Tøyen skoles uteareal, ny møblering med beplantning, opphold og lekeapparater, samt styrking av eksisterende gangforbindelser gjennom området i tillegg til etablering av nye gangforbindelser inn mot Tøyen torg. **Forslaget har mål om å skape et tryggere og bilfritt område som er hyggeligere, mer åpent og sammenhengende.**

Forslaget vil muliggjøre en spennende utvidelse av Tøysenteret mot det nye aktivitetshuset K1 og **omkringliggende bypark definert av Sørli lekeplass og Sørligata.**

Hovedgangaksene til og fra senteret i forlengelse av Sørligata og Borggata ville blitt tydeligere og mer tilgjengelige mens det generelle tilbudet i området ville blitt styrket. Den opplevde avstanden mellom området og andre parker og plasser blir vesentlig redusert. **Et stort skritt i riktig retning!**

D. PARKER OG PLASSER

Som tidligere nevnt, er den demografiske sammensetningen på Tøyen er i dag sterkt preget av småbarnsfamilier, mens barn i skolealder har frafall av majoritetsnorske barn. Ungdomstrinnet har få møtesteder i det offentlige rom, og særlig vanskelig er det for de som ikke liker sport og idrett. Gamle Oslo har flere parkområder, fremfor alt

Tøyenparken, men er likevel den bydelen som har nest lavest bruk av grønne friområder og parker. Sammen med alle bydelene i ytre by øst og sør er bruken her betydelig lavere enn i resten av byen. Hvordan lager man attraktive uterom hvor man kan møtes på tvers av alder og aktivitet som også inkluderer ungdommen (Brattbakk med kolleger, 2015: 66)?

01. RUDOLF NILSENS PLOSS

9432 m²

KONTEKST

Parken har en sentral plassering, som en slags inngangsportall omtrent der Tøyen, Grønland og Grünerløkka møtes. Vahl skoles skolegård er parkens nordvestre grense, og mye av aktiviteten derfra glir over i parken. På de tre andre sidene er Vahls gate, Heimdalsgata og en boligfasade grensene. Vahls gate er en viktig ferdsselsåre i bydelen og sterkt trafikkert. Botanisk hage ligger like nord for parken og tilbyr mange av de tradisjonelle park-kvalitetene til nærområdet.

FYSISKE FORHOLD

Rudolf Nilsens Plass er en stor og relativt åpen park med små terrengforskjeller. Den har både kryssende stier og store, godt brukte aktivitetssoner. Parken har stort innslag av grønt, med mange store trær, blant annet flere store poppler.

Parken er noen steder avgrenset mot omgivelsene med hekker og rekker av trær. Dette skaper delvis godt definerte rammer og buffere mot de trafikkerte gatene rundt, men også en innesluttethet og avstand fra omgivelsene. Solen rekker heller ikke fram om vinteren på grunn av høye trær og bygninger.

DAGENS FUNKSJON

Rudolf Nilsens plass er en gjennomfartsåre for elever fra Vahl skole, Hersleb videregående skole og for beboere i området. Det er også en

viktig aktivitetspark i nedre Tøyen/Grønlandsområdet.

Barnetråkkregistreringen blant 6. klassingene på Vahl skole avdekket at Rudolf Nilsens plass brukes svært mye både i og etter skoletid. Den er selve navet for barna i området. (Ref Stedsanalysen) Blant aktivitetstilbudene finner vi:

Kunstgressbane
Skøytebane om vinteren
Ballbinge
Sykkelbane (midlertidig)
Bordtennisbord
Lekeplass

Det er ofte mye liv her, med et nesten konstant nærvær av barn og unge, med særlig mye aktivitet på fotballbanen. «Frigo» har en bod i parken som tilbyr utleie av utstyr og skøyter om vinteren, og som gir et visst innslag av tilsyn fra voksne. Lekeplassen oppfattes som noe liten, og manglende i funksjon for de yngre barna.

TILSTAND OG FORFATNING

Rudolf Nilsens plass fungerer ganske godt i dag, og er en viktig bydelspark. Den oppleves allikevel som underdimensjonert i forhold til presset fra et stort antall brukere. Parken prøver å være mye på en gang, mens tilretteleggingen ikke er tilstrekkelig for de som bruker parken mest. Deler av parken fremstår også som litt slitt og dårlig vedlikeholdt, for eksempel

- *Er her mye etter skolen, på Frigo.
Parken er ikke så bra, det er mange narkomane bak statuen.*

(En gruppe med 7.klassinger på vei hjem)

lekeplassen. I tillegg er det ofte overgrodd og mørkt, med utilstrekkelig belysning. Dette skaper mange situasjoner med mørke områder, lite innsyn og dårlig oversikt, som ofte gir en følelse av utrygghet.

Parken er stor og blir et mørkt hull i byrommet om kvelden, omkranset av gult veilyss fra Vahls gate og Heimdalsgata. Det har i tillegg vært mye problemer med narkomane og alkoholikere, og det har blitt funnet en del sprøytespisser her.

Statuen av Rudolf Nilsen

Fotballbanen som det er stort trykk på, med Vahl skole i bakgrunnen

Eksisterende aktiviteter som er mindre brukt

Eksisterende gangakser, med mørke soner under de store trærne

Rudolf Nilsens plass ved Vahl skole, helt vest på Tøyen.

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

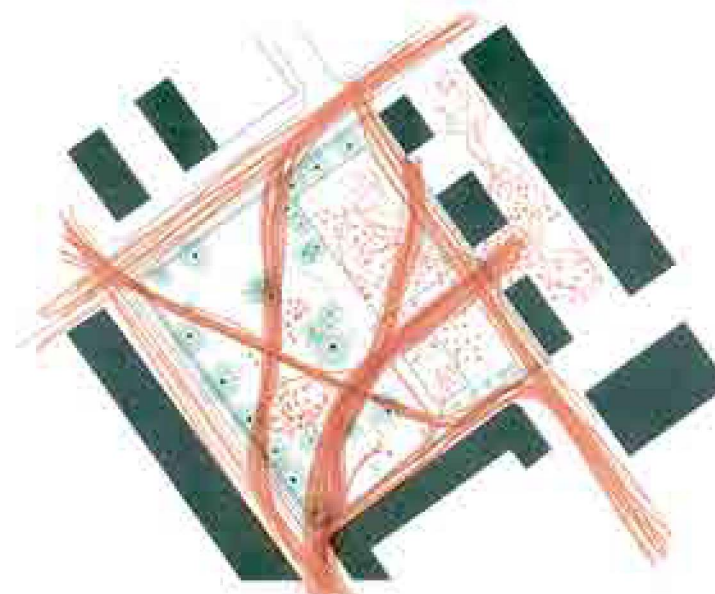
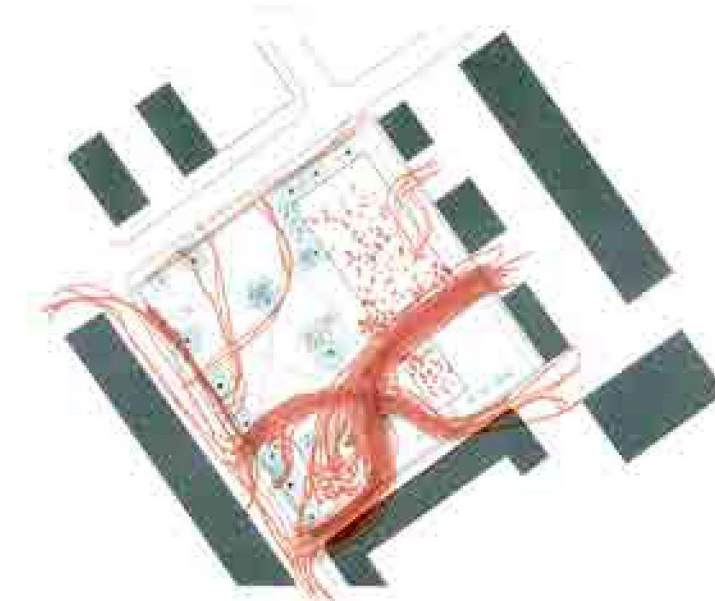
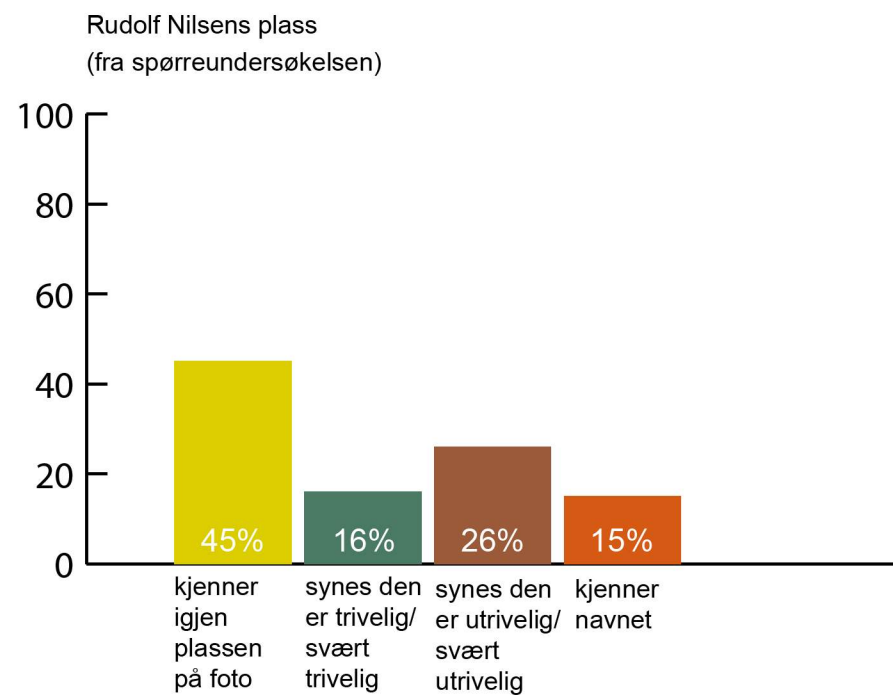
Av de **477** svarene fant vi at:

45% kjente igjen plassen

16% finner den **trivelig** eller svært trivelig

26% finner den **utrivelig** eller svært utrivelig

93% passerer ofte igjennom på vei til noe annet

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

”Det er bra at plassen er stor – man kan leke hva som helst, og være mange”

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **26 personer**, fordelt over to dager, på Rudolf Nilsens plass. Det mest gjennomgående her, er at dette er en plass for aktivitet – et sted for liv og røre i både organiserte og uorganiserte former.

I den grad man ønsker utbedring, er det gjerne knyttet til mer og bedre versjoner av det som er der fra før – det vil si: **bedre lekeapparater og ballplasser. Det kommer også fram at alternative lekeapparater, som hinderløyper og lignende er noe en del ønsker seg.**

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

45 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **15 prosent** visste at den heter Rudolf Nilsens plass. **38 prosent** har vært innom plassen ukenlig i løpet av de siste 12 månedene. Når det gjelder vurdering av plassen, plasserer den seg midt på treet – **58 prosent** synes den er helt ålreit, mens **16 prosent** finner den trivelig eller svært trivelig, og **26 prosent** finner den utrivelig eller svært utrivelig.

Også her ser vi at de aller fleste bruker plassen som et sted å passere gjennom på vei til noe annet (93 prosent). Dette skyldes nok at undersøkelsen har basert seg på svar fra voksne (kun 5,5 prosent er yngre enn 26 år).

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Gangstien mellom trærne er hyggelig. Jeg likte urtekassene som var plassert der med oppfordring til å plukke det en ønsket å ta med seg
- Frodig og grønt - Store trær - Benkene ved statuen av Rudolf Nilsen som er litt mer skjermet og borte fra trafikken
- Skøytebanen om vinteren er super
- Frigo!
- Trivelig med mye og variert aktivitet
- Jeg liker at det ofte er unger på ballplassen/skøytebanen
- Tilbud til alle aldre innenfor et lite område gjør at dette er et fint sted å gå med familien
- Liker at det er plass til å sette opp prosjekter og arrangementer; som id-fest og sykkelsteden + sykkelverksted i sommer

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Mørkt, spesielt ved Heimdalsgata
- Lite belysning
- Sitter ofte folk som har vanskelige liv der
- Misliker alkiser som sitter og drikker
- henger ofte gjenger der som gjør det mindre fristende å sette seg ned
- Buskene gjør det vanskelig å holde oversikt over plassen
- Det er trafikk og biler som kjører forbi hele tiden
- Lekeplassen bør oppgraderes
- litt for mye gutteaktivitet, mindre plass til jenter
- Den store gressplenen burde hatt leker/benker. Det framstår glissent i dag

Plassen oppleves som svært positiv på grunn av alle barna som engasjerer seg i positive aktiviteter der, men at det burde gjøres noe med rusmisbruket – eller fordi det viser noe av mangfoldet som preger plassopplevelsen.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Engasjementet rundt Rudolf Nilsens plass er stort, først og fremst fordi **plassen er en svært viktig aktivitetsarena for barn i området – gjennom nærheten til skolen og som arena for viktige organisasjoner som Frigo og Sterling.** Det er imidlertid en plass der det også foregår en del rusmisbruk, som mange anser som et viktig problem å ta tak i.

Engasjementet kom derfor også tydelig til syne i workshopen som ble arrangert i forbindelse med delområde 1, der Rudolf Nilsens plass inngikk. En viktig målsetting, som deltakerne løftet fram, var at området ble bedre utnyttet – **per i dag brukes kun "halve" plassen. På sikt håpet de at Rudolf Nilsens plass kan styrkes som møteplass for alle aldre og grupper.**

Av sentrale *utfordringer* å ta tak i, var deltakerne på workshopen først og fremst opptatte av at det ble tatt **et godt grep om å få bukt med rusmisbruket og salg av narkotika, samt utfordringer knyttet til gjenger og forsøpling, og at man sørget for å sikre plassen som en trygg og god plass for barn.** Det foregår også en del hærverk her, som det må jobbes med å forebygge.

Viktige grep kan være å sørge for at tilbudene – som fotballbanen og lignende – er av god kvalitet. Rudolf Nilsens plass ligger også tett på

skolegården til Vahl skole, og deltakerne mente det kunne være fint om skolen fikk sterkere tilhørighet på plassen og kunne ta den bedre i bruk. Man må også få på plass bedre belysning.

Av viktige *kvaliteter* å bygge videre på, var deltakerne spesielt opptatte av at Rudolf Nilsens plass fikk **dyrke sin posisjon som et åpent sted og møteplass – først og fremst for barn, men også voksne. Det å stimulere til gode arenaer der barn og voksne finner sammen til en felles forvaltning av nærmiljøet er viktig.** Men dette er først og fremst en plass for aktivitet, og det skal man styrke. En viktig grunn til at Rudolf Nilsens plass har blitt en viktig aktivitetsarena, **skyldes det gode**

arbeidet som Frigo og Sterling legger ned. Spør vi barn og unge i nabolaget kommer det tydelig fram hva disse foreningene betyr for dem; **at de tilbyr et eierskap og en tilhørighet – et sted de føler seg hjemme.**

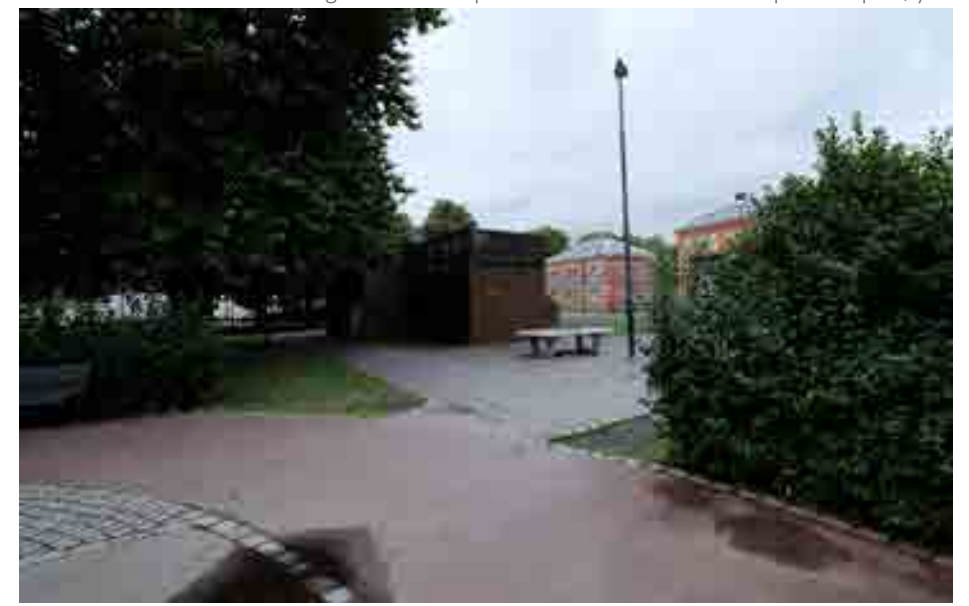
Derfor bør også disse (og kanskje også andre organisasjoner) styrkes og gis mer kontroll over det som skal skje på plassen. **Dette krever at aktørene kommer sammen om en felles forståelse om fordeling. Man bør også jobbe med det grønne, og dyrke fram plassens naturkvaliteter.**

Deltagere i workshop forteller hvordan de bruker parkene på Tøyen

Lekeplassen som ikke fyller alle ønskene til brukerne

'Sort hull' bak transformatoren og utstyrsboden

DISKUSJON

EN FLOTT PARK, MED MASSE POTENSIALE

Dette er et sted som først og fremst Frigo og Sterling skal ha æren for, et sted som barna elsker, som inkluderer og aktiviserer. Det er, som mange andre steder, også utfordringer knyttet til rusmiljøer, men i hovedsak er dette en positiv arena, som skal styrkes i den retningen som alt er i gang. I den sammenheng er det viktig at Frigo og Sterling får direkte eierskap til det som skal skje – for å sikre at utvikling skjer på deres og brukernes premisser.

Det er muligheter for å forbedring ved å optimalisere bruken bedre ved hjelp av noen omrokninger og mindre opprustninger, men de virkelig store gevinstene kan man oppnå ved å opparbeide parken til å bli et virkelig aktivitets- og idrettssentrum i nærområdet. Parken er en stor grønn lunge sentralt plassert i den tette byen, hvor det er mange barn og unge som trenger et godt aktivitetstilbud på begrenset areal. Tilrettelegging for aktivitet og idrett burde derfor være bedre.

MYE FOTBALL, MEN OGSÅ MER

Det er stort press på fotballbanen, som stort sett alltid er i bruk, med kø fra flere brukere. Allikevel er det muligens et noe ensidig tilbud i parken, med mye fokus på (fotballspillende) ungdom. Med tilrettelegging for flere aktiviteter og aldersgrupper vil man både spre aktiviteten, invitere flere grupper til å bruke parken og gi et mye bedre tilbud til alle barn og unge i området.

Det er også et spørsmål om man trenger bedre supplement i form av flere fotballbaner i andre parker i bydelen, for å redusere trykket på de få som finnes. Sterling idrettsklubb står for arrangert idrett på fotballbanen, mens Frigo holder utleie av utstyr og oppsyn på plassen. Dette er to utrolig viktige funksjoner både for parken i seg selv og for lokalmiljøet og burde støttes opp under.

MØRK OG SKUMMEL

Utfordringer med mørke soner, barrierer og dårlig oversikt burde tas tak i, slik at man kan øke trygghetsfølelsen og bruken av parken både på dag- og kveldstid. De aller fleste voksne passerer kun igjennom plassen, og mange føler at den er utrivelig. Tilstrekkelig belysning blir svært viktig her, da oversikt, miljø og definisjon mangler i eksisterende kveldssituasjon. Generell parkbelysning ned på gangveien skaper ikke miljø, derfor er det nødvendig å ha belysning som skaper atmosfære og opplevelse.

En hyggeligere park inviterer til mer bruk gjennom sin presentasjon i

mørket, og oppfattes derfor tryggere. En klynge større trær i midten av parken bidrar også til å skape en mørk sone sammen med en transformator, og en stor, sentral del av parken blir tømt for bruk. Å tilrettelegge for bedre innsikt fra gatene er også viktig, og man burde kunne se igjennom parken fra Vahls gate til boligene på andre siden.

CODE NABOER

Det er en tydelig vertikal innramming av parken i den omkringliggende kvartalsbebyggelsen og trerekkene mot veiene, men i tillegg er det en del utflytende grenser mot naboene. Bedre definisjon tydelige inviterende grenser mot naboer burde fokuseres på.

Potensiale

'Aktivitetspark nr.1 på Tøyen/Grønland'

Spennende lek i Children's Bicentennial Park, Chile. Bilde fra Archdaily

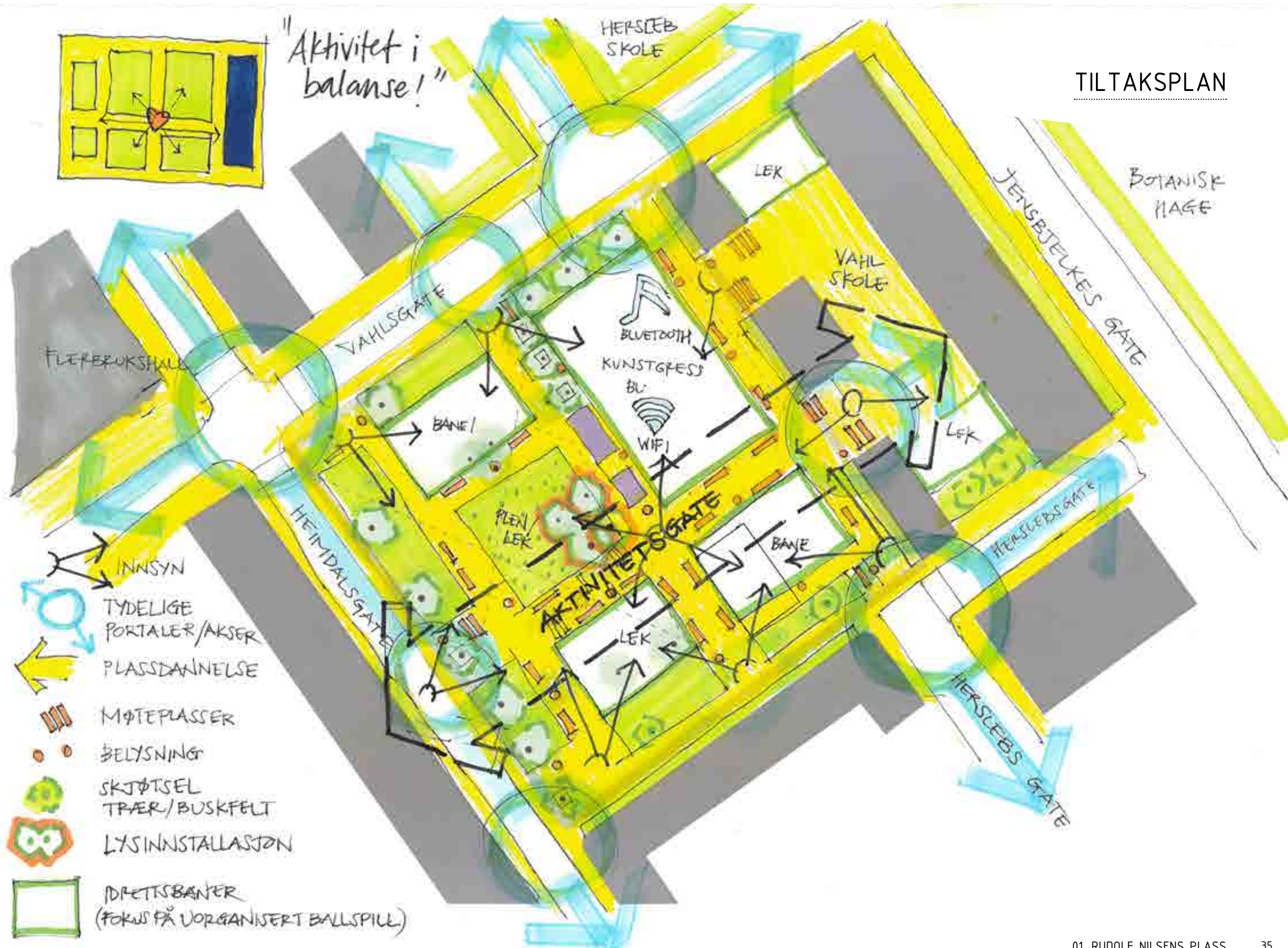

Aktivitetsparken i Grabo, Sverige. Bilde fra Radar-arkplan.se

Formell parkplan fra 1931 er i dag redusert, men kopse med 4 trær i midten består

TILTAKSPLAN

ANBEFALINGER

AKTIVITESSENTERET PÅ TØYEN/GRØNLAND

IDENTITET

‘Aktivitetsgate’ – et sosialt/aktivitetsmøtested med benker, aktiviteter, belysning osv. Introduseres som ordnende grep på tvers av parken, en internakse som knytter Vahls skolegård sammen med Heimdalsgata og sprer aktivitetene til hele parken.

DESTINASJON

Oppgradere de aktivitetene som finnes, supplere med nye aktiviteter (turn, basket, sykkel, langbord, treningsapparat, bøyer/stenger) – utvidelse, tilrettelegging, oppgradering. En **ekstra fotballbane** for å øke kapasiteten og gi et bedre tilbud.

BEKVEMME-
LIGHET

Bedre fasiliteter som nye benker, flere søppelkasser, drikkevann og toaletter.

BEVEGELSE

Skape klarere **ledelinjer**. Lyssetting av ‘alle’ trær vil synliggjøre parken i et positivt ‘lys’. (Lys på trær/lysende objekter i trær)

LEK/
AKTIVITET

Nytt og bedre **lekeområde** plassert mer sentralt i parken, for å gi et bedre tilbud til de mindre barna.

AKTØRER/
ANSVAR

Gi mere innflytelse viktige aktører som **Frigo** og **Sterling**. De kjenner parken og dens behov bedre enn kanskje noen annen, og burde gis innflytelse i bestemmelsesprosessen.

EN FØLELSE AV TRYGGET

BELYSNING/
TRYGGHET

Parken trenger et tydelig **sentralt vertikalt fokuspunkt** om kvelden. Dette kan være lysende objekter i, eller lys på de sentrale store poplene midt i parken. Fokus på det mørke ‘hullet’ sentralt i parken, bak transformator og under store trær. Viktig område å gjøre lysere og triveligere. Et lysende senterpunkt i parken

Tydeligere innramming og avgrensning gjennom **lys på vertikale fasader** der det er mulig. Lys på fasader på de to murbyggene mot skolegården vil gi fondmotiv og miljø.

Integrert lys i lekeapparater. Dette gir opplevelse og status til barn som bruker lekeområdet. Det samler fokus og gir miljø og identitet til parken.

VEDLIKEHOLD

Skjøtsel av trær/busker for å åpne siktlinjer, gi bedre oversikt og slippe mer lys ned på bakkenivå.

Lyssetting historiske trær som ‘midtpunkt’

Prøvebelysning av Vahl skoles fasade mot Rudolf Nilsens plass

Lyssetting av skøytebanen om vinteren kan gjøre vinteraktivitet i parken mer attraktiv

Stedsanalysen anbefaler:
“Oppretthold og styrk Frigo sitt tilbud. Innlagt vann vil bidra positivt til renhold og utvide bruken. Oppgrader og utvid skolegården. Involver barna på Vahl skole i utforming av parken.”

02. URTEHAGEN

KONTEKST

Plassen er sentralt plassert, nært både Grønland torg, Tøyengata og sentrum for øvrig. De omkransende gatene er relativt rolige bygater, Urtegata har ingen biler gjennom plassen, og Motzfeldts gate er en viktig gang og sykkelakse. I sør-øst grenser plassen mot uteområdet til et bo-rettsslag, samt to tomme endevegger. Central Jamaat-e Ahl-e Sunnat moské ligger inntil plassen, og drar mange besøkende til området, spesielt i forbindelse med fredagsbønnen. Frelsesarméens kafé Fyrliset ligger noen meter unna i Urtegata, og mange av deres brukere benytter seg av plassen.

FYSISKE FORHOLD

Urtehagen er en urban plass som er preget av mange harde flater og kanter, kanskje bydelens hardeste byrom. Den er delt opp i soner, med en sentral nedsunken plass som har en karakteristisk belegning. Mosaikk barnehage har et mindre bygg og et udefinert uterom som danner grensen mot Motzfeldsgate i nord. I det sørlige hjørnet er det et vannspeil og et opphøyd grøntareal som sperrer mot Norbygata, med en rampe langs den sør-østlige grensen av plassen. På innsiden av rampen er det anlagt en liten byhage med plantekasser i regi av Majobo. Langs Urtegata på et øvre nivå er det en dobbel rekke trær med benker. Plassen har en tydelig

vertikal innramming, både av omkringliggende bygårder og en nesten kontinuerlig rekke med voksne trær rundt hele plassen.

DAGENS FUNKSJON

Urtehagen har i dag mange – og svært forskjellige – brukere. Alt fra alkoholikere og narkomane til barnehagebarn og moskébesøkende bruker den, ofte samtidig. I tillegg er det en veldig viktig gjennomfartsåre, og for mange barn er dette også lekeplassen deres utenom barnehagen. De varierte behovene gir utslag i svært kompliserte brukskonflikter. Plassen er populær blant rusmisbrukere og det foregår åpenlys langing. De forteller at det ikke er de som forsøpler eller gjør hærverk, og at de kommer hit fordi Frelsesarmeen ligger rett ved, og at de ikke har andre steder å gå. Plassen har få aktiviteter og tilbud, den åpne plassen brukes til ballspill slik som cricket, og ellers finnes det;

bordtennisbord
sandkasse med huske
sklie på andre siden av plassen
vannspeil med skulptur
liten byhage

TILSTAND

Urtehagen fremstår som en rotete plass, med mange forskjellige, udefinerte soner og barrierer i form av murer og høydeforskjeller. Det er mye mennesker og aktivitet her,

- *Synes ikke det burde være barnehage her på grunn av rusmisbrukerne, og kjenner til flere som klager på mye bråk fra gruppene som oppholder seg her. Tøyen savner skikkelige butikker og kafeer.*

(En mann i 50-årene beskriver at han er her sjelden)

men allikevel føler man at plassen fungerer fundamentalt dårlig. Det er noen mørke soner, spesielt under trelunden i Urtegata, og utrolig mange baksider til å være en plass av denne størrelsen. På grunn av utformingen er det også vanskelig å holde oversikt. Det er mange lysmaster i parken og alle de utdaterte mastene er per oktober 2015, byttet ut med funksjonell LED mastearmatur på ca 5m høyde. Dette har resultert i et lysbilde som gir stort generelt lys i hele området, men det bidrar ikke til miljø eller definisjon. Moskeens fasade mot gaten er mørk og inngangen oppleves stengt av et stort tre rett foran i gaten.

3546 m²

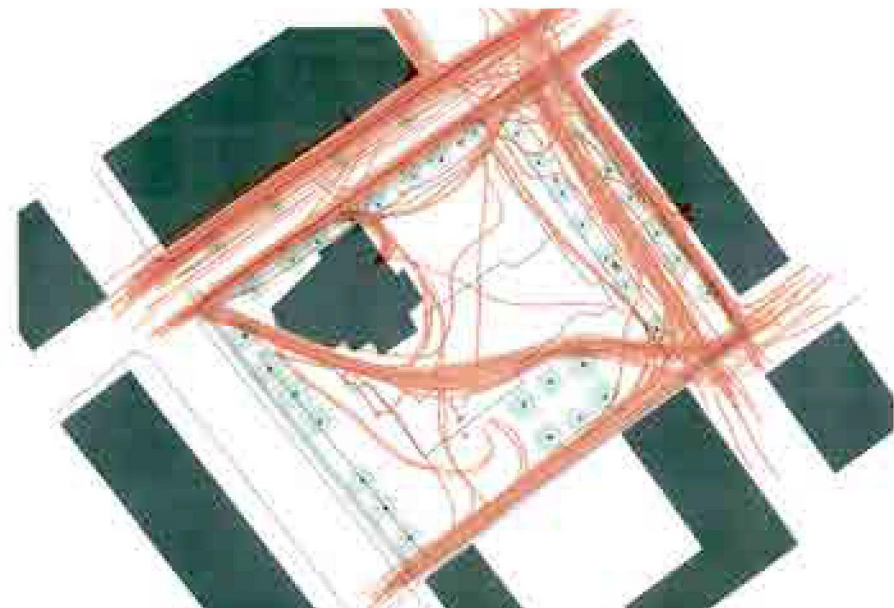
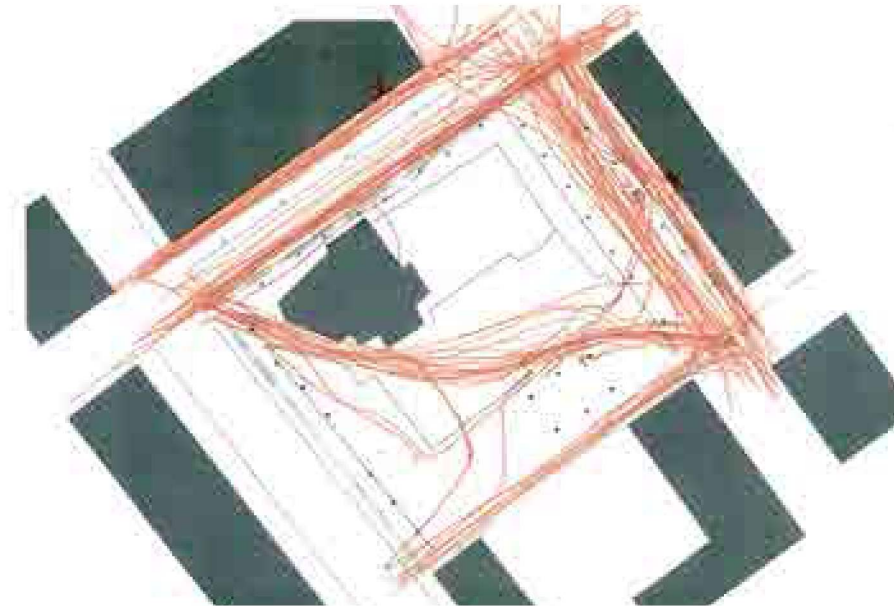
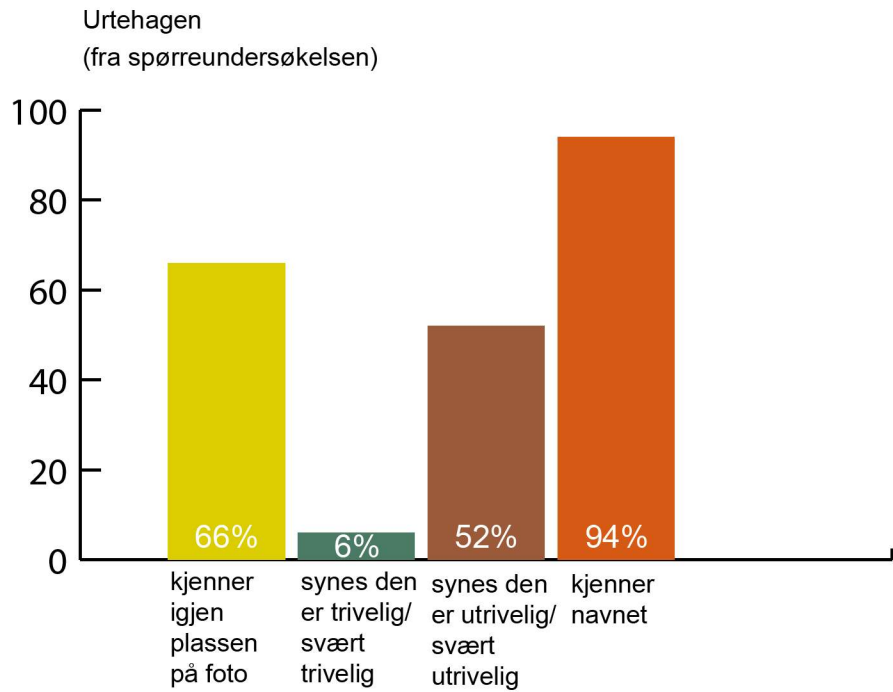

Urtehaven ligger sentralt i enden av Urtegata, omtrent midt mellom Botanisk hage og Grønland Torg

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 66%** kjente igjen plassen
- 6%** finner den **trivelig** eller svært trivelig
- 52%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- 7%** oppgir at de **tar med barn hit for å leke**

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

”Jeg liker at plassen er eksotisk og urban”

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET
Vi intervjuet **29 personer**, fordelt over to dager, i Urtehaven. Flere av dem vi snakket med brukte plassen som gjennomfartsåre, på vei til og fra jobb eller ærend av ulikt slag.

Mange så potensial for framtidig utvikling, men så godt som ingen fant plassen spesielt hyggelig i dag. **Nesten samtlige trakk fram at plassen benyttes som en åpen arena for rusmisbruk, som plassens største utfordring.**

Videre er det gjennomgående at det er alt for dårlig renhold her, og at plassen strengt tatt ikke er et godt sted for barn å oppholde seg. Mange skulle gjerne unne barna i barnehagen et bedre sted å være.

En interessant ting som er verdt å nevne, er at rusmisbrukere oppleves som et problem, ikke fordi de er nærgående, aggressive eller lignende – det er det at de er der, som oppleves ubehagelig.

Flere oppgir et ønske om bedre tilrettelagte gangveier, mer grønt og bedre sittemuligheter.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN
66 prosent av våre respondenter kjente igjen parken fra bildet, og **94 prosent** av disse visste at plassens navn var Urtehaven. **30 prosent** har vært innom

plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene. Kun **6 prosent** av dem som kjente igjen parken opplevde den som trivelig eller svært trivelig. Hele **52 prosent** opplevde den som utrivelig eller svært utrivelig. Svært få oppgir at de gjør noe annet her, enn å passere gjennom på vei til noe annet, men **7 prosent** oppgir at de tar med barn hit for å leke.

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Jeg liker nivåforskjellene
- Liker parsellkassene med vekst
- Nabolagsgrønsaksdyrking liker jeg
- Det er et røft miljø her, og kan være litt ubehagelig til tider. Men det er også et sted man kommer i prat med folk om man slår seg ned
- Liker lunden med trær
- Liker at det er et område der også de mer rusproblemer for sitte i fred så lenge de ikke plager noen.
- Urbant og fargerikt
- Veldig fint med en plass i et trangbodd område, men stedet kunne vært lysere, grønnere

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Jeg misliker at det ofte henger folk der som gjør at det kan oppleves utrygt å passere
- Utrivelig med åpent dopsalg og bruk, spesielt at det skjer ved barna i barnehagen.
- Dette kan fort bli den nye plata, særlig på sommerstid.
- Misliker at det ofte er skitten
- Liker ikke den store betongmuren som skiller plassen fra gata
- For mye betong, lite inviterende
- Stedet har ofte mange folk i omløp, men ingen ser ut til å oppholde seg der med mindre de mangler noe å gjøre
- Lite belysning og lyssky aktivitet
- oppleves litt som et kryss heller enn et sted å sitte
- En ting jeg ikke liker her er skiltet som henger på den ene veggen; "Ballspill, kun for barn" Hæ? jeg elsker ballspill
- Det er en utydelig flyt mellom barnehage/park

Generelt så mener folk at noe må gjøres med rusmisbruket, spesielt med tanke på at dette skal være en plass for barn å være trygge.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Engasjementet rundt Urtehagen er også stort, hovedsakelig grunnet de tre svært tydelige institusjonene som tar naturlig eierskap om plassen:

barnehagen, moskeen og Frelsesarmeen.

Mellom disse danner det seg en rekke utfordrende konfliktlinjer, knyttet til plassbehov og til aktiviteter.

Spesielt dette med **å blande rusmisbruk med barnelek, er noe som bekymrer folk.** Mellom linjene ligger her, at plassen – rent fysisk – ikke er optimal med tanke på brukergruppene som oppholder seg her.

Engasjementet kom derfor også tydelig til syne i workshopen som ble arrangert i forbindelse med delområde 1, der Urtehagen inngikk. Målet bør være, mente deltakerne, at det blir bedre/**mer sosial kontroll her, at Urtehagen får utvikle seg til en plass der det skjer mye fint store deler av døgnet, at det blir en naturlig sted å bevege seg gjennom for folk på vei til og fra, og at plassens rykte som skummel forsvinner.**

I utgangspunktet er jo dette en flott kvalitet, der plassen ligger som et åpent

rom midt i byen.

Av utfordrende elementer ble det lagt spesielt vekt på at oppgaver å ta tak i, handlet først og fremst om å **sørge for at plassen oppleves som et trygt sted å være, og at man tar tak i og jobber med det som har gitt Urtehagen et dårlig rykte.**

Dette handler om flere ting, men aller mest om å få bukt med rusmisbruket (narkotika og alkohol), samt sørge for bra belysning. **Dette skal imidlertid ikke forveksles med at rusmisbrukere skal holdes borte fra plassen.** Der nest ønsket deltakerne på workshopen at noe ble gjort med de harde og grå flatene, og oppgraderte det som har blitt gammelt og slitt.

Av positive kvaliteter å bygge videre på, ble moskeen og barnehagen løftet fram. Dette er viktige institusjoner for mange mennesker (det er for øvrig Frelsesarmeen også, men på en annen måte), og å sørge for at Urtehagen får være en positiv arena for aktivitet ble ansett som grunnleggende å sørge for.

Dette gjaldt spesielt det å beholde og styrke barnehagens posisjon midt på denne svært urbane plassen. Dette krever kanskje en bedre lekeplass, at man gjør noe med sandkassen (skifter underlag) med mer, som vil bli et viktig tilbud til også andre barn enn dem som går i barnehagen.

Av andre ting, ønsket man å foredle det at Urtehagen i dag er en svært fleksibel plass som ikke definerer bestemte typer aktivitet, **men tillater folk å utfolde seg i en rekke forskjellige former.** Blant annet er det en del som spiller cricket her, selv om det ikke er noen cricketbane, og det er positivt. **Dette henger sammen med Urtehagen som møtested – en plass der mennesker kommer sammen, alene og i grupper, på ulike måter, men overfor hverandre.**

Så i den grad deltakerne kom fram til en spisset versjon av hva urtehagen skal være for fremtiden, handler det om en møteplass som ivaretar både barn og voksne på en positiv og velfungerende måte.

Parkensbelysning er ikke alltid tilpasset funksjoner

Plassens bruksflate er fleksibelt og mye brukt- søppelkassen i tillegg kan det spilles cricket!

DISKUSJON

UTFORDRINGER OG KONFLIKTER

Plassen framstår som en urban lomme inne i tett bystruktur – kanskje Oslos mest urbane ikke-kommersielle byrom. Sett i forhold til de andre parkene og plassene som er del av parkløft-prosjektet, er Urtehagen den helt klart mest utfordrende. Det skyldes hovedsakelig at plassen blir et naturlig, men udefinert bruksområde for tre sterke og vidt forskjellige institusjoner: moskeen, Frelsesarmeen og barnehagen.

Disse tre gruppene har veldig forskjellige behov. Moskeen trenger et forrom, som folk kan oppholde seg i og omgås utenfor moskeen. I dag kommer de rett ut på gaten, og trekker naturlig videre inn i parken. Dette skaper imidlertid et stort og plutselig trykk.

Frelsesarmeens brukere har behov for et sted å hvile, omgås venner og lignende, men fordi de samtidig misbruker narkotiske stoffer tilfører dette parken en ubehagelig stemning. Barnehagen benytter parken som uteområde, og har behov for å la barn strømme ut i lek. Men dette krever at de ansatte har oversikt og kan være trygge på at barna ikke risikerer å komme i farlige situasjoner, og gitt situasjonen som preger

I Urtehagen i dag, er dette vanskelig å få til. Om en fremtidig positiv og inkluderende situasjon for parken skal være mulig, bør første skritt være å få

ledelsen for respektive tre institusjoner i dialog med hverandre, med målsetting om å håndtere situasjonen i samarbeid. Som tre betydningsfulle aktører bør de organiseres i en form for felles håndtering som kan gi både ansvar og eierskap.

Det er ingen grunn til at Urtehagen ikke skal kunne romme alle gruppene som bruker stedet i dag, byen skal tross alt være for alle, men det er viktig å skape et godt sosialt rom som bygger opp under sosiale bånd og forebygger antisosial atferd og konflikter mellom grupper.

BELYSNING

Urtehagens fysiske miljø er veldig preget av harde flater. I den nye belysningen som er montert ser vi tydelig at det ikke er nok med funksjonslys som lyser ned på bakken. Tøyens hardeste byrom oppleves ikke tryggere kun med mer lysintensitet. Det er mange rom i rommet og noen av disse rommene kan defineres tydeligere for å framstå mer imøtekomende og tryggere.

BARN I BYEN

Barnehagens plassbehov er viktig. Det trengs et definert og trygt uteområde for barnehagen med tilrettelagt møblering. Barns plass og rolle i byen er et viktig konsept som her settes på prøve. En av de store utfordringene i Urtehagen er å skape et god lekemiljø, og en plass med god oversikt som samtidig fungerer som en møteplass for alle.

Dette er en utfordring som er krevende, grunnet plassens relativt beskjedne størrelse i forhold til de ulike behovene. Her er en mer kreativ løsning enn å gjerde inn et areal til barnehagen er ønskelig, om ikke fundamentalt nødvendig for å ivareta plassens funksjon som et åpent offentlig rom og møteplass på en god måte.

MØTEPLASS

For å få til en god møteplass for ulike kulturer som skal fungere i en slik tett bysituasjon må man utnytte de tilgjengelige arealene bedre. De forskjellige sonene må fungere og ha god samhandling. I dag er det mange som bruker plassen, de fleste løper kun igjennom og få synes det er hyggelig.

Utearealet til Mosaikk barnehage er nedslitt og uavgrenset, og brukes dermed av 'alle'

De åpne plassene som finnes betyr mye i slike trangbodde områder, og folk setter pris på at det er mye trær og samtidig urbant og fargerikt. Dette er kvaliteter som bør utvikles og foredles.

Urtehagen har potensiale til å bli et spennende byrom, men man må virkelig ta utfordringene på alvor, og gi plass og handlingsrom til alle involverte grupper - og de må være med fra starten av prosessen.

Potensiale

'Et sted for alle, og barnas sted i byen'

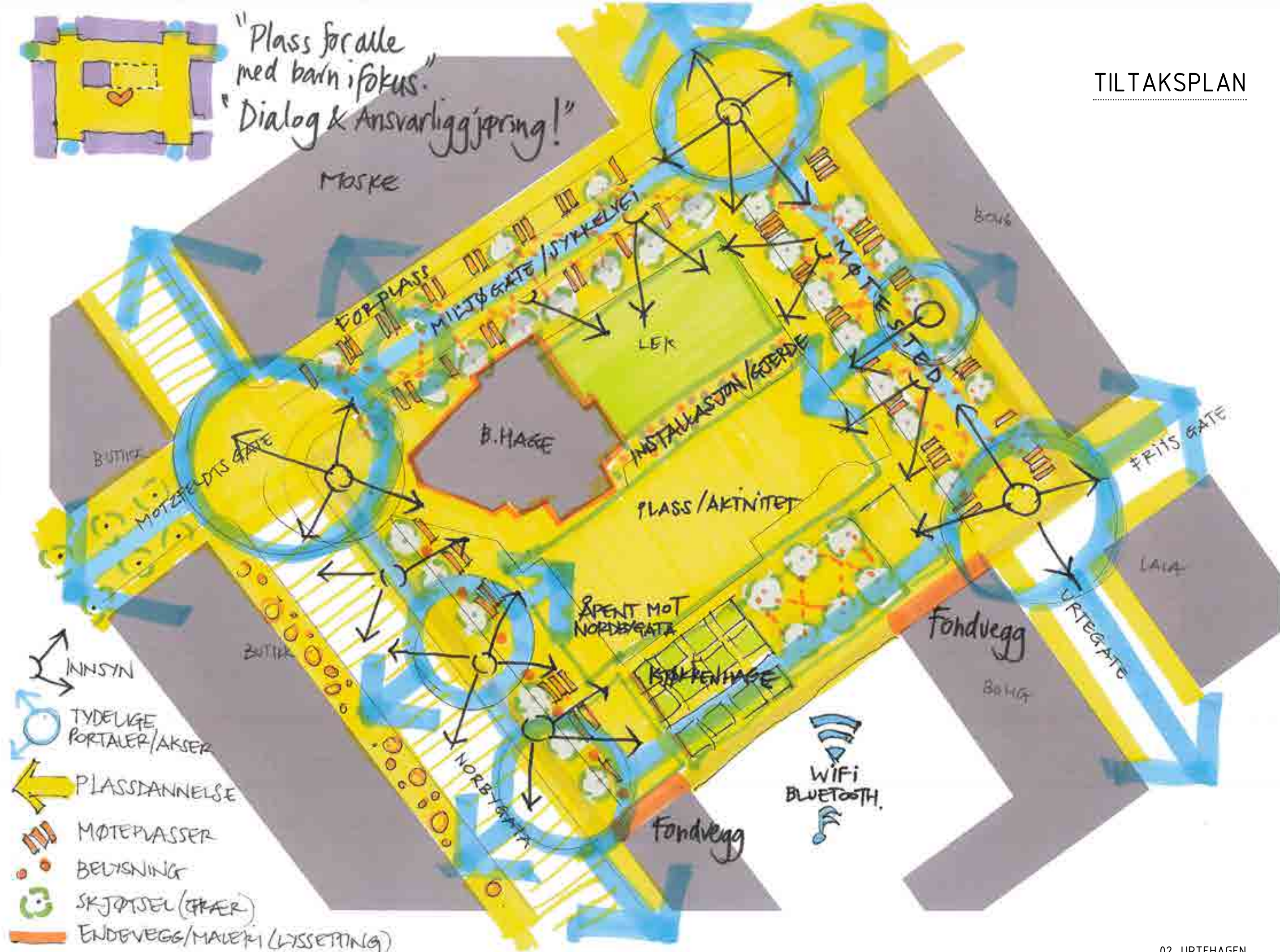
'Dialog og ansvarliggjøring!'

Fontenen bidrar til liv og hyggelig stemning på plassen

Dyrking av urter og urbant hagebruk er et populært tiltak

ANBEFALINGER

SAMHANDLING ER NØDVENDIG FOR FORBEDRING

AKTØRER/
ANSVAR

Det **MÅ** etableres dialog mellom de tre hovedaktørene: barnehagen, moskéen og Frelsesarméen. Disse sammen med Bydel Gamle Oslo og Bymiljøetaten bør sammen definere det videre arbeidet.

LEK/
AKTIVITET

Barnehagen er veldig positiv, må videreutvikles og få et eget og egnet uteområde.

FOKUS PÅ Å SKAPE ET ATTRAKTIVT BYROM

OMKRING-
LIGGENDE

Man burde åpne plassens randsoner og utvide plassen til å inkludere omkringliggende fasadeliv. Dette vil kunne gi **mulighet for mer næring rundt plassen, og å dra noe av aktiviteten fra eksisterende næring inn.** Innsyn og åpenhet.

IDENTITET

Skape **soner med særpreg** – eks. bjørkelunden, urtekassen, cricketflaten, vannlandskap, serveringssone, lekepark.

VEDLIKEHOLD

Skjøtsel av trær og vegetasjon, for å åpne opp og gjøre det lysere og mer oversiktlig.

DESTINASJON

Uteservering i nordøst (mobil kafé på sommeren).

BELYSNING OG TRYGGHET

BELYSNING/
TRYGGHET

Fasadebelysning på Mosaikk barnehage vil skape et fargerikt fokuspunkt om kvelden. Også **barnehagens uteområder** kan defineres med en type belysning som i sammenheng med lekeapparater og de fysiske tiltak kan definere de minste barnas lekested.

Diskrè fasadebelysning til moskeen. Dette vil ytterligere definere Urtehagens rom.

Dekorativ belysning i tre-alléen i Urtegata – kan skape en vennlig atmosfære.

ROMDANNELSE

De to store **veggene mot øst får belysning**. Lys på disse vertikale flatene vil bidra til at hele plassen får en tydeligere romlig definisjon. Plassen vil oppleves lysere.

BEVEGELSE

Ledelinjer, atmosfære og ytterligere definisjon gjennom plassering, armaturvalg og lyskvalitet anbefales videre dersom plassen skal åpnes og utvides som foreslått.

PORTAL/
ADKOMST

Miljøgate i Motzfelds gate, vil i praksis utvide plassen til å omfatte gaten og gi en bedre innramming.

Stedsanalysen anbefaler:

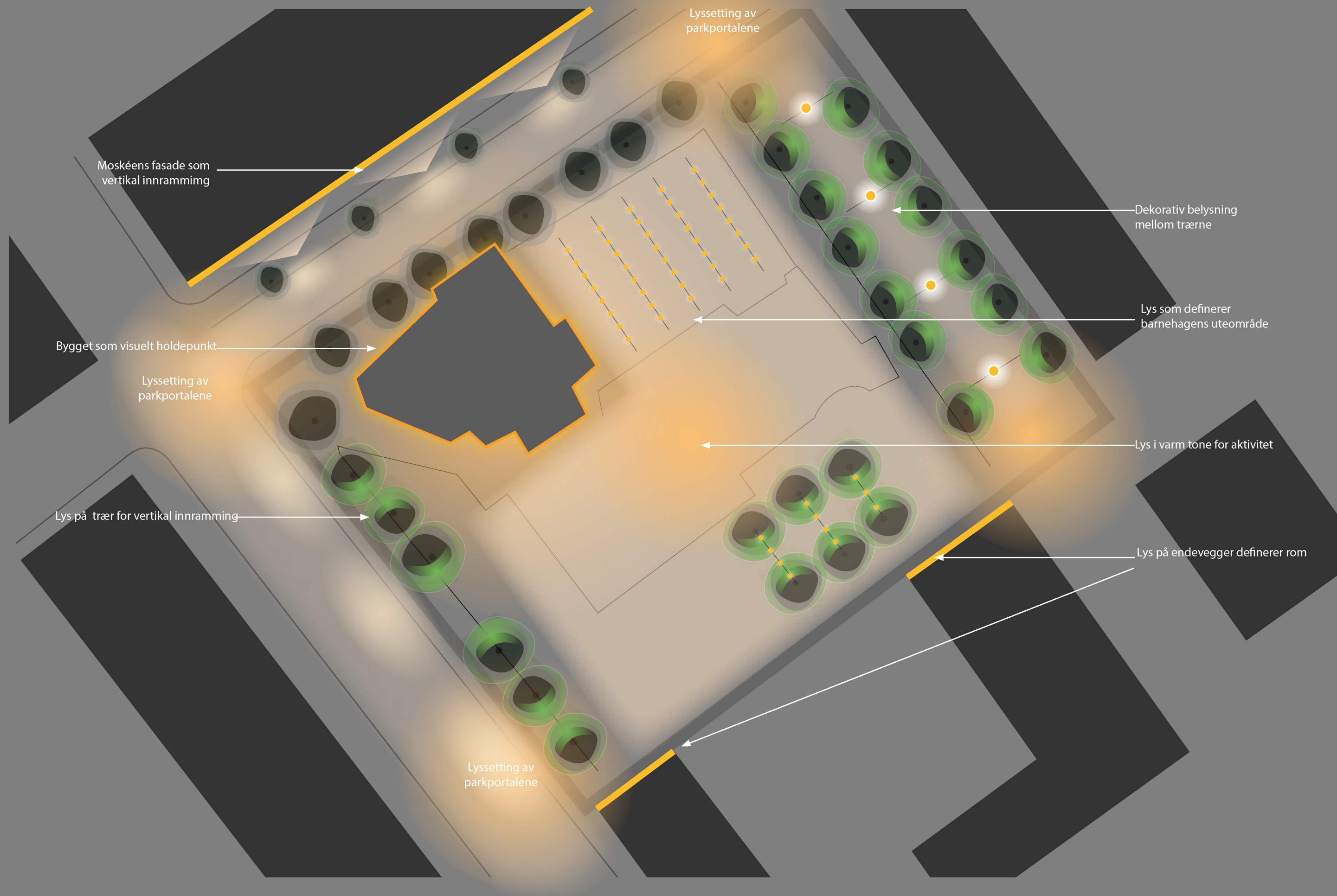
”Få til samarbeid mellom Vahl skole og Fyrlyset om tiltak som kan skjerme barna fra uheldige sider ved åpenlys rus på plassen og i gatene rundt.”

Integrert lysetting i møblering og lekeapparater skaper mer nyanserte og hyggelige stemninger

Prøvebelysning av gavlvegger gir bedre romforståelse og tryggere gangsoner gjennom plassens mørke soner

03. TREKANTPLASSEN

KONTEKST

Plassen ligger i krysset mellom Tøyengata, Heimdalsgata og Sørligata, vis-a-vis Tøyengata Bodega. Dette er en meget sentral plassering, både i Tøyengata og på Tøyen som område. Den er kun noen titalls meter nedenfor Gartnerløkka langs Sørligata og ligger midt i mellom Grønland Torg og Botanisk hage. Det er mange som ferdes her, men nesten alle går kun forbi. Nabobyggene føles noe lukket, og gir hele krysset en slags avstengt følelse.

FYSISKE FORHOLD

Trekantplassen er en liten lomme i Tøyengata, som ikke en gang oppfattes som en plass. Den er veldig liten, men innehar allikevel en viktig funksjon i at den bryter opp den lange, rette fasaderekken og skaper et (lite) pusterom i gata. Den er delvis brosteinsbelagt, og det står fire trær på plassen, alle plassert på en liten forhøyning. På denne er det også noen benker og et lite vannelement.

DAGENS FUNKSJON

I dag er det få funksjoner på Trekantplassen. Det er noe opphold, spesielt på fine sommerdager, men ellers er denne plassen kun noe man går over eller forbi, uten å helt få med seg at den er der. Bodegaen er kanskje det viktigste aktivitetspunktet i krysset, som det kan være mulig å utnytte som et aktivitetspunkt.

TILSTAND

Plassen er relativt mørk og innadvendt, og oppfyller ikke helt potensialet som finnes. Den fremstår litt slitt og grå, vannspeilet fungerer ikke og trærne er veldig tette. Den ligger også direkte inntil en førsteetasje med vinduer ut mot plassen, som alle er lukket grunnet mye innsyn. Det er i tillegg mye trafikk i Tøyengata som fører til en del støy.

- *What park? Lurer på hvilken park/plass det blir referert til? De synes det kan være fint å ha et sted å sette seg ned hvis man er veldig sliten.*

(Et par i 70-årene, turister på vei til Munch-museet)

100 m²

Snarveien gjennom plassen er sjenerende for boliger i førsteetasjen

Plassen er mørkt og inviterer ikke til bruk

Parken har mange solide, gode kvaliteter og et stort potensialet til å delta som en del av gatebildet

Trekantplassen er et lite "pusterom" langs Tøyengata

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

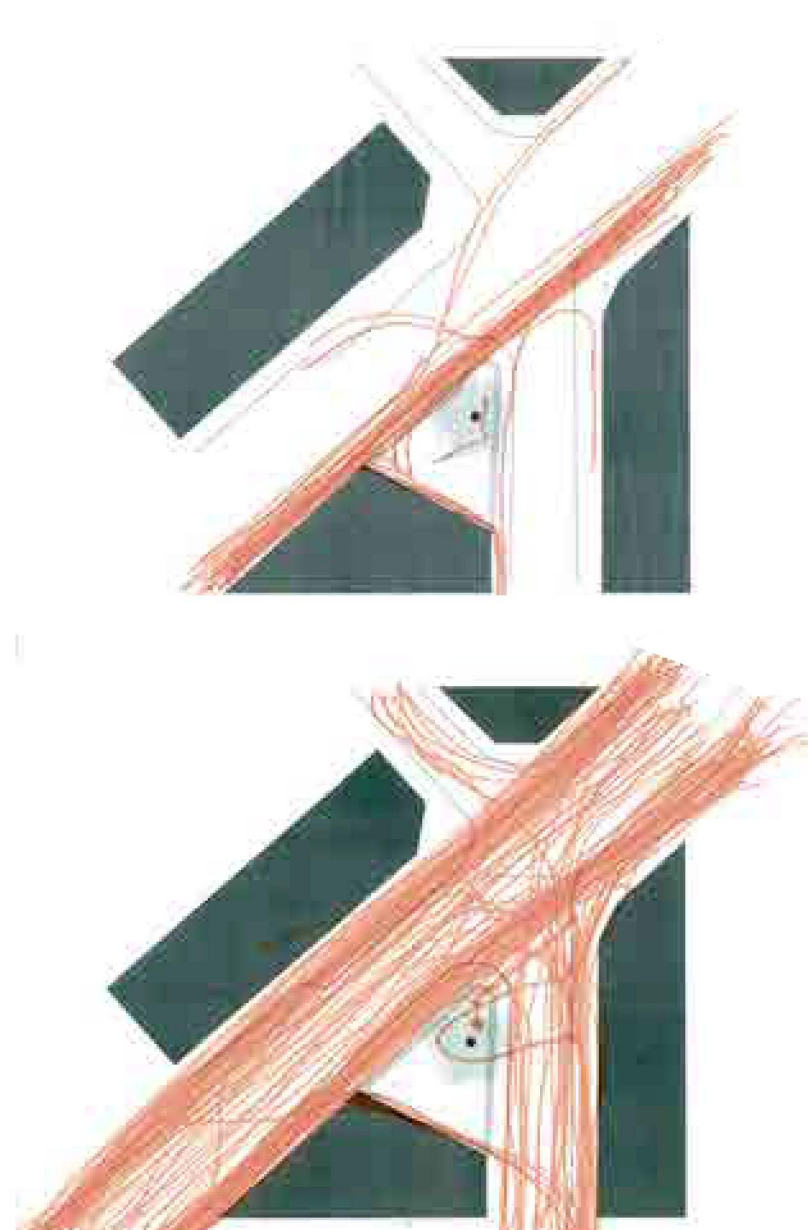
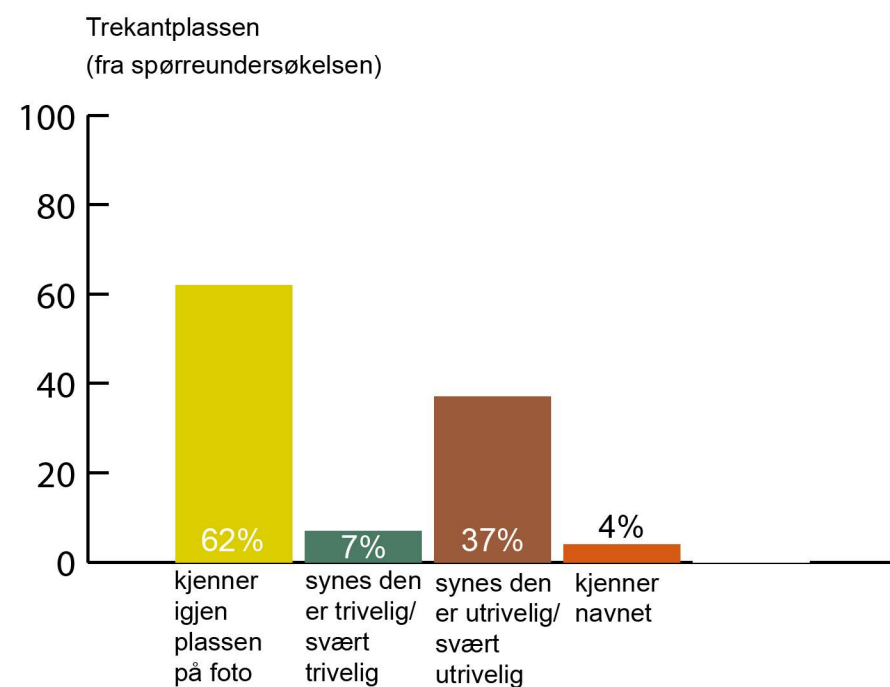
62% kjente igjen plassen

7% finner den **trivelig** eller svært trivelig

37% finner den **utrivelig** eller svært utrivelig

4,5% har sittet på plassen

5% har **avtalt å møte andre** her

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

"Helt anonymt, visste ikke at det ble regnet som en plass engang"

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **9 personer**, fordelt over to dager, på Trekantplassen. Fordi plassen sjelden oppleves som en plass, var det også vanskelig å få folk i tale om/i den siden de i hovedsak passerte uten å tenke spesielt mye på den. Men det vi tar med oss som et hovedpoeng, er **at å dyrke plassen som en hyggelig lomme i en ganske travel og urban gate, kan være viktig. Det krever imidlertid solid oppgradering.**

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

62 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, men kun **4 prosent** kjente til navnet Tøyen Trekantplass. **52 prosent** har vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene. Svært få finner i dag plassen trivelig (**7 prosent**), mens **58 prosent** synes den er helt ålreit.

Det betyr imidlertid at **37 prosent** finner Trekantplassen utrivelig eller svært utrivelig. Svært få gjør annet enn å passere plassen, men **4.5 prosent** har sittet der, og **5 prosent** har avtalt med andre å møtes der før de har gått andre steder.

Med ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Jeg liker treet og ser at broleggingen gjør at stedet ikke trenger så mye vedlikehold
- Dette er et fint lite hjørne, og en fin liten plass med mye potensiale. Oppgraderes denne plassen vil kanskje de tilgrensende nærings-lokalene dra bedre nytte av det.

Med **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Ligger i en utrivelig gate.
- For mye trafikk, skittent og uten stedsfølelse
- Tiltak bør iverksettes for at det blir et mer trivelig gatehjørne
- Mørkt, shady
- Mye hjemløse/alkoholikere som henger der
- "Fuglebadet" bør vedlikeholdes
- Det er et naturlig kryss å møte venner/kjente i, men utrivelige bygg rundt om. Står der helst så kort som mulig.
- Trenger noe mer for å brukes

Trekantplassen er anonym og gjerne et sted man ikke tenker på som en plass eller et sted som inviterer til bruk – eller fordi det viser noe av mangfoldet som preger plassopplevelsen.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Trekantplassen er ikke en plass deltakerne er spesielt oppmerksomme på – få visste om den. Men på sikt anså de at det kunne skje bra ting her, **hovedsakelig som en fin lomme langs Tøyengata der man kan sette seg ned en stund for å hvile litt eller vente på noen.**

Flere benker ville derfor være bra, mente deltakerne. Per i dag er den imidlertid altfor trang og mørk, samt preget av mye trafikk rundt.

Tøyengata er en hovedferdselsåre gjennom innsatsområdet, og busstrasé

Plassens utforming er fint men er noe mørkt, adskilt fra gaten og inviterer ikke til bruk

Gatemiljøet, med Tøyengata Bodega og annen næring har potensiale til å bli mye mer attraktivt

DISKUSJON

ET ORIENTERINGSPUNKT

Krysset med Trekantplassen har potensiale til å være et tydeligere visuelt orienteringspunkt som viser vei til Tøyens attraksjoner både på dag og om kvelden. Tøyen-/Grønlandsområdet har få klare ledelinjer og målpunkter, og kan være vanskelig å finne frem i om man ikke er kjent.

De trafikkerte gatene, har vakre, lyse bygårder med små endefasader mot krysset, men krysset flyter ut i et udefinert mørkt rom om kvelden. Dette kan gjøres til et sted hvor man kjenner seg igjen, og som viser vei til andre viktige steder i området. Dette vil gi en ny dimensjon og kvalitet til gata.

ET PUSTEROM I TØYENGATA

Trekantplassen kan også få en fin og sympatisk funksjon som en liten «rasteplass» langs Tøyengata. Den er underutnyttet som gratis opphold, men har potensiale til å skape et midtpunkt i byrommet, i Tøyengata og i aksen Tøyen/Grønland.

Plassen er for mørk i dag, må gjøres triveligere og lysere. Det er noen høydeforskjeller som må løses, samt konflikt med nabo. Men det kan være en utfordring å få til benker eller sittekanter som er attraktive og forholder seg til gatelivet.

Potensiale

'Knutepunktet i Tøyengata'

Kanskje ligger det største potensialet her i å utvide begrepet om plassen til å inneholde hele krysset, som en større plass. Dette kan gi en større «pusterom»-funksjon, og også gi muligheten for en bedre og mer helhetlig løsning for det eksisterende arealet.

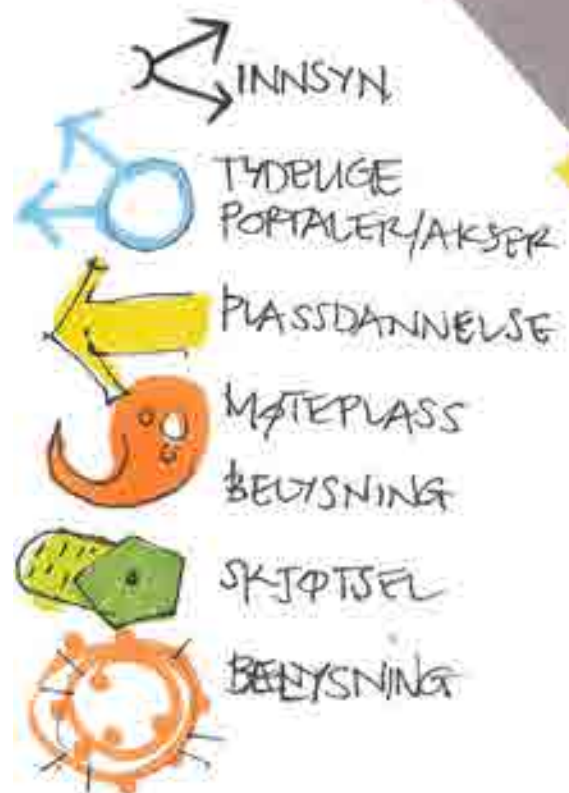
Trekantplassen er et visuelt prosjekt med begrenset størrelse. En eventuelt rehabilitering vil gi stor effekt, samtidig som det er relativt små kostnader. Plassen fungerer ikke helt optimalt i henhold til dagens funksjon, men ved en ombygging kan man skape en symbolsk effekt for Tøyenløftet.

Eksempel på supermøbel av Aspect Studios, Melbourne, Australia. Bilde fra Landezine.com

Veifinning i London. Bilde fra trico-ve.co.uk

ANBEFALINGER

FORSTERKET IDENTITET SOM ORIENTERINGSPUNKT OG MØTEPlass

RELANSERING

Man kan gjennomføre en **komplett ombygging**, evt. 'retrofit', av plassen for å vri den ut mot gaten, og gjøre 'pusteroms-funksjonen' tilgjengelig for forbipasserende.

ORIENTERING

Informasjon og skilting til viktige steder i bydelen og 'reklamesøyle' for nye og aktuelle aktiviteter og kulturbegivenheter.

IDENTITET

Et **supermøbel** vil kunne utnytte den begrensede plassen på en god måte.

Markering av krysset Tøyengata, Heimdalsgata og Sørligata med samlende enkel utformet lysende objekt i krysset (jfr. rundkjøring ved Nationaltheatret)

BELYSNING/
TRYGGHET

Integrert lys i møbler som lyser opp treet kan styrke stedet som knutepunkt

Lys på, eller integrert i, **skilt/veivisere** til Botanisk hage, geologisk museum med mer.

BEKVEMME-
LIGHET

Det trengs **bedre sitteplasser**

OMKRING-
LIGGENDE

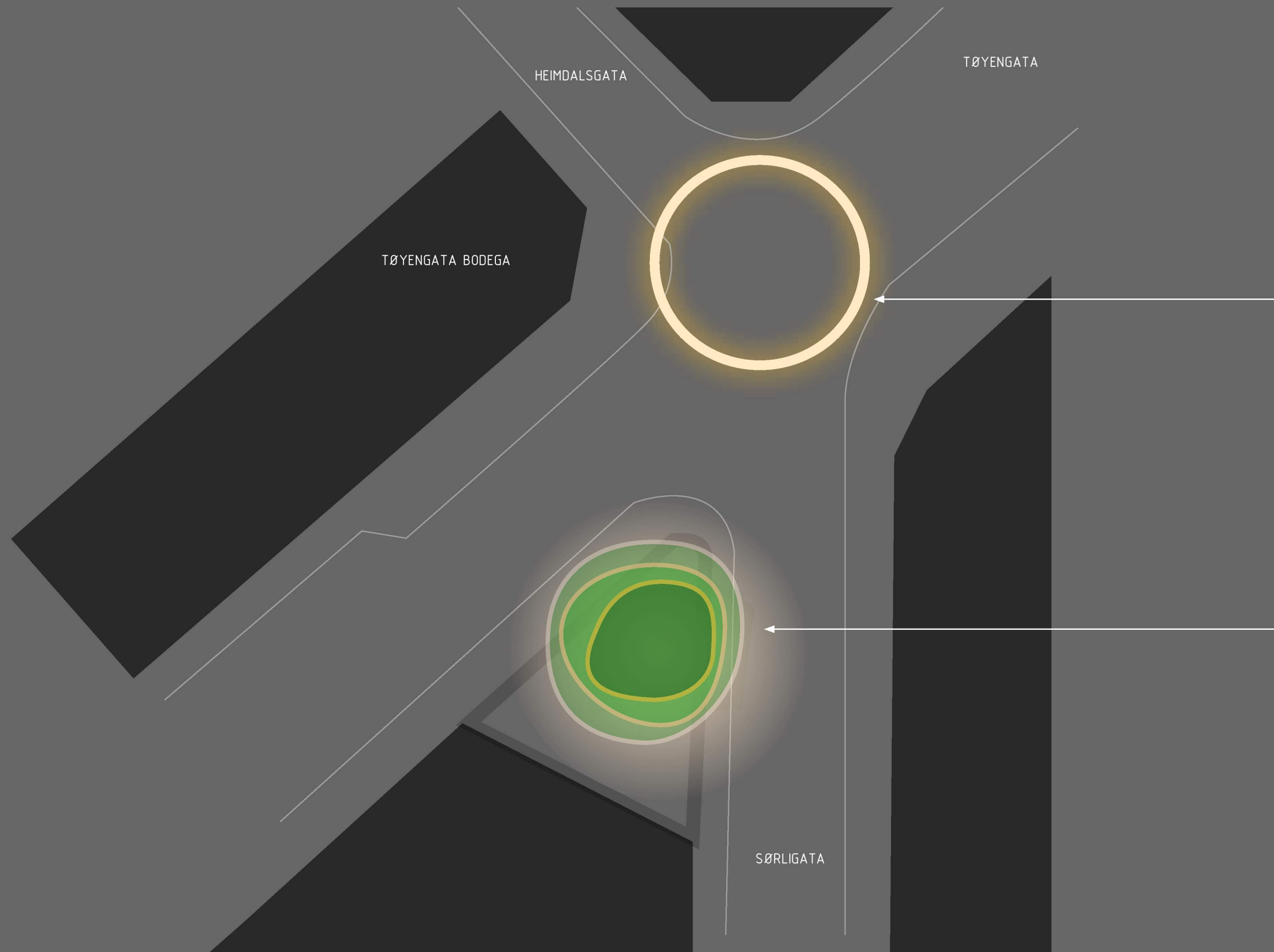
Vurdere **utsikt** til fondmotiver i alle gatene

Plassen mangler fullstendig belysningskonsept og gatebelysning strekker ikke til!

'Shapes of power' - et eksempel på lysinnstallasjon med romdannende effekt!

04. GARTNERLØKKA

KONTEKST

Gartnerløkka ligger sentralt til i bydelen, omtrent på grensen mellom Tøyen og Grønland, som et grønt inngangsparti til Enerhaugen-blokkene. Den er omgitt av boliger og er litt innesperret fra byen rundt, men ligger allikevel i umiddelbar nærhet til aktiviteten i Tøyengata og Helga Helgesens plass.

FYSISKE FORHOLD

Gartnerløkka er en litt bortgjemt, i denne sammenhengen mellomstor park, som består av et plenareal i skrånende terreng med store trær som lind, asal, kirsebær og hestekastanje.

Gjennom parken går det en sti, med en sliten trapp som er glatt om vinteren. I det nordlige hjørnet er det en litt bortgjemt trappeseksjon med noen slitte benker. Inngangene er i hovedsak smale åpninger mot gatene rundt, og det er stor høydeforskjell innad i parken, med en del støttemurer og trapper som bidrar til å innsnevre arealet noe.

Sammen med flere overgrodde randsoner skaper dette flere baksider og 'døde' hjørner. Det er to fine veggmalerier på Gartnerløkka, ett på veggen til MARTE og ett i Sørligata.

DAGENS FUNKSJON

Parken er en viktig snarvei opp mot Enerhaugenblokkene og øvre deler av Tøyen med et høyt volum av gjennomgangstrafikk. MARTE, et tilbud for aleneforeldre i området holder til her, med en lekeplass og bakgård. SAFIR, som er et tilbud til tidligere narkomane holder også til i huset.

Det er et stort engasjement for parken, det finnes en egen aksjonsgruppe som jobber med rydding og plukking av søppel og det har vært avholdt utekino i parken flere ganger, noe som har vært et veldig populært tiltak. Det er også akebakke her om vinteren.

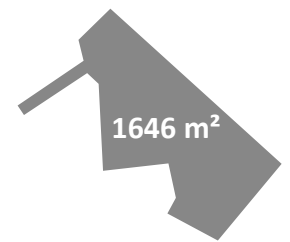
TILSTAND

Parken fremstår som sliten og med manglende vedlikehold. Det var direkte ubehagelig å oppholde seg her kl. 15.30 på en onsdag (!), og det er vanskelig å se for seg barn leke her. Det er også åpent narkotikasalg i parken.

Parkens randsoner er neglisjerte, noe som bidrar til å gjøre de smale inngangene til parken enda mindre attraktive. Om kvelden fremstår parken som mørk, og man kan se stien mens omgivelsene er vanskelig å få oversikt over.

- *Sitter aldri her, men tar en pause på toppen. Parken er fin. Det er noen lumske folk her innimellom, men de må jo ha et sted å være de også.*

(To menn i 40-50-årene på vei gjennom parken)

Tydelige tegn til at terrengtrappen gjennom parken er underdimensjonert

Oppholdsarealer i randsonen er avkoblet fra hovedgangsoner og lite tilgjengelig

Lekeplassen i parken er godt synlig men noe nedslitt

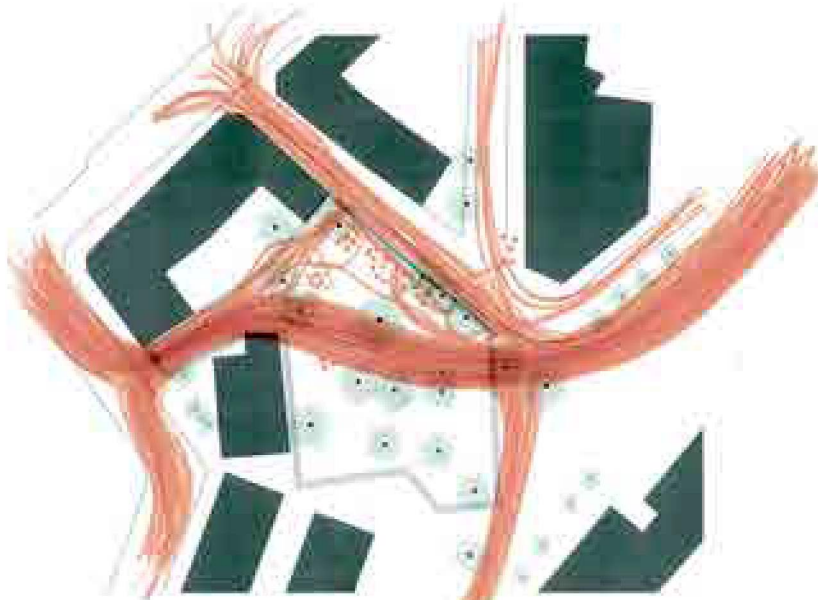
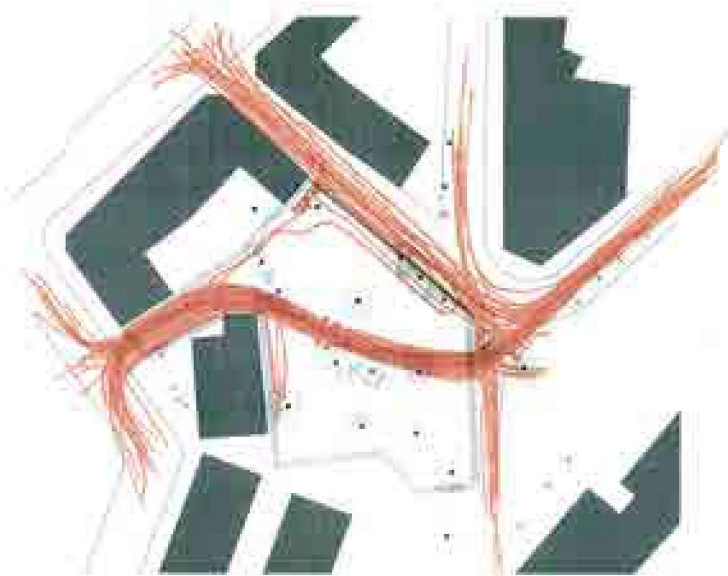
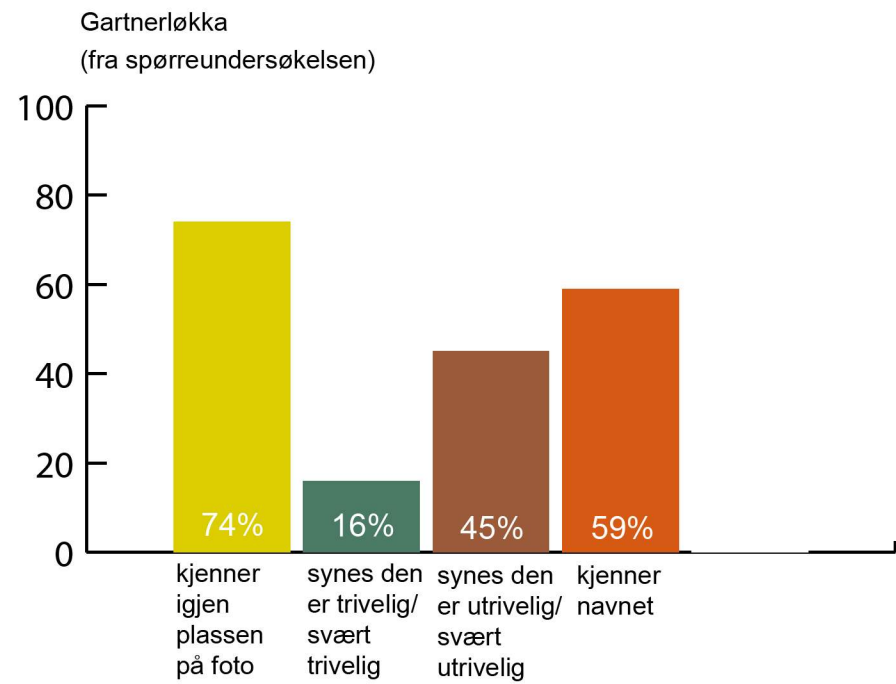
Parkportalen mot Urtegata er trang og utydelig

Gartnerløkka er en viktig gangforbindelse mellom Enerhagen og Tøyengata

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:
74% kjente igjen plassen
16% finner den **trivelig** eller svært trivelig
45% finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
Få personer gjør ikke annet **enn å passere**

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

”Kult lite sted i byen”

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **15 personer**, fordelt over to dager, i Gartnerløkka. Det som er tydelig, er at **parken fungerer som en viktig gjennomfartsåre – en snarvei – for mange, men at det ikke nødvendigvis skyldes at den tilbyr en attraktiv og hyggelig opplevelse.**

Rapporter om manglende vedlikehold, at det er mørkt og at det ofte oppholder seg ”lumske folk” her, er ting som gikk igjen. Det var imidlertid én person som løftet fram noe interessant; at **Gartnerløkka representerer en type park vi ikke har mange av i Oslo – for ham framsto parken som en perle, med kvaliteter vi gjerne finner i Paris.**

Dette hadde med struktur, størrelse, terreng og trærne å gjøre. Og nettopp dette gjør at Gartnerløkka innimellom tas i bruk på svært positiv måte – **som til utekinovising om vår/høst eller som akebakke på vinteren.**

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

74 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **59 prosent** kjente til navnet Gartnerløkka. **41 prosent** har vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene. Få finner i dag plassen trivelig (16 prosent), mens **38 prosent** synes den er helt ålreit. Hele **45 prosent** finner Trekantplassen utrivelig eller svært utrivelig.

Svært få gjør annet enn å passere plassen, men enkelte sitter der alene innimellom, leker med barn eller har samling med organisasjon/forening.

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- **Pen trapp og søtt hvitt hus**
- **Hyggelig med trappen og nivåforskjellen, oppleves som en grønn lunge**
- **Fin snarvei til sentrum**
- **Flott akebakke, men ungene deiser inn i treet/benkene nederst. Ideelt sett burde dette vært løst annerledes**
- **liker arrangementer i parken utekino og allsang i parken**
- **Har typisk vært bra grafitti her. Kult lite sted i byen**

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- **Mørkt, skittent, utrivelig, skummelt. Sitter ofte gjenger her**
- **Samlingssted for misbruk og misbrukere**
- **Kjent for å være utrygg om natten**
- **Området er mørkt og skjult**
- **fremstår mer som en park man mer går gjennom enn å oppholde seg i forsøplet og ustelt**

Plassen framstår som ei urealisert perle, som kan gjøres om til noe annet enn den er i dag, selv om den like fullt oppleves som en viktig gjennomgangsvei. Samtidig opplever de aller fleste rusmisbruket der som ubehagelig og skummelt.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Gartnerløkka har en fysisk form som representerer både en utfordring og en kvalitet – parken er bratt, og terrenget setter en del føringer på hva som kan skje her.

Deltakerne på workshopen var opptatte av at man dyrket nettopp dette, at det kunne være **mulighet for å ake her om vinteren eller benytte det naturlige amfiet til for eksempel utekino når det er varmt i været. Men også et sted hvor naturen framsto som en lunge i byen, hvor man kunne være blant trærne.**

Gartnerløkka brukes også aktivt som en snarvei for mange, fra Tøyengata til Enerhaugen, og dette bør man dyrke. **Kort oppsummert kan vi si at deltakerne løftet fram Gartnerløkka som et sted med potensial, men som ikke nå mangler et godt grep for å kunne framstå som realisert.**

Av viktige utfordringer, er det spesielt kriminalitetsforebygging og renhold som løftes fram. Parken er skjult, mørk og belastet – som innebærer at det er et lettvindt sted å bedrive lyssky virksomhet – **derfor bør man ta tak i dette på en måte som stimulerer mer til positive aktiviteter.** I tillegg bør det **gjøres noe med trappen generelt, og spesielt det at den er glatt og bratt på vinterstid.**

Parkportalen mot Sørligata er noe utydelig og kan tilrettelegges bedre for opphold og ferdsel

Søppel og manglende vedlikehold inviterer ikke til generelle bruk!

Fortauet i parkens randsone kan innlemmes bedre i parken

DISKUSJON

ØSTKANTENS EVENTYRSKOG

Gartnerløkka kan karakteriseres som en gjemt skatt. Den har sine utfordringer i at den er lite tilgjengelig, gjemt bort og belastet i dag, samt at den har lite innsyn og er mørk. Likevel; her har man en mulighet til å skape en flott skrånende bypark.

Hovedgrep må ta hensyn til lys, bør være med å skape oversikt med tydelige visuelle holdepunkter og definisjon av rommet, samt åpne opp mot byen. Det blir viktig å utvide bruken, og bare to ekstra timer med aktivitet om ettermiddagen hadde gitt en stor forbedring og gjort parken mye tryggere. Det lille hvite huset innehar en viktig funksjon gjennom MARTE og SAFIR, men hvis man kunne fått inn noe mer utadvendte funksjoner rundt plassen ville det også bidratt til mer liv og økt trygghet.

Man bør legge til rette for utekino, ved f.eks å etablere fundament, lerret og strømtilgang for fremviser, da dette allerede er en etablert aktivitet blant lokalbefolkningen.

SPENNENDE LEK FOR BARN

I dag finnes det kun en liten, bortgjemt og slitt lekeplass på Gartnerløkka, i tillegg til at lek er begrenset fordi det føles utrygt. For å gi lek og barn en mer sentral plassering kunne man flyttet og oppgradert lekeplassen for å gi den høyere status og mer synlighet. Parken er brukt til aking om vinteren, og det er en viktig funksjon som bør beholdes.

Det er imidlertid noen problemer med at ungene krasjer inn i treet og benken nederst, noe som burde kunne løses. Mange parker mister en del liv om vinteren, men her har man potensiale til å skape en aktiv park også om vinteren.

EN GRØNN GANGVEI

Gartnerløkka er en mye brukt gangforbindelse i området. For å styrke denne gangforbindelsen bør den oppleves tryggere. Gartnerløkka oppleves utrygt om kvelden i mørket. Dette fordi det er uoversiktlig med mye vegetasjon som hindrer oversikt, og at det er mørkt i alle kroker både oppe og nede på Gartnerløkka.

Under to kveldsbefaringer ble to gjenger observert som opphold seg i mørket. En ungdomsgjeng i mørket bak Safirhuset, og en hasjrøykende gjeng ved utemøblene oppe i bakken.

I mørket er det dårlige visuelle holdepunkter når man står på toppen og ser ned, eller står nede på stien og ser oppover. Langs gangstien er det flere parkarmaturer som lyser opp, men når du går langs stien blir du blendet av sterk luminans i de rundt-strålende historiske lyktene. Det medfører at stien og omgivelsene oppleves mørkere.

Toppen av Gartnerløkka oppleves utflytende og udefinert. Om kvelden kan lys forsterke eventuelle fysiske tiltak som skal stramme opp og gi orientering. Man skal forstå retningen mot Brannveien og mot Trekantplassen.

Mye kan forbedres med belysning, bedre skjøtsel, og ved å skape åpnere randsoner mot parken samt opprustning av gangvegen. Dette krever helhetlig grep og en generell make-over med et sammenhengende uttrykk.

Man behøver å se omgivelsene like godt som trappa. Trappa i seg selv er litt ubehagelig å gå i og glatt om vinteren, og burde oppgraderes.

Potensiale

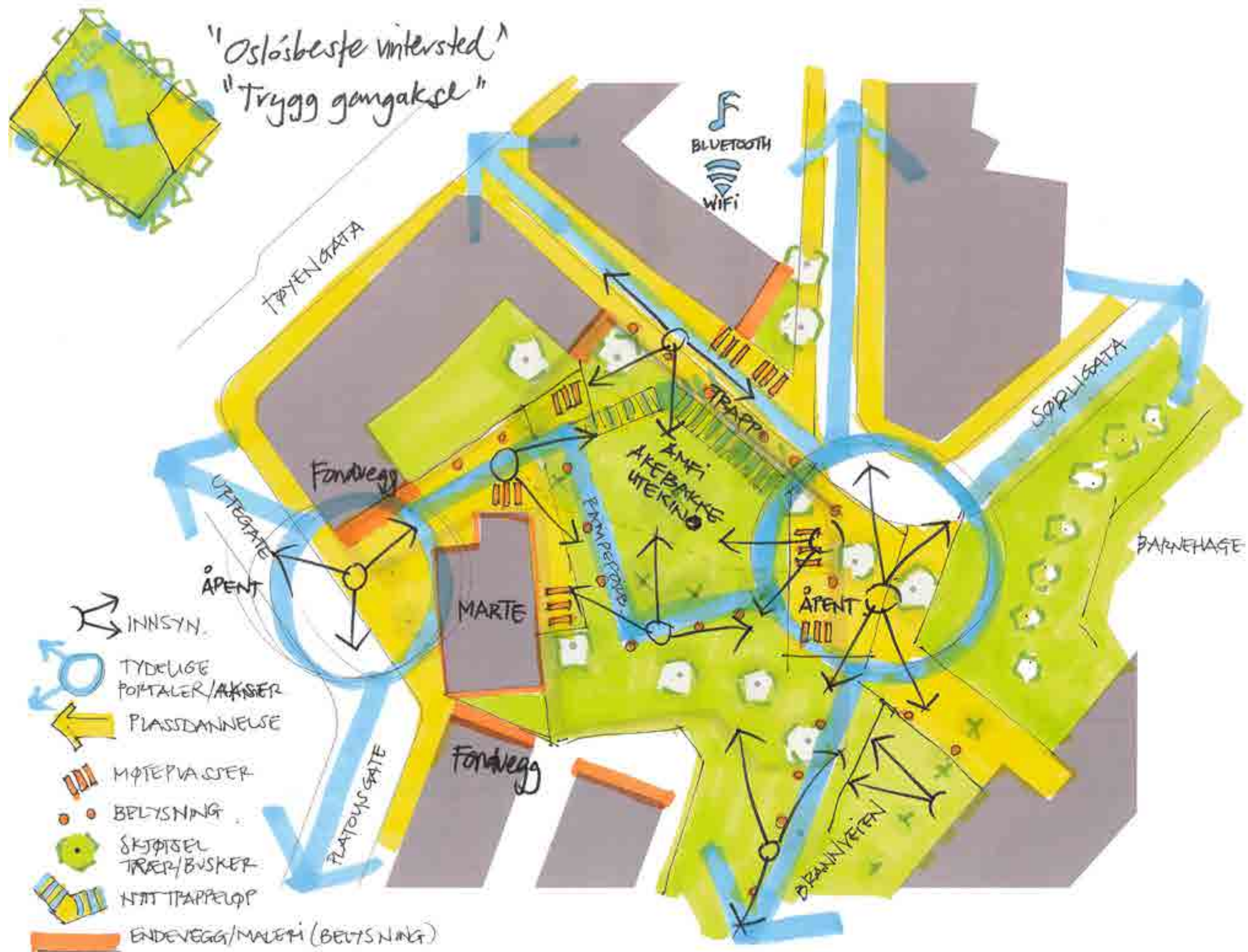
‘En eventyrhage på Tøyen’

Utekino i parken er et fantastisk samlende tiltak nesten uansett vær

Lyssetting av hovedgangtrapp er ikke i henhold til dagens forskrift!

ANBEFALINGER

OPPGRADERE OG UTVIDE BRUK AV PARKEN

Beskjæring, rydding av trær, og oppstamming - 'løfte skjørtet', for å få bedre oversikt

Legge til rette for **kino/teater/konsert**, ved f.eks å etablere fundament, lerret og strømmtilgang for fremviser

Lys på veggmaleriet i Sørligata og **endevegg ved Urtegata**. Disse to fasadene vil definere rommet tydeligere og fungere som fondmotiver. Det gir visuelle holdepunkter og bedre oversikt.

Enkelt fasadelys på maleri på endevegg (fugl) på Safirhuset (kan festes på toppen av fasaden og lyse tilbake.

Vurdere lys på trær og områder i skråning for å ytterligere definere rom og for å se omgivelsene like godt som trappen.

Lys i vinduer i Safirhuset, Kirkens bymisjons bygg i bunnen av bakken

FORSTERKE GANGFORBINDELSE OG ORIENTERING

Ny inngangssone og plassdannelse på oversiden av parken. **Ny opparbeidelse** og synliggjøring av parken. Skape oversikt med å åpne mot byen.

Eventuelt **ny gangtrapp** (med varme)

Synliggjøre trapp og eventuelt rampe med avskjermet belysning.

Toppen av Gartnerløkka oppleves **utflytende og udefinert**. Om kvelden kan lys forsterke eventuelle fysiske tiltak som skal stramme opp og gi orientering. Man skal forstå **retningen mot Brannveien og mot Trekantplassen**. Lys på fasademaleri (Livets tre) vil gi bedre definisjon og hyggeligere miljø.

LEGG E BEDRE TIL RETTE FOR BARN

Ny og bedre lekeplass – legge bedre til rette for lek som sentralt element i parken

Sklie – utvidelse av lekemuligheter

Akebakke – en sjelden mulighet i sentrale Oslo

Stedsanalysen anbefaler:

Her er høydeforskjellen stor, men den vestvendte skråningen med store trær har et stort potensiale for å transformeres. Ved å se på høydeforskjellen som et spennende formgivningsparameter, kan man tenke seg både temporære sittemuligheter og terrasserte parsellhager som kan knyttes

sammen med en ny gangvei- eller brokonstruksjon som blir utformet for universell utforming. Det er viktig å ikke la seg begrense av dagens bruk og oppdeling av tomte, men se på området i en større sammenheng. Legg til rette for flere utekino-arrangementer og etabler samarbeid med beboere, borettslagene rundt og bydelen.

Lysetting av veggmaleriet - Marte

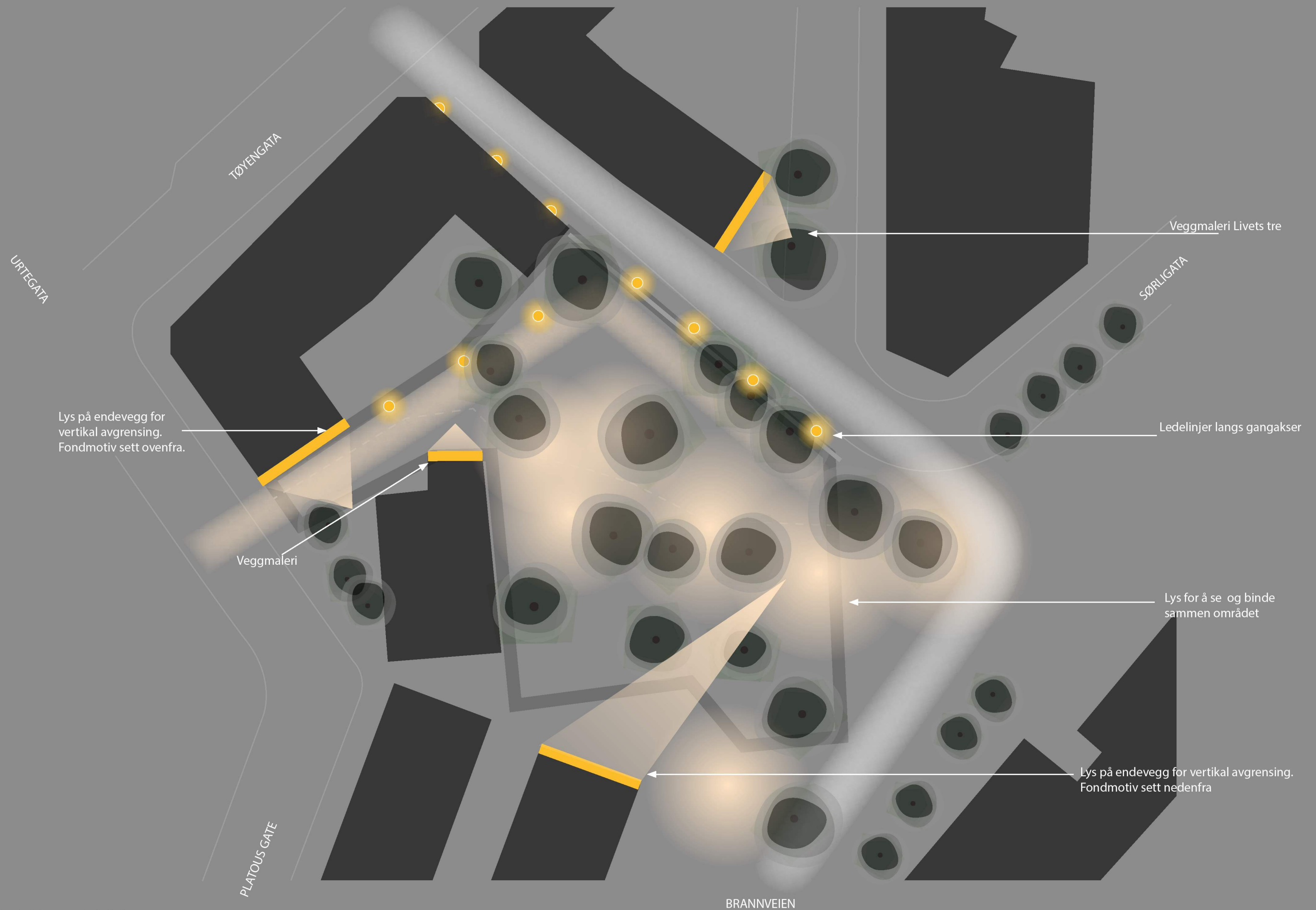
Tilrettelegging for vinteraktivitet bør prioriteres

Lysetting av veggmaleriet - Livets tre

Tilrettelegging for variert kveldsbruk er viktig for parkens identitet

04B. BRANNVEGEN

KONTEKST

Brannveien er en privat gangvei som eies av Enerhaugen borettslag. Tilkomst til veien er fra Borggata i øst samt Sørligata og parkmiljøet ved Gartnerløkka i vest.

FYSISKE FORHOLD

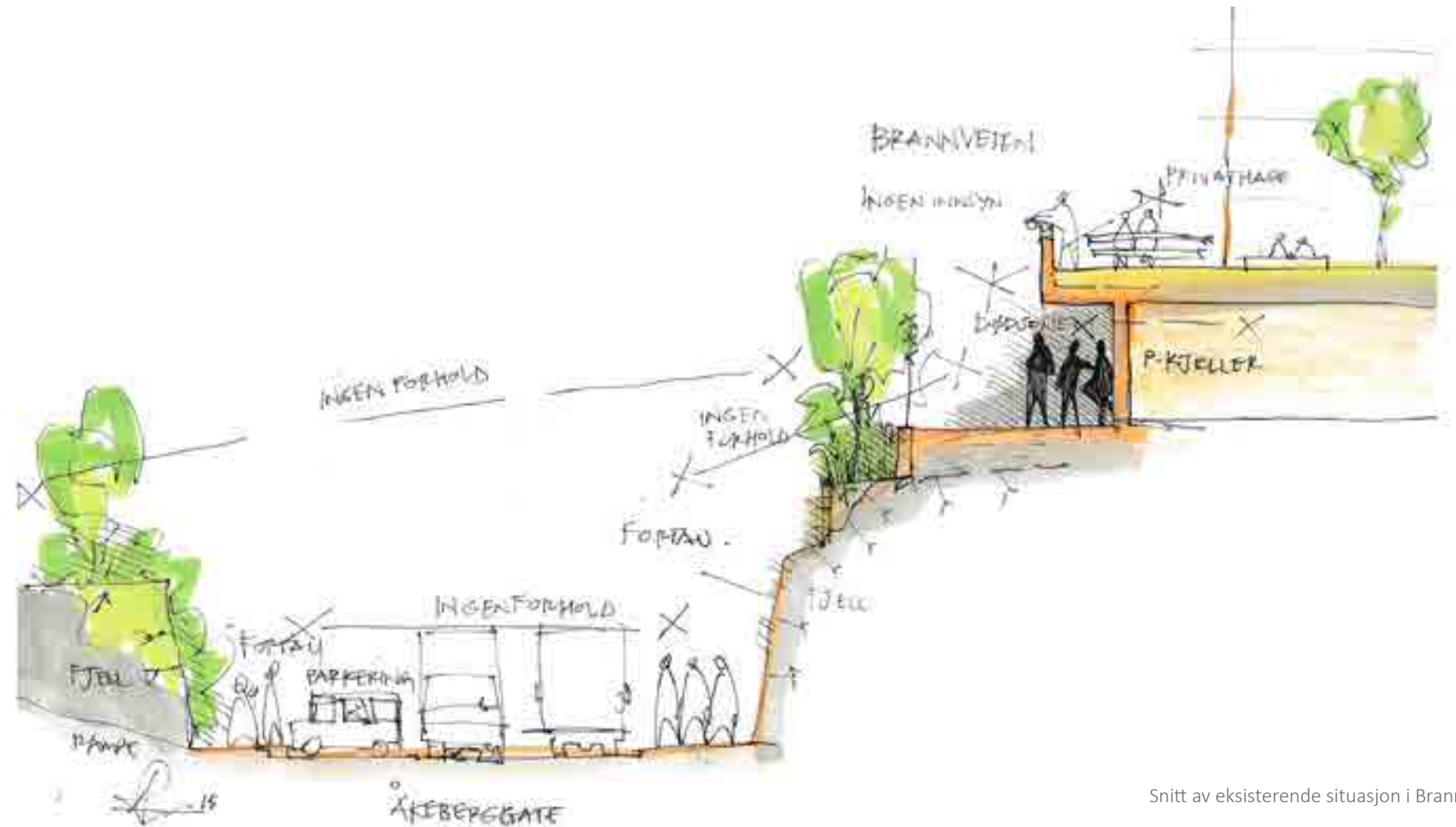
Brannveien ligger hovedsakelig på nivå med borettslagets parkeringskjeller mellom kjellerveggen og et gjerde mot en bratt skrent ned mot Åkebergveien. Veien fremstår som en offentlig gangvei og kan brukes som snarvei mellom Borggata og Gartnerløkka. Den er lang, frakoblet og bortgjemt. Den mangler forutsetninger for naturlig bruk.

DAGENS FUNKSJON

Brannveiens hovedfunksjon er, som navnet sier, å sikre tilkomst for brannbil på sør- og vestsiden av de høye boligblokkene på Enerhaugen. I enden mot Borggata brukes Brannveien til parkering, noe som kan virke som en sperre for gangadkomst, mens enden mot Gartnerløkka brukes til lokal miljøstasjon og tilkomst til kjelleretasje og sykkelrom til en av blokkene. Veien brukes også som snarvei for de modige

TILSTAND

På grunn av mangelfull innsyn, oversikt og lite tilbud brukes området av veldig få mennesker. Hele Brannveien er gjemt bak overgrodde trær og busker, og tett skog i området mot Gartnerløkka. Kombinert med dårlig belysning er kveldssituasjonen derfor mørk, isolert og utrygg. På grunn av dette brukes området til en del usosial atferd, blant annet brukes Brannveien av rusmiljøet, til røyking osv. Dette ekskluderer andre brukere som opplever dette som ubehagelig. Skrenten og sjakten til t-banen benyttes også av uteliggere.

Snitt av eksisterende situasjon i Brannveien

Eksisterende sikkerhetsbelysning i Brannveien

Mørk gangpassasje mot Gartnerløkka

DISKUSJON

LITE MENNESKER

Veien har lite naturlig gangadkomst, og brukes i hovedsak som en skjult snarvei, eller av rusmiljøer. Brannveien føles fremmedgjort og overgrodd, med mye buskas på nedsiden. Terrengsprang med sikringsgjerd forverrer situasjonen og skaper en veldig distanse til Åkebergveien og områdene nedenfor.

Det finnes mange mulige adkomster og forbindelser som ikke er tilstede eller i bruk i dag. Manglende forbindelser gjør at man må gå store omveger, både rundt og ned fra Enerhaugen.

MØRKT OG SKUMMELT

Brannvegen er et av de områdene som oppleves mest utrygge på Tøyen. Dette blant annet fordi ingen ser deg når du går der, og det føles som et sted du kan bli fanget. Miljøet her oppleves skummelt, uoversiktlig og fremmedgjort. Her ser man eksempel på hvordan sikkerhetsbelysning, festet på nedsiden av blokkene, virker mot sin hensikt.

Sikkerhetsbelysningen tennes når du går langs veien, og slukkes etter en stund hvis du har stått stille. Sikkerhetsbelysningen er blendene kald flombelysning. Brannvegens siste del mot Gartnerløkka har ingen belysning eller tynning av vegetasjon og er helt svart om kvelden. Da vi befarte Gartnerløkka andre gang kom en jentegjeng (12-14 år) på tre stykker, løpende langs veien

ned mot Gartnerløkka. Dette sier oss at veien blir brukt selv om den er utrygg.

På grunn av blokkenes avstengte fasader og ugjestmilde utforming på bakkeplan, innsyn og oversikt langs hele veien, samt topografi, er det begrenset hva lys kan tilføre av faktisk trygghet. Likevel bør Brannvegen få funksjonsbelysning siden veien brukes om kvelden. Det er inngått en intensjonsavtale som sier at dersom kommunen stiller med et belysningskonsept med vedlikehold, så vil Enerhaugen borettslag fjerne parkeringsplasser i enden av Smedgata. Dette er et positivt tiltak som vil forbedre adkomsten fra Smedgata og gi bedre inntrykk av at dette er en offentlig gangvei.

Fasadene i sokkeletasje/parkeringskjeller er helt tett og kunne med fordel ha blitt aktivisert. Dette kan gjøres gjennom åpning mot parkeringskjeller og mulig gatekunst som kan lyssettes. Da kan man skape noe mer oversikt fra parkeringskjelleren og kunst/lys vil bidra til å løfte inntrykket av området.

NYE UTSIKTER

Man trenger å skape mer ferdsel og aktivitet. I dag er dette et utydelig byrom som ingen har eierskap til. Her har man en fantastisk utsikt over byen og fjorden som man ikke ser i dag, som kan bli en attraksjon for området. Dette er også noe som er attraktivt om kvelden, da det ellers er veldig lite folk som oppholder seg her. Det er tre

forhold som burde enten synliggjøres og utvikles, eller opprettes.

Naboskap. Enerhaugenblokkene og Brannveien trenger en bedre fysisk forbindelse, en trapp, for å erkjenne området. En visuell åpning mellom parkeringskjeller og Brannveien vil kunne gi noe innsyn.

I dag finnes kun to eksisterende forbindelser mot blokkene som burde åpnes og tydeliggjøres. Faren er at man får uønsket ferdsel, men økt aktivitet og ferdsel, og dermed sosial overvåkning har potensiale til å minimere det negative aspektet med det. Borettslaget kan spille en strategisk rolle i å realisere potensialet i Brannveien som byrom, gjennom å erkjenne og ta eierskap til den.

Forbindelse. Mellom Smedgata og Grønland. Eksisterer ikke i dag, Smedgata slutter i en parkeringsplass og innkjøring til garasje ved inngangen til Brannveien. Det er ingen tydelig forbindelser mot Grønland, utenom rampe ned mot Borggata, som fremstår som mørk og tett skog. Denne har potensiale til å bli en viktig gangakse mellom Tøyen og Grønland kirke/Grønlandsleiret og sentrum, og korte ned avstanden fra Enerhaugen til Helga Helgesens plass, som egentlig ligger rett nedenfor.

Bruk. Brannveien fra Borggata til Gartnerløkka er lite brukt i dag. Her burde man stimulere til mer bruk, gjennom flere tilkoblinger, gode møteplasser og utkikkspunkt. Utsikten fra Enerhaugen er flott, men i dag kan den kun sees fra leilighetene i blokken. Et utkikkspunkt kan dele denne utsikten med befolkningen for øvrig, og bli et kjennetegn for Brannveien og Enerhaugen.

Utsikt fra Enerhaugen, dagsituasjon

Utsikt fra Enerhaugen, kveldssituasjon

ANBEFALINGER

ET SPENNINGSPUNKT I BYDELEN – PÅ KANTEN AV ENERHAUGEN

Utkikkspunkt – sittekanter og plattformer fra og i Brannveien hvor man nyte utsikten over Oslo. Her kan man oppdage byen på en ny måte. Inspirasjon kan hentes fra Turistvegprosjektet, med relativt sammenlignbare situasjoner.

Ny og spektakulær portal til Enerhaugen/Tøyen fra Grønland.

Møteplass der borettslagets uteområde møter Brannveien, med nye oppholds- og rekreasjonsområder og trappeforbindelse.

Ny møblering - flere benker og muligheter for opphold.

Benytte effektbelysning for å skape en positiv opplevelse i skogsområdet mot Gartnerløkka, hvor lyssetting snur oppfatning av området fra negativ til positiv.

AKTIVISERE OG SKAPE NYE FERDELSÅRER OG AKSER

Ny gangbro fra Brannveien, over Åkebergveien mot Grønland Kirke med trapp og rampeforbindelser. Mulig med heisforbindelse.

Trappeforbindelse fra Helga Helgesens plass til Brannveien og utkikkspunktet.

Ny og **forbedret forbindelse** fra Borggata mot utkikkspunktet, med åpen trapp og tynning av vegetasjon.

Ny og forbedret belysning for dagens situasjon - Dette kan gjøre ferdsel langs Brannveien og Åkebergveien tryggere, i kombinasjon med flere mennesker og mer aktivitet. På samme mast bør det være spotbelysning som lyser opp vegetasjon på nedsiden av veien.

Borettslaget burde ta tak i **eksisterende trappesituasjoner** og samarbeide om **ny trappeadkomst** i forbindelse med utkikkspunkt for å bedre gangaksene i området.

Fra Helga Helgesens plass mot Enerhaugen og Brannveien

Eksempel på trapp og bro. Svandalsfossen. Av Haga & Grov AS

Skisse på en mer åpen og tilgjengelig situasjon med utsiktspunkt

05. SCHÜBELERS GATE FRIOMRÅDE

KONTEKST

Denne lille lommeparken ligger inneklemt mellom noen bygårder i den nordre enden av Tøyen. Området føles litt utenfor de 'aktive' områdene i bydelen, og er preget mer av boliger.

FYSISKE FORHOLD

Schübelers Gate friområde er en idyllisk liten plett, som er presset inn og bortgjemt mellom husene. Det er ingen kryssende stier og den føles litt skjult, samtidig er det innsyn og fortauet ligger på innsiden av tre-rekken langs veien og blir som en del av plassen.

I dag finnes det kun et lite lekeapparat, en kombinert basket- og fotballbane med grus, en grønn plen, noen benker og en sliten fontene. Parken har en skråning innover i kvartalet mot et privat uteareal på et høyere nivå. Det er også et flott veggmaleri på gavlveggen bak benkene.

DAGENS FUNKSJON

Det er ikke helt en park, og ikke helt en aktivitetspark, men litt begge deler og oppfyller ikke funksjonen som noen av de. Parken gir inntrykk av lite bruk, og synes mest brukt som et møtested i nabolaget.

TILSTAND

Det er et stort potensiale i denne parken som virker å ikke helt ha bestemt seg for hva den vil være. Den fremstår veldig nedslitt, forsøplet og med graffiti, ødelagte benker, en fontene som så vidt har noen dråper vann, i tillegg til et litt stusselig lekeareal og en forfallen fotballbane.

BELYSNING

Parken har kun litt lys fra enkle vegghengte rundstrålende armaturer på fasadevegg. Området oppleves mørkt og skummelt om kvelden.

- *Henger her, mest om ettermiddagen.
Fint sted å møtes etter skolen.*

(Jente 16 år)

598 m²

Veggmaleriet i parken er flott!

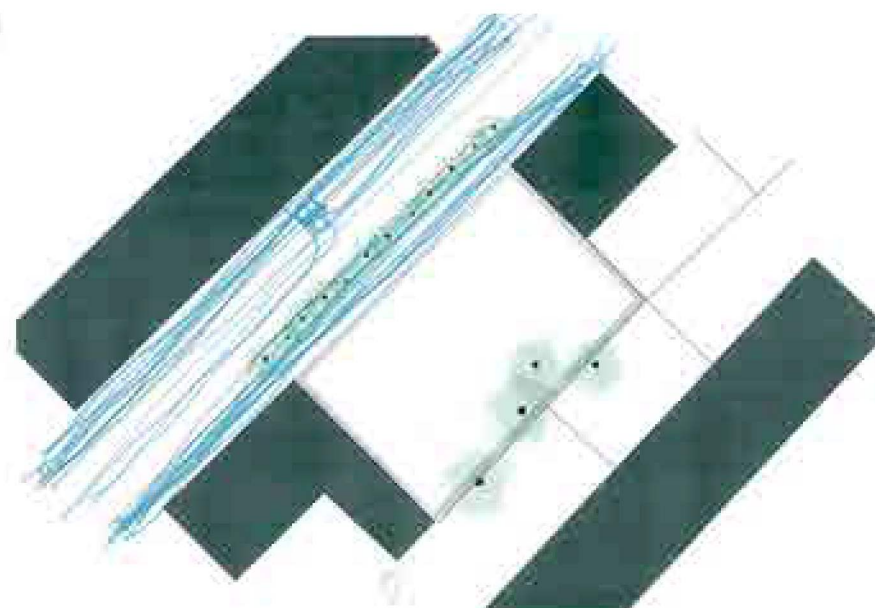
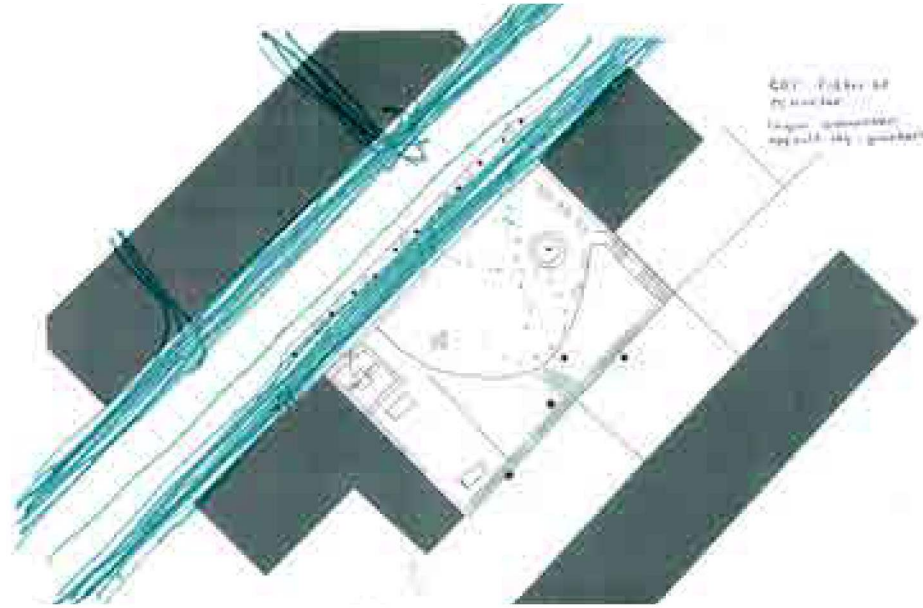
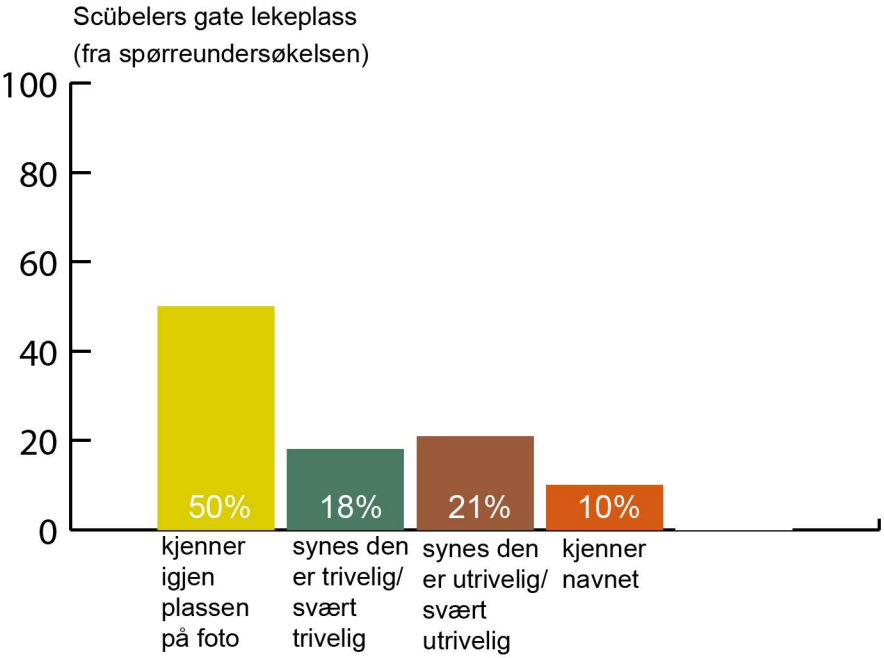
Ballbingen er liten men populær og sjenerer for ingen

Schübeler's gate friområde - et lite hull i veggen.

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:
50% kjente igjen plassen
18% finner den **trivelig** eller svært trivelig
21% finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
Få personer gjør annet enn å **passere forbi**

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET
Vi intervjuet **8 personer**, fordelt over to dager, i Schübelersgate friområde. **Fordi plassen er en lomme blant boligblokker, er det ingen som bruker den som gjennomgang – i den grad plassen brukes, er det fordi man går dit for å bruke den.** Derfor var det også her, utfordrende å finne folk å snakke med om den, fordi de vi møtte i hovedsak passerte på utsiden av den.

Det som er tydelig, er at Schübelers gate friområde brukes en del av barn til lek, som oppleves svært positivt, og av ungdom vi har snakket med sier at det er et fint sted å møtes etter skole. Det er imidlertid flere som mener parken kunne ha godt av litt opprustning. Kanskje også mer tilbud eller apparater, da vi blir fortalt at det kan oppstå krangel mellom barna om bruk av de få apparatene som er der.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN
50 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, men kun **10 prosent** kjente til navnet Schübelers gate friområde. **13 prosent** har vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, **29 prosent** noen ganger i måneden. Få finner i dag plassen trivelig (**18 prosent**), mens **61 prosent** synes den er helt ålreit. **21 prosent** finner Schübelers gate friområde utrivelig eller svært utrivelig.

”Litt tomt og stusselig, ellers ok”

Svært få gjør annet enn å passere plassen, men enkelte sitter der alene innimellom, sammen med venner, møter andre før de går videre, eller leker med barn.

Med ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Det er hyggelig med et grønt felt i gata
- liker maleriet!
- Et område der hvor man skal spille fotball
- Liker at det er litt bortgjemt, men fortsatt åpent

Med **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Glemte område, lite brukt
- Tenker ikke på det som et oppholdssted, men mer som et sted man passerer
- Litt få sittegrupper/andre elementer til at det er direkte koselig
- Forsøplet, lite variert. Trenger busker og blomster

RESULTATER FRA WORKSHOP

Schübelers gate friområde er på mange måter en liten perle på Tøyen, **en litt bortgjemt skatt som folk ikke tenker spesielt mye på før man spør direkte – da lyser de gjerne opp.** Greit nok, deltakerne på workshopen påpeker at den **virker uferdig og gror igjen, at den trenger vedlikehold og renhold, at terrenget (med den bratte bakken) gjør den litt mindre brukervennlig, at den kanskje er litt innestengt og så videre.**

Men her finnes det potensial, spesielt fordi mye av det som representerer utfordringer også representerer kvaliteter – som at parken ligger der litt bortgjemt fra folk og trafikk, som en trang lomme blant boligblokker.

Her kan man finne en rolig stund blant fuglekvister, og så har den faktisk et lite ball- og lekeareal som nabolagets unger benytter seg av.

Deltakerne ønsker å utfordre ideen om hva som skal skje her, ved å åpne for at andre aktiviteter kan finne sted. Men kanskje man skal forsøke å jobbe ned det litt private preget? At plassen har en identitet, var deltakerne ikke i tvil om, som forsterkes veldig av det flotte veggmaleriet. Dette får man gjerne lyssette.

Rognetrær i fortauet mot Schübelers gate er et velkomment innslag av grønt i gaten

Fontenen er populær blant barn men er en konstant vedlikeholdssutfordring!

Parken er ikke godt tilrettelagt for opphold og aktivitet, men oppleves som en grønn oase

Parken har mange solide og gode kvaliteter, men mangler innhold og et attraktivt tilbud

DISKUSJON

NABOLAGSPARK

Siden Schübelers gate friområde er litt frakoblet og bortgjemt har det ikke det største potensiale på stor skala. Allikevel er dette en fin grønn lunge, og kan bli viktig for nabolaget som en lokal park.

Det er mørkt om kvelden og skummelt på toppen av skråningen, som bør bedres for å få mer bruk om kvelden. Her vil man være avhengig av samarbeid med beboere i kvartalet for å få til et godt resultat.

Fontenen som finnes på plassen trenger nødhjelp hvis den skal bli. Vann i byrom er populært, men som man kan se her så er det vanskeligheter med å vedlikeholde den i lengden.

UNGDOMSSTED

Selv om parken ikke nødvendigvis kan eller trenger å bli den mest brukte på Tøyen, har den potensiale til å bli et unikt byrom, og det mest åpenbare vil være å dyrke et «grafitti- og ungdomsimage» som kan være strategisk viktig for ungdomssatsingen.

Man kan utnytte utenfor-plasseringen, og den litt overraskende beliggenheten i en lomme, halvveis inne i et lukket kvartal. Det er bra potensiale for ballbinge, grafitti, tribune/scene, eller lignende. Dette er også et perfekt sted for en 'testbedpark', hvor man kan gi mulighet for ungdom (7-16 år) å skape egen identitet. Her må man tørre å gi 'slipp', å gi aktiviteter mulighet for å vokse frem. Dette vil kunne gi et veldig vellykket byrom som ungdommen selv tar eierskap over.

OGSÅ FINT FOR BARN

Terrenget, de lukkede, tilstøtende fasadene og oversikten i rommet gir muligheter. Det gir rom for utfoldelse og sosial trygghet og det er en del barn som leker her uten foreldre som holder oppsyn. Det trengs derimot en ganske kraftig forbedring av lekeområdene hvis det skal fungere som en god lekeplass.

Gresskråning i parken kan også brukes som amfi med plassgulvet som scene

Potensiale

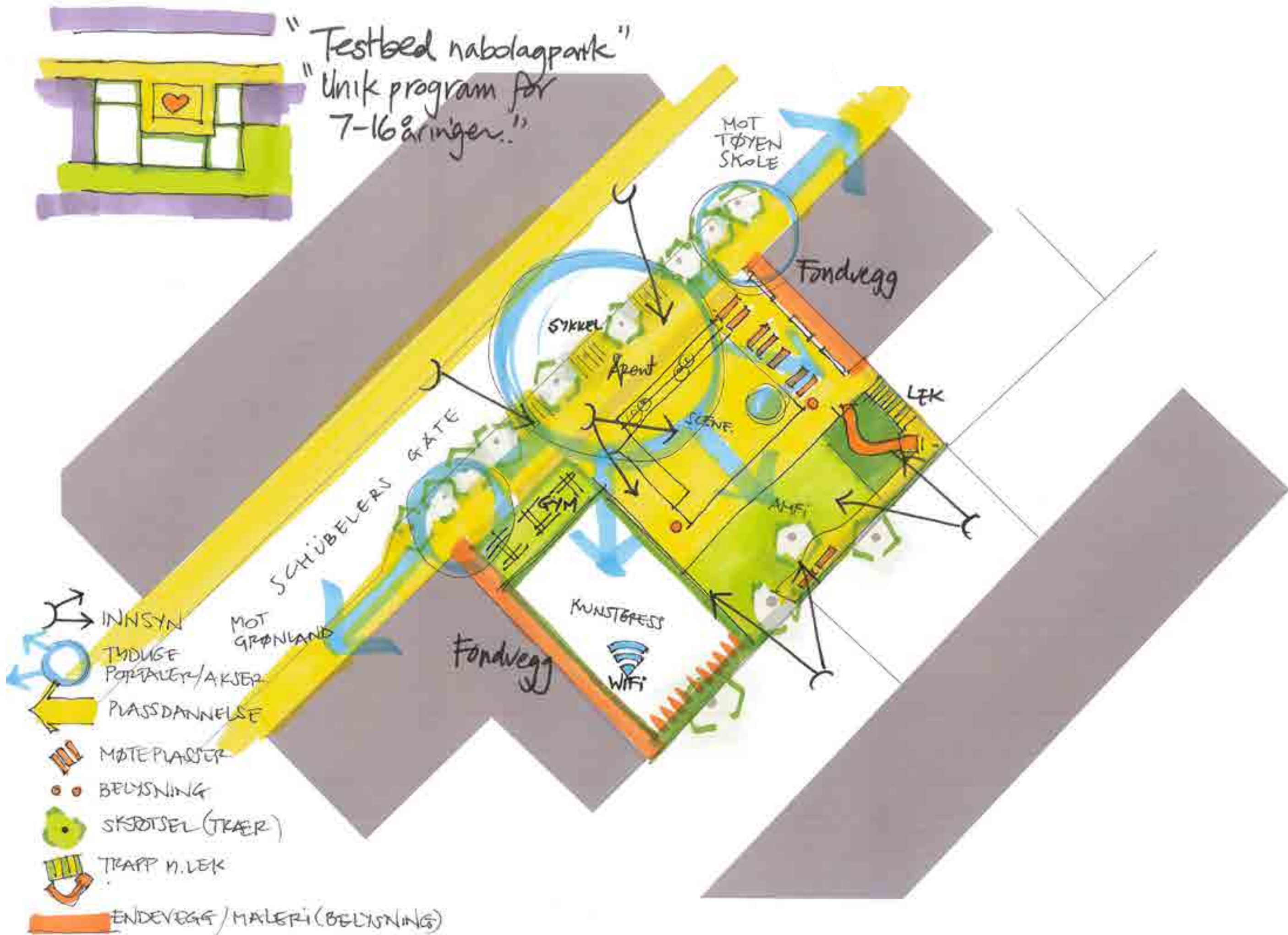
'Testbedparken for ungdom'

Eksempel på hvordan en lommepark kan tilrettelegges bedre for sosiale og fysiske aktivitet

Plassgulvet kan tilrettelegges som bruksflate og testbed for ulike aktiviteter- for eksempel scene

ANBEFALINGER

SKAPE EN LEKEPLASS FOR BARNA I NABOLAGET

Flytte og oppgradere det eksisterende **lekearealet** – i dag oppfattes det som trist og kjedelig, og inviterer ikke til bruk

Utvide/oppgradere ballbinge – gjøres mer attraktiv

Legge til rette for **aking** – mindre barn kan ake i skråningen

Tiltak for ungdom – Invitere ungdommene til å **selv definere hva som skal skje**. Eksempler til tiltak kan være dansescene, balansepark, sykkellek, turnstativ, men viktig at det bestemmes i dialog med brukerne.

EN LOMMEPARK MED FOKUS PÅ AKTIVITET FOR DE YNGRE

Belysning av veggmaleri, motstående fondvegg og 'grafittivegg' i ballbinge – vil definere, og ramme inn rommet.

Nedsenket amfi, bedre sittemuligheter – skape en møteplass

Sykelstativ – Legge til rette for sykling

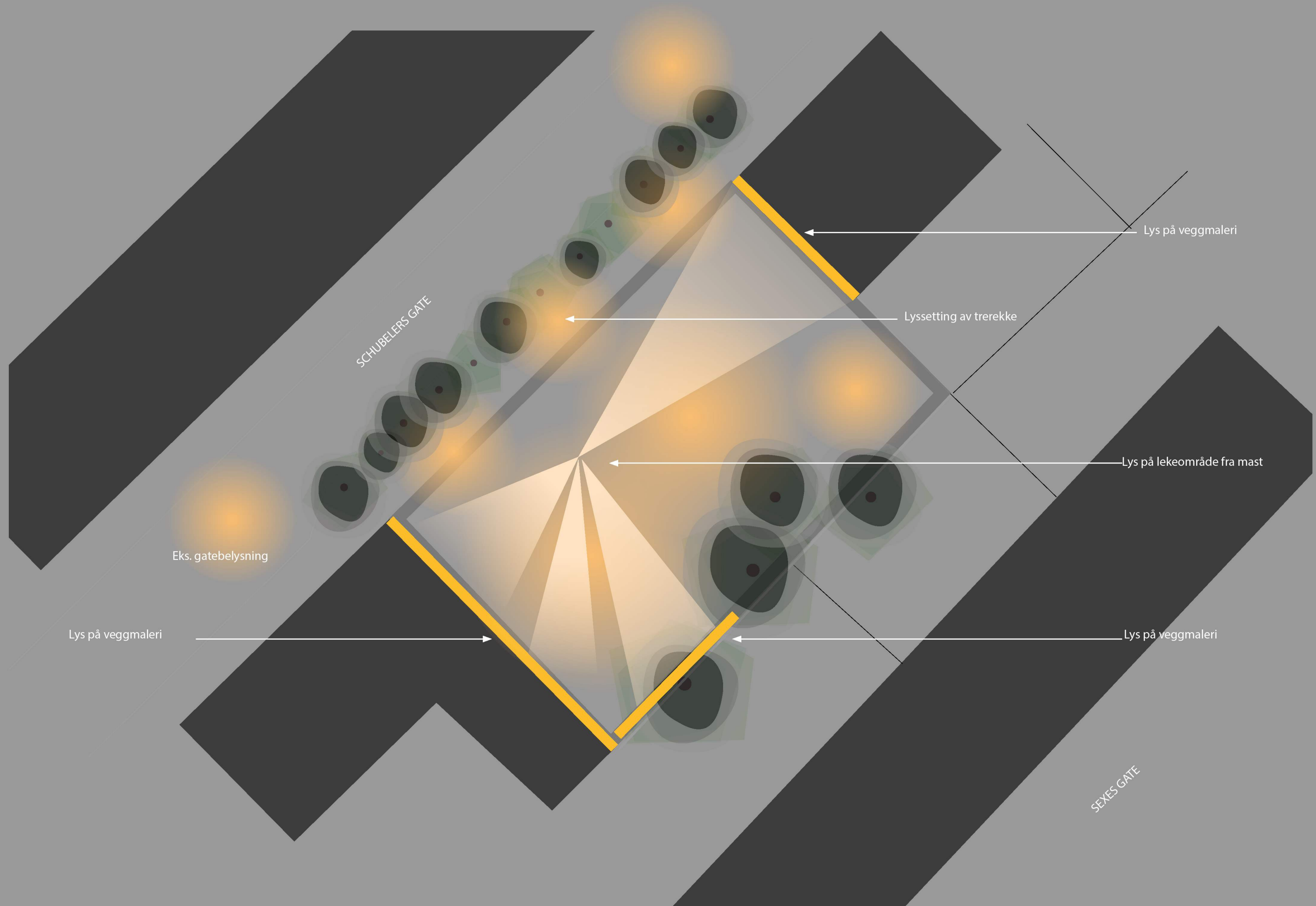
Nytt navn? – Schübelers gate friområde er et langt og lite spennende navn.

Eksisterende lyssetting av veggmaleriet

Forslag til lyssetting av parkens veggmaleriet, fra prøvelyssettingen

06. SØRLI LEKEPLASS

KONTEKST

Sørli lekeplass ligger i hjertet av Tøyen. Tøyen senter med T-banestasjonen ligger i umiddelbar nærhet til plassen, og det er mye gjennomgangstrafikk til og fra. Tøyen skole grenser til plassen i nord, og gir en del aktivitet til området. Jens Bjelkes gate grenser til området i sør-øst og er en viktig gjennomfartsåre i bydelen.

Det ligger en del boliger rundt Sørli lekeplass, som også har utearealer som vokser sammen med parken. Sørli lekeplass ligger i det området på Tøyen som har størst konsentrasjon av barnefamilier, og som også er blant de tettest befolkede i Oslo.

FYSISKE FORHOLD

Sørli lekeplass inngår i et større byrom som har både store og frodige grøntområder og hardere, mer urbane flater. Dette utgjør et større sammenhengende byrom uten forstyrrende trafikk fra Tøyen skole og Kolstadgata til Sørli plass og Jens Bjelkes gate. Kolstadgata 1 (K1) er Tøyens fremtidige aktivitetshus, og er plassert midt på plassen.

Området virker noe fragmentert og uten en tydelig struktur, og det er lite kontakt mellom grøntområdet og lekeplassen, og Humlegata. Trekanten er et populært innslag på Sørli lekeplass, der den trekkes fram av mange som riktig bruk av Tøyenløft-midler, og ofte brukes av barn som klatrestativ. (Ref Stedsanalysen)

DAGENS FUNKSJON

Sørli lekeplass er et spennende sted hvor det allerede skjer mye, med både Byverkstedet, frivillighetshus og ungdomsverksted. Det er et fredelig sted med mange forbipasserende både til fots og på sykkel.

Lekeplassen er utstyrt med vippedyr, vippe, huske, sandkasse, sklie og klatretårn, samt en kunstinstallasjon «Nordlys» mot vest. Det finnes også benker og bord, som er populære blant foreldrene. Lekearealene er forbeholdt de mindre barna, men den dekker ikke behovet da det er stort press på denne plassen.

TILSTAND

Sørli lekeplass og området rundt fremstår som veldig mørkt, både på dag og kveld. Allikevel føles den veldig trygg og hyggelig på dagtid, med mye mennesker og liv, selv om trærne skygger en del for sola.

På kvelden er det derimot mange som føler at området er skummelt på grunn av dårlig lys og en del ungdommer som henger på lekeplassen. Tidligere har det vært en del narkotikasalg her, men det skal ha blitt bedre de siste årene.

- *I Sørligata har det blitt skikkelig fint med alle de potteplantene, men på kveldstid er det skikkelig uhyggelig.*

(To damer i 40-50-årene som jobber på Tøyen)

2258 m²

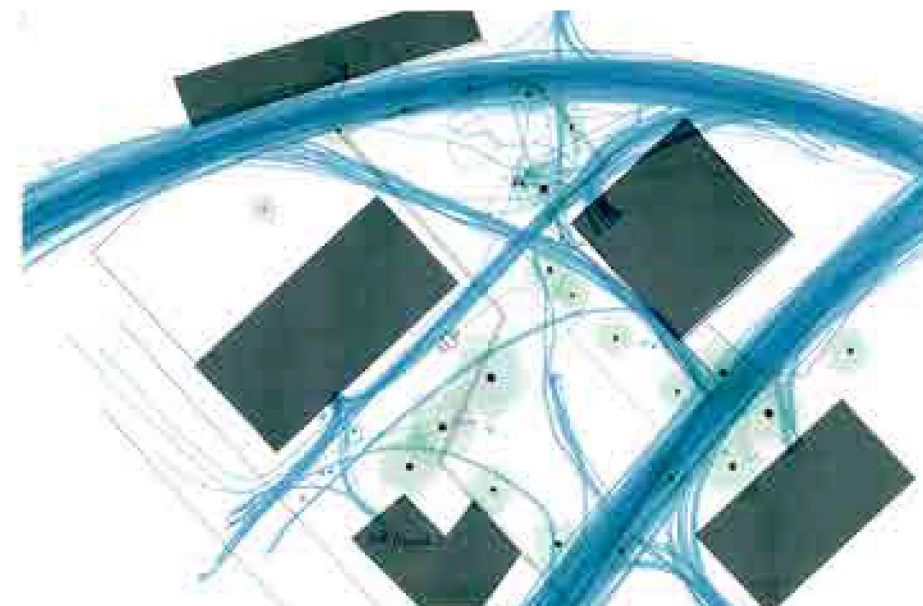
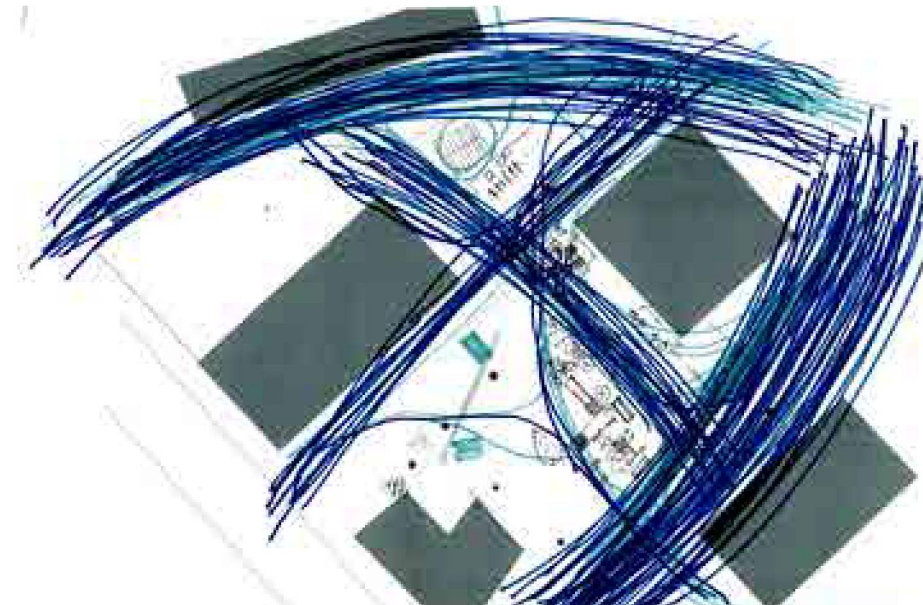
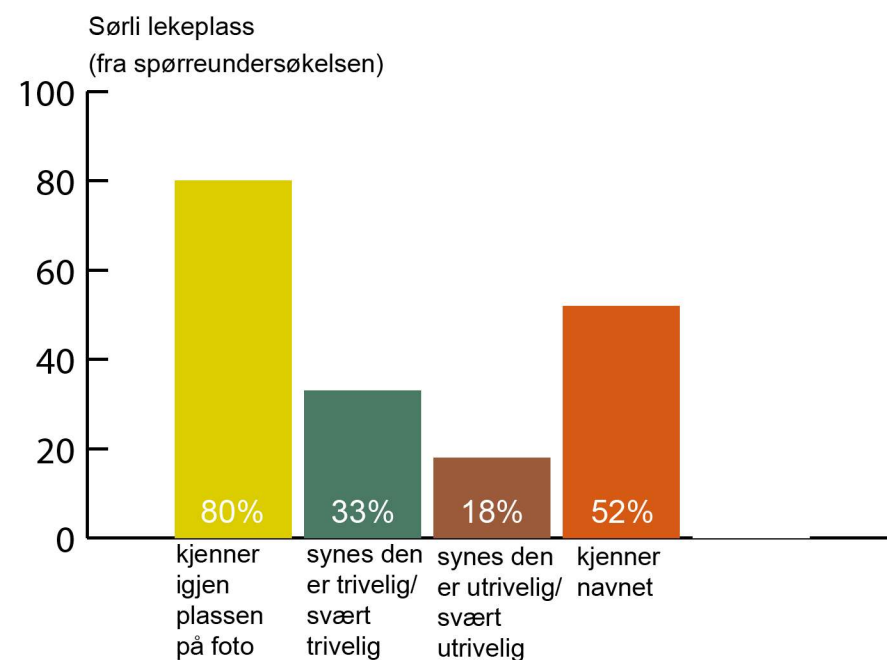

Sørli Lekeplass, rett ved Tøyen skole og Tøyen senter.

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 80%** kjente igjen plassen
- 33%** finner den **trivelig** eller svært trivelig
- 18%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- 17%** kommer hit med **barn for å leke**
- 16%** møter **organisasjonen** eller **foreningen** sin her
- 13%** møter venner **for å gå videre**
- 11%** sitter her sammen **med venner**

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

Mann på rundt 20 med hund.

Er her daglig, synes det er ting som burde gjøres. Synes det burde være mer lys og ryddigere her.

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **16 personer**, fordelt over to dager, på Sørli lekeplass. **Denne plassen framstår først og fremst som et sted folk ønsker å bli glad i, men som per i dag er alt for belastet av forsøpling, rusmisbruk og manglende belysning til at de kan kjenne seg komfortable her.**

Det er hovedsakelig disse negative elementene som trekker opplevelsen av Sørli lekeplass ned – **for i utgangspunktet synes de at det er ganske bra her.**

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

80 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **52 prosent** kjente til navnet Sørli lekeplass. Hele **60 prosent** oppgir å ha vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, **24 prosent** noen ganger i måneden. Dette er tydelig en plass som plasserer seg midt i folks hverdagsliv – i alle fall det utvalget av folk som har besvart spørreundersøkelsen vår.

De fleste kategoriserer i plassen som helt ålreit (**42 prosent**), mens **33 prosent** synes den er trivelig. **18 prosent** finner Sørli lekeplass utrivelig eller svært utrivelig. De aller fleste passerer gjennom plassen, men dette er et sosialt sted der **17 prosent** oppgir at de kommer med barn for å leke; **16 prosent** at de møter organisasjonen eller foreningen sin der;

13 prosent møter venner her for å gå videre andre steder; **11 prosent** sitter der sammen med venner. Når det kommer til bredden i funksjoner og sosiale roller, skiller Sørli lekeplass seg ganske klart ut.

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Har blitt fint med maling på bakken og nybygd installasjon og kasser
- Veldig fint med uteservering i nærheten og barn som leker i gata
- Synes det har blitt mye triveligere her etter det kom mer lys og litt busker ble fjerna!
- Dette stedet oser av inkludering. Humlegata er laget i samarbeid med barn og unge og trekanten er blitt et naturlig element som inviterer til lek og fungerer som en lyskilde. K1 symboliserer den aktive Tøyenånden og jeg oppfatter det som et viktig bygg
- Trekanten er knallbra men bør vedlikeholdes bedre
- Det var en hyggelig plass å ha markeds plass på

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Som resten av Tøyen, skittent, søplete, ustelt, uelsket, ikke ivaretatt, ikke prioritert, mørkt, utrivelig, skummelt på kveldene.
- Trist at ikke næringslokalene i kringstøtende hus er bedre brukt.
- For lite åpent, for mye asfalt
- Selve lekeplassen lengre inn er helt grei, men alltid forferdelig mørk på kvelden og vinteren, og alt for mye søppel.
- Nordlysinstallasjonen sto ikke helt til forventningene

En viktig grunn til at folk stiller seg positiv til området, er at **det oppleves som i skrittvis og overraskende endring**. Mange trekker fram Humlegata (som de ser som uløselig bundet til Sørli lekeplass), trekanten og blomsterkassene som eksempler på ting de liker, som de føler at gir noe bra til stedet – eller fordi det viser noe av mangfoldet som preger plassopplevelsen.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Sørli lekeplass er viktig, fordi plassen er sentral for ganske mange på Tøyen. Av viktige utfordringer deltakerne på workshopen løftet fram, handler det først og fremst å **gjøre noe med det grunnleggende – som å sikre god møblering, god belysning, rydde opp i det som per i dag er et ganske rotete område, gjøre noe med underlaget (som ofte blir gjørmete) og så videre.**

Dernest bør man gjøre en innsats mot miljøer som bruker plassen til å omsette narkotika, samt andre ubehagelige miljøer som oppholder seg der.

I dag oppleves plassen som at den befinner seg i en negativ spiral, der et sjuskete uttrykk som fører til at folk ikke føler seg motivert til å bevare den, som gir forsøpling og lignende, som gjør plassen ytterligere sjuskete.

De positive kvalitetene man bør jobbe for å styrke, handler om å **bevare det grønne – trær og gress – og at plassen får fortsette med å være et sted der barn kommer for å leke**. Gjerne få på plass flere og bedre lekeapparater. Men fordi plassen er så stor, er det rom for mye mer – et offentlige rom for alle.

Det å styrke og videreføre arbeidet som er lagt ned i plantekasser, og skape en fleksibel arena for mange typer aktiviteter er viktig.

Her får man gjerne ha innslag av kunst, og også løfte fram veggmaleri.

En virkelig god realisering av Sørli lekeplass krever imidlertid at man får bukt med biltrafikken, som i dag både er farlig og forstyrrende.

K1 er sentral for Sørli lekeplass, og folk er veldig opptatte av at huset åpnes opp og blir mer offentlig – både med tanke på hva som skal skje der inne, men også hvordan byggets tilbud skal henvende seg utover. Dette skal bygge videre på den positive bølgen deltakerne opplever at skyller over området rundt Humlegata.

Sørli lekeplass' parkportal fra Borggata i mørket

Bilde av aktivitetsskolens dansegruppe, parken kan behøve flere slike tiltak/program

Sørli lekeplass' parkportal fra Borggata med lyssatte vegger, behøver også ytterlige plassbelysning

DISKUSJON

PARKENS ROLLE OG BRUK

Sørli lekeplass er, som navnet tilsier, i utgangspunkt en lekeplass. Den allmenne oppfatningen av området har derimot utvidet seg til å inkludere hele området avgrenset av Kolstadgata, og Jens Bjelkes gate, inkludert den delen av Sørligata som ofte kalles Humlegata.

Et viktig moment kan være å se hvordan disse kan bindes bedre sammen, da området fremstår litt rotete i dag. Det er noe vanskelig å oppfatte den korte distansen og relasjonen mellom Sørli plass/Jens Bjelkes Gate og Sørli lekeplass, videre til Tøyensenteret, selv om dette er en utrolig viktig sammenheng og ferdselsåre.

Potensialet her er stort, og dette kan blir en naturlig utvidelse av bydelssenteret, en forlengelse av Tøyen 'sentrum'.

'TØYEN BYPARK'.

Sørli lekeplass er en sjelden grønn lunge midt i byen, som er fri for trafikk, og det er allerede stort trykk og mye folk. Hvis man kan gjøre plassen trygg for alle og mer attraktiv har den potensiale til å bli en veldig vellykket bypark, midt i Tøyen 'sentrum'.

Den kan få en veldig viktig funksjon som en urban, intim park i motsetning til de større, åpne parkene man har i Tøyenparken og Botanisk Hage.

ÅPNE OG LYSSETTE

I dag er Sørli lekeplass mørk, skummel, overgrodd, rotete, lite oversiktlig og lite inviterende. Klipping av trær og bedre lys i hele området behøves, og er en viktig faktor for å få ut potensialet i parken. For å forbedre tryggheten kreves gjennomsyn, innsyn og utsyn.

I inngangssonene er det problemer med søppel, parkering og gjerder i veien. Dette gjør at parken fremstår lite tilgjengelig og noen steder også privat. Her kunne man åpnet opp og markert inngangene til parken slik at folk både oppdager og får lyst til å gå inn i den.

MER LEK OG AKTIVITET

Sørli lekeplass har en sentral posisjon siden det ligger i det området på Tøyen som har høyest konsentrasjon av barnefamilier. I dag er det hoved-akelig et tilbud kun for de yngre barna, men dette er ikke tilstrekkelig for å møte etterspørselen.

I tillegg henger det en del skummel ungdom her, som gjør at barn bruker parken i mindre grad enn de ville gjort hvis de følte seg tryggere.

Lekeplassen fremstår også som litt slitt, og dårlig organisert, uten de mest spennende lekeapparatene. Lekeplassens sentrale posisjon gjør at den burde utvides og få en mye høyere standard enn den har i dag.

Det er mye plass her, og ungdommen burde også få en del hvor de kan gis mulighet til å utfolde seg. Mangelen på steder for ungdom å oppholde seg er stor på Tøyen, og dette er en medførende årsak til at de blir hengende rundt andre steder.

K1 – KULTURSENTER FOR ALLE

Et sentralt spørsmål er hva som skjer med K1? Med en viktig posisjon i byrommet trenger bygget et utadvendt program, som kan aktivisere området som i dag ikke blir brukt, eller blir brukt til lyssky aktiviteter.

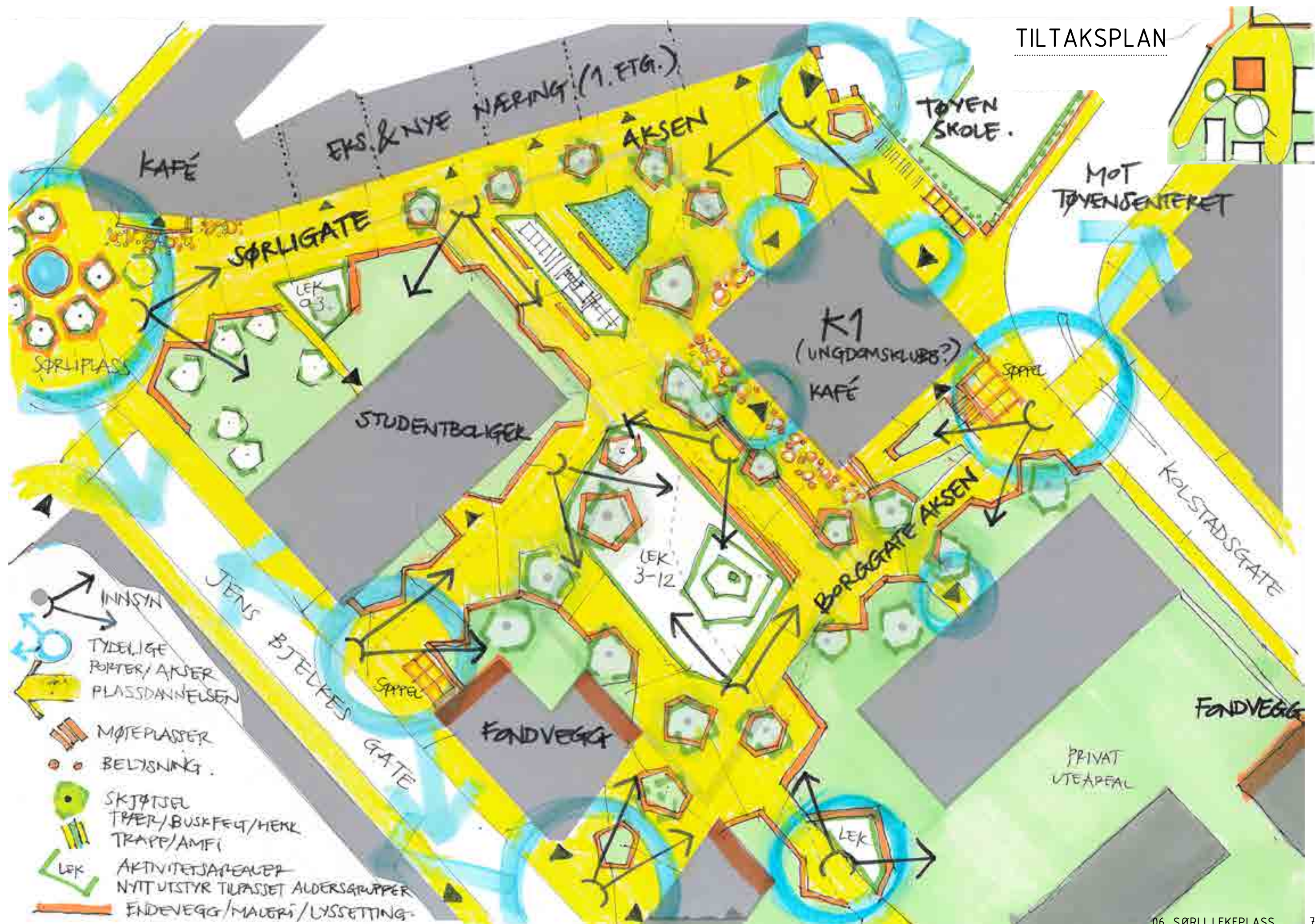

Lekeplass av Annabau Landscape Architecture. Bilde fra Landezine

Lekeplass av Rehwald Landscape Architectutre. Bilde fra Landezine

TILTAKSPLAN

ANBEFALINGER

SKAPE EN SAMMENHENGENDE, AKTIV BYPARK

Tydeliggjøring av portaler, spesielt de to inngangene fra Jens Bjelkes gate og de to fra Kolstadgata burde ryddes for søppel, parkering og gjerder.

Styrke gangforbindelsene i Sørligata (Humlegata) og Borggata. Humlegata burde bli en hovedgate på Tøyen, mens forlengelsen av Borggata blir en fin 'parksti'-forbindelse mot Tøyensenteret.

Aksene fra Tøyen skole og Kolstadgata til Jens Bjelkes gate kan strammes opp med **tydelige ledelinjer**

Skape en gjennomgående helhet igjennom hele området, åpne mer mellom de forskjellige sonene og fjerne barrierer som gjerder, kanter og forskjellige dekker.

Wi-Fi: Et tydelig ønske fra lokale ungdommer som bør være lett å oppfylle.

GJØRE LEKEPLASSEN LYSERE, TRYGGERE, MER OVERSIKTLIG

Lys sentralt på Sørli lekeplass for å gi fokus til plassrommene

Lysprosjekt med Tøyen skole? Arrangere *Vinterlys* hvor barn er med å utforme midlertidige installasjoner som monteres om vinteren.

Lyssette fondvegger med maleri. Lys på de malte fondveggene, og andre fondvegger uten vinduer, vil definere rommet og skape både miljø og innramming.

Skjøtsel av og løfte opp trær, skjøtsel av hekk og plen, øke innsyn og gjennomsyn.

OPPGRADERING OG TILRETTELEGGING FOR LEK OG AKTIVITET

Bedre tilbud til barn, oppgradere og utvide lekeplassen mot Jens Bjelkes gate, flytte gangforbindelsen utenfor. Prioritert funksjon i dette området. Burde få utforming og status deretter.

Bruke området nærmest **Sørligata ('Humlegata')** til aktivitet for **eldre barn/ungdom** – disse trenger bedre tilbud

Stedsanalysen anbefaler:
"Prioriter multifunksjonelle installasjoner som gjerne er billige i drift, men først og fremst inviterer til aktivitet.

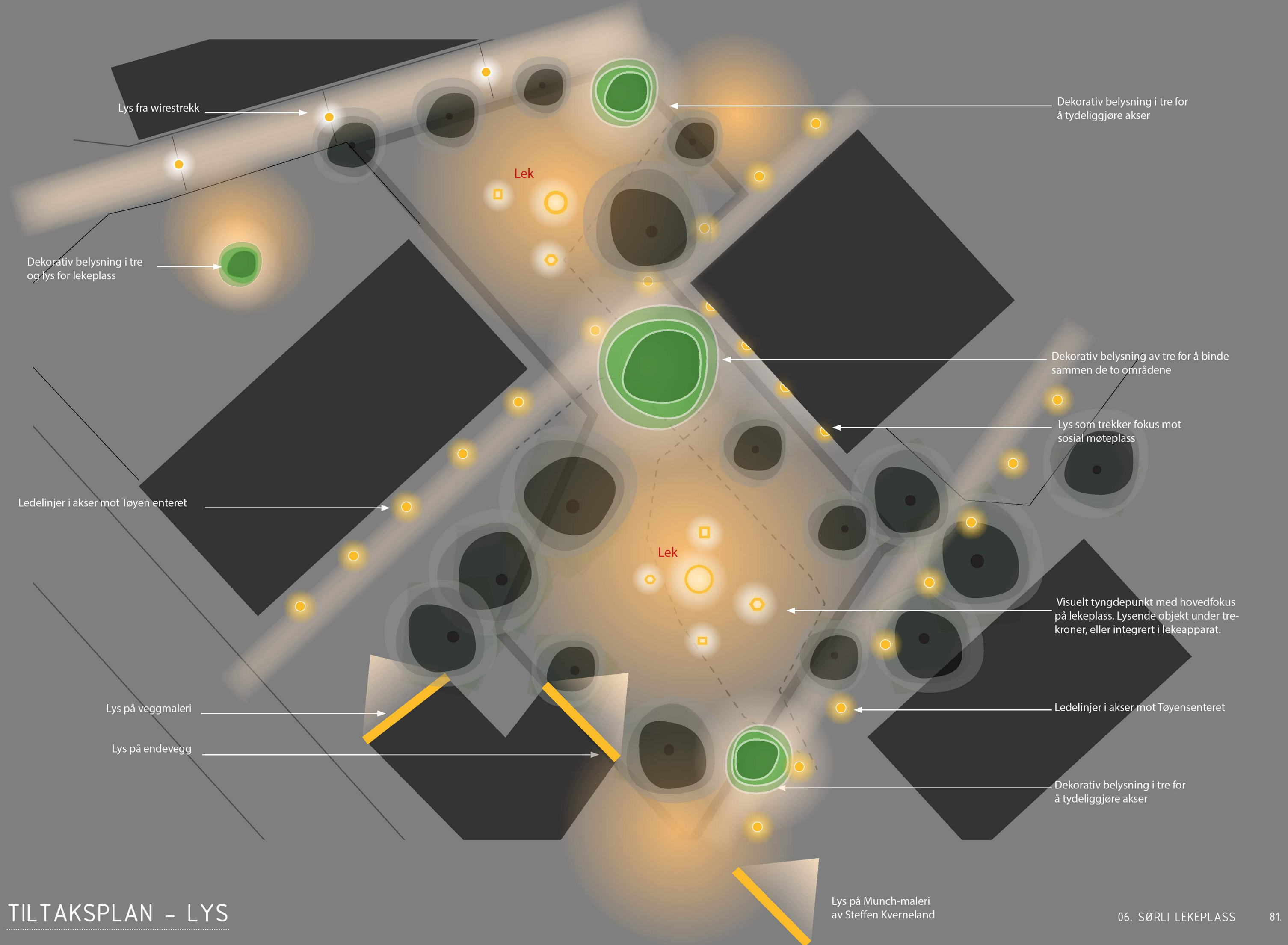
Bruk gjerne lokalt forankrede kunstnere for å sikre beboeres eierskaps- og stolthetsfølelse. Det bidrar også til transparens i hva løftets penger blir brukt til".

Integrert belysning, inspirasjonsbilde

Belysning av fondvegg/endevegg, foto fra prøvelyssetting

07. SØRLI PLOSS

KONTEKST

Sørli plass er et viktig orienteringsrom på Tøyen, og har en meget sentral plassering både i byen og i forhold til de elleve parkene og plassen i denne studien.

Den ligger i et sentralt veikryss hvor krysset av Jens Bjelkes gate, Sørligata, Sexes gate og Smedgata møtes. Sørligata kommer her opp fra Tøyengata, og strekker seg videre mellom Sørli lekeplass og Sørli plass. Den har i senere tid blitt bedre kjent som Humlegata. Jens Bjelkes gate går over plassen, før den stuper ned mot Botanisk hage og Grünerløkka.

Det er ofte vanskelig å skille Sørli plass fra Sørligata/Sørli lekeplass, og mange ser på dette som ett område. Rundt plassen i tiliggende gårder er det noe næring, blant annet en frisør, en Thai massasje og Enerhaugen Helsehus.

FYSISKE FORHOLD

Plassen er dominert kaféen «Lyst», med sin hyggelige uteservering som er komplementert av fontenen. Fontenen er omkranset av benker, med beplantning som skjærer mot veien bak.

Fontenen og sittemulighetene gir plassen et offentlig preg og muligheter for opphold også for de som ikke vil handle, og sammen men en stadig hyggeligere gangvei mot Tøyensenteret har plassen et preg av et godt, kontinentalt byrom.

Det ligger også en lekeplass inntil plassen. Denne tilhører Student-samskipnadens (SiO) boligbygg og er rester fra en tidligere barnehage.

Plassen er også utformet slik at den hindrer gjennomkjøring i Jens Bjelkes gate, og fra Sexes gate til Sørligata.

DAGENS FUNKSJON

Sørli plass er en møteplass og et solrikt sted. Uteserveringen på Lyst er hovedfunksjonen på plassen i dag, men det sitter også en del folk på benkene rundt fontenen.

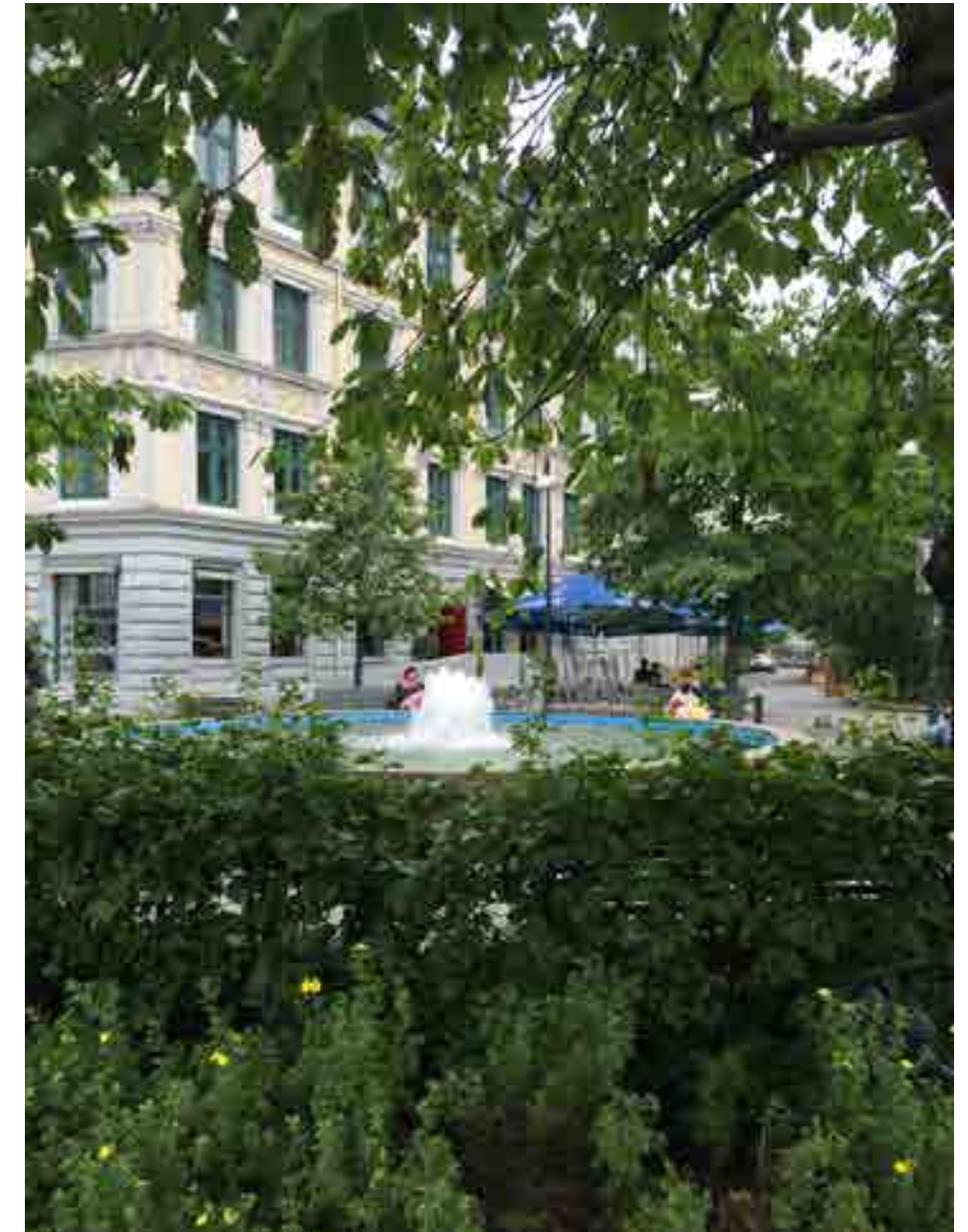
Sørligata er en naturlig gate å bruke til/fra T-banen og Tøyen torg, og dette bidrar til mange forbipasserende. Mange barn har også sin skolevei her, på vei mot Tøyen skole. Det er også en del lokale foreldre innom lekeplassen med barna sine.

TILSTAND

Plassen fremstår som ganske positiv i dag, men kan virke noe innestengt, med kanter, busker og trær som sperrer for bevegelse og sikt mot krysset av Jens Bjelkes gate/Sørligata/Sexes gate /Smedgata. På grunn av antall mennesker som passerer føles plassen sjeldent utrygg.

- *Bor på Grønland, og går ofte forbi på vei til Tøyenparken for å leke med barna. Synes det er lite plass på Grønland og foretrekker derfor Tøyenparken, der det er åpent, luft og lys.*

(Dame i 40-årene, småbarnsmor)

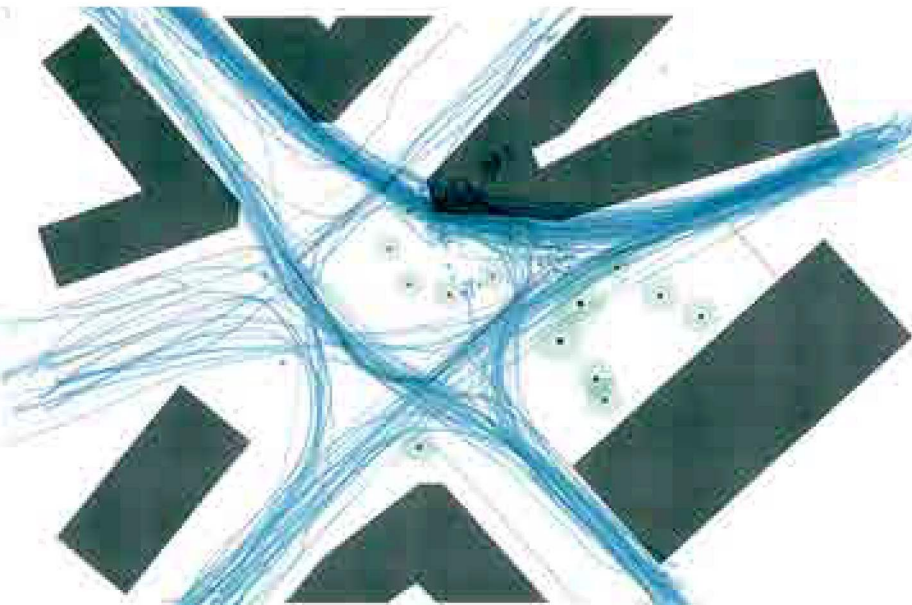
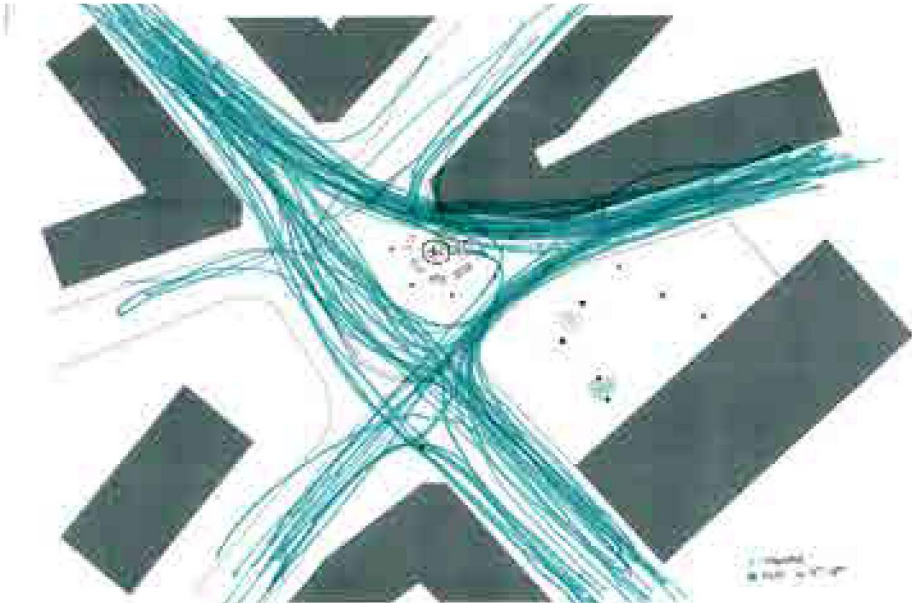
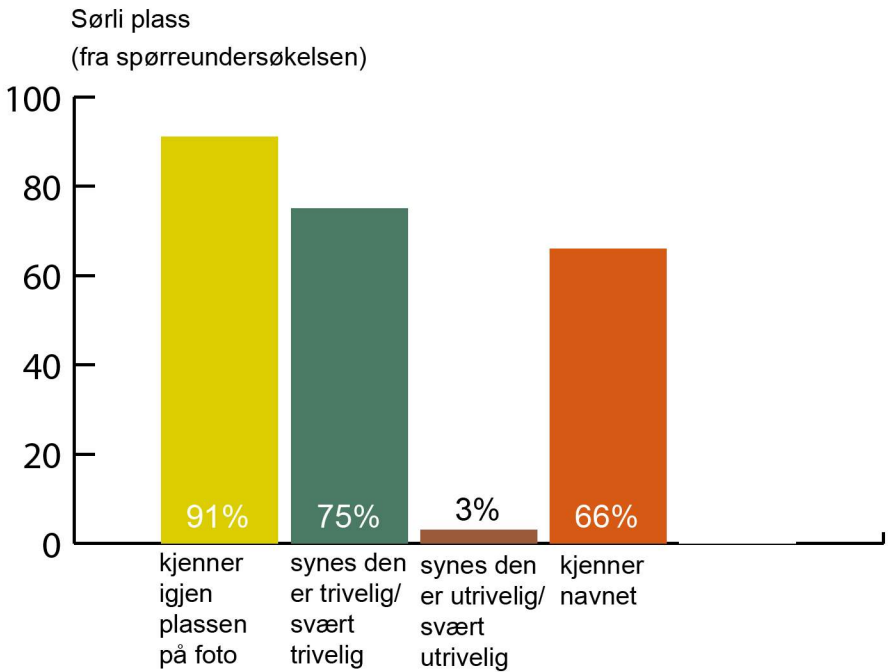

Sørli plass er en aktivt og livlig orienteringspunkt på Tøyen

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 91%** kjente igjen plassen
- 21%** finner den **trivelig** eller svært trivelig
- 3%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- 52%** sitter der **med venner**
- 37%** har brukt plassen som **et møtested**
- 35%** har **sittet der alene**
- 13%** har tatt med **barn dit**

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET
Vi intervjuet **14 personer**, fordelt over to dager, på Sørli plass. **De fleste setter pris på plassen, på fontenen og at Lyst finnes som et tilbud for øltørste og sultne.**

Men det er viktig med vedlikehold – at fontenen har stått uten vann en periode, er det flere som poengterer.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN
91 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **66 prosent** kjente til navnet Sørli plass. **52 prosent** har vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, **28 prosent** noen ganger i måneden.

Dette er en plass folk setter pris på: Hele **21 prosent** rangerer plassen som svært trivelig, og ytterligere hele **54 prosent** finner den trivelig. Kun **3 prosent** av respondentene våre rangerer Sørli plass på den negative siden.

Dette er også en plass der folk omgås i nesten like stor grad som de passerer gjennom: **52 prosent** sitter der med venner; **37 prosent** har brukt plassen som et sted å møtes før en går videre; **35 prosent** har sittet der alene; **13 prosent** har tatt med barn hit. **Et viktig trekk å ta med seg videre, er at dette er et av få offentlige rom på Tøyens som fyller en funksjon som sosial møteplass for de voksne.**

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Nydelig fontene og hyggelig kafe
- Her er det lysere og litt mer åpent
- Dette er en nydelig og veldig viktig plass som gjerne kunne vedlikeholdes bedre. Det er også en av få plasser i området som er en hyggelig møteplass for naboer.
- Akkurat den uken kirsebærene blomstrer er det nydelig
- Tøyens beste solplass
- Et fint knutepunkt for gatene rundt

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Området mot blokka Smedgata 34 trekker ned, det er ganske trist!
- Vanskelig trafikkbilde
- Tilbudet bør utvides. Her bør det være folk hele tiden!
- Kan ha bedre og mer gjennomført løsning for uteserveringen til Lyst, og mer/nye benker.
- Liker IKKE at biler kjører over fortauet mellom Jens Bjelkes gate og Sørli gate stadig vekk

Dette er en plass de aller aller fleste er enige i at både fungerer og representerer en flott kvalitet på Tøyen. Plassen framstår riktignok som uløselig bundet til serveringsstedet Lyst, men vektingen til den ikke-kommersielle rommet rundt fontenen er en viktig balanse.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Sørli plass inngår, for mange, i en helhet med Sørli lekeplass og Humlegata (offisielt: Sørligata). Derfor oppleves det litt unaturlig noen ganger å snakke bare om den, men likevel klarte vi få et fokusert grep om også denne lille plassen på workshop.

Her var imidlertid talen klar: Sørli plass er Tøyens perle!

Av sentrale utfordringer å ta tak, **løftet deltakerne fram at utemøblene til kafé Lyst gjerne kunne byttes ut med noen finere, at hekken til SiO-blokka gjerne kunne trimmes, samt at det gjerne kunne komme på plass mer attraktive næringsfunksjoner på gateplan.**

Dette er jo ikke ting som en har dirkete kontroll over gjennom områdeløft, men det er interessant å ha med seg likevel fordi folk flest ikke nødvendigvis lever innenfor de avgrensningene som tomte- og eiendomskart viser.

Av det som er direkte relevant, var det spesielt dette med renhold som ble løftet fram. Deltakerne kunne også tenke seg bedre belysning og at det kom på plass flere sittemuligheter, samt at man burde sørge for at fontenen var mer forutsigbart og jevnlig i drift.

Kvalitetene til plassen, som det er viktig å ivareta, trumfet imidlertid utfordringene. Dette er et knutepunkt i bydelen, med veier som sprer seg ut i alle retninger.

Samtidig er det en viktig møteplass – som skal være bilfri – med utsikt og lune trær (kirsebærtrær som man kanskje kan supplere med en stige, slik at folk lettere kan plukke?) **der man kan nyte en fin stund alene eller sammen med venner på uteserveringen til Lyst.**

Spesielt det at plassen føles så nært til en rekke andre tilbud, er noe som skal styrkes – det vil si opplevelsen av å være tett på et mangfoldig lokalsamfunn.

En spesielt viktig kvalitet ved Sørli plass, er at det er et aktivt og folksomt sted, og det gjør at de fleste føler seg trygge her. Spesielt på Tøyen er opplevd trygghet en viktig kvalitet.

Dette skyldes i hovedsak at Lyst holder til der – og selv om deltakerne kanskje ikke opplever dette som det beste serveringsstedet byen har å by på, er Lyst helt sentralt for at Sørli plass skal være den perla folk opplever at plassen er.

Aksen mot Tøyen skole og Sørli lekeplass fremstår litt trang og mørk

Plassen er noe lukket mot resten av byrommet

DISKUSJON

KNUTEPUNKT I BYDELEN

Sørli plass er en av de absolutt mest sentrale knutepunktene på Tøyen og det gir den et stort potensial, men også mye ansvar. Den sentrale posisjonen til dette byrommet burde gjenspeiles i utforming og funksjoner.

Den fungerer helt greit i dag, men kan knyttes enda bedre mot omgivelsene, for forsterke veifinnings-funksjonen. Aksen mot Tøyensenteret er viktig, og spesielt mot Sørli Lekeplass trengs det en sterkere kobling for å skape et sammenhengende gang- og oppholdsområde mot senteret.

Siktakser ut fra plassen og mot Tøyensenteret, Enerhaugen og ned Jens Bjelkes gate i begge retninger er noe som kan jobbes med, da plassen blir litt bortgjemt fra det øvrige bymiljøet. Plassen kan oppleves som mørk om kvelden, og Sørligata som litt skummel, noe som svekker knutepunktfunksjonen noe.

‘TØYENS PERLE’

Sørli plass er blitt beskrevet som ‘Tøyens perle’, og settes stor pris på av beboerne. Den er et senterpunkt med hyggelig atmosfære, en slags piazza-følelse og god solforhold.

Den fungerer fint i dag, men har litt dårlig oversikt og er noe ufokusert. Kanten mot resten av gaten er litt lukket, og det burde være bygulv på hele plassen. Fontenen er nylig satt i stand og fungerer godt, men designet og rammene rundt kan fremstå noe utdatert, og litt slitt. SIOs grøntareal burde utnyttes mye bedre, da den i dag er lukket mot plassen og skaper en mørk, utrygg sone.

Her kan man skape gode aktivitetsområder hvor barn kan leke mens foreldrene bruker plassen. Næring i førsteetasjene her er viktig, og tilbudet er litt begrenset i dag. Her er det stort potensiale for å utvide sentrumsfunksjonen på Tøyen, og skape et veldig aktivt byliv.

Området mot den høye blokken i Smedgata 34 oppleves også som dårlig utnyttet og lite attraktivt.

Arealet mot Smedgata er underutnyttet

Lekeområdet til SiO som benyttes lite, er overgrodd og frakoblet fra Sørli plass

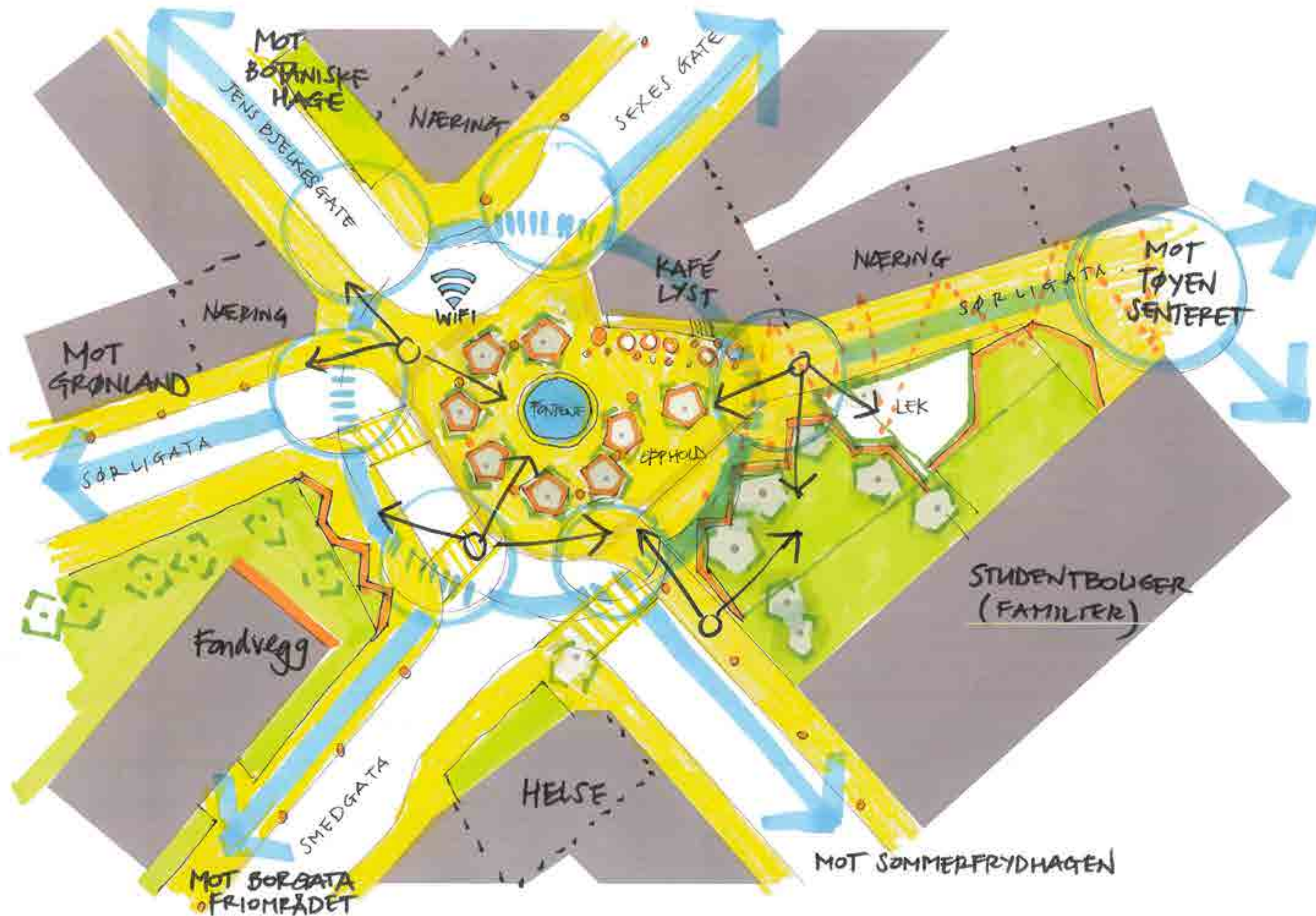
Potensiale *‘Tøyens piazza’*

Også resteariet hvor Jens Bjelkes gate stenges kan benyttes bedre i plassen

Cafe Lyst bidrar til liv, men plassen fremstår som mørk og dunkel om kvelden

ANBEFALINGER

UTVIKLE Plassen som en hyggelig, urban møteplass

Gjøre **møteplassen** rundt fontenen **mer attraktiv**. Etablere dette som en **inngangssone** for (øvre) Tøyen og Tøyen senter, en portal.

Skjøtsel av hekk og trær, for å åpne opp området og gi bedre oversikt.

Skape et **utsiktspunkt**, ned Jens Bjelkes gate mot Botanisk hage.

SKAPE ET ENDA BEDRE KNUTEPUNKT

Skilt og veivisning - Vise vei til de viktige områdene i bydelen.

Skape en **god siktakse** mot Tøyensenteret. En visuell kobling mot Tøyen skole og K1 er viktigere enn enda flere trær.

Ny og bedre wire-belysning for å gi området en lysere og tryggere følelse

Lysprosjekt med Tøyen skolen; barn engasjeres i utforming av midlertidig lysinnstallasjoner om vinteren, sosial engasjement og lokal stolthet.

Lys som skaper miljø rundt fontenen og fokusert senterpunkt vil gi en lysere og mer hyggelig atmosfære om kvelden. Skape ledelinjer gjennom plassen til og fra Tøyensenteret.

Dyrke Jens Bjelkes Gate som **sykkelåre** – viktig akse i bydelen

Stedsanalysen anbefaler (Sørligata):
”Sørg for trygge overganger i veibanen og etabler bakken ned til Snippen som en trygg ferdselsåre for barn og voksne på vei til og fra Tøyenhagen lekeplass og Vahl skole. Fjern gjerdet ved SiOs uteområder, etabler sitteplasser-

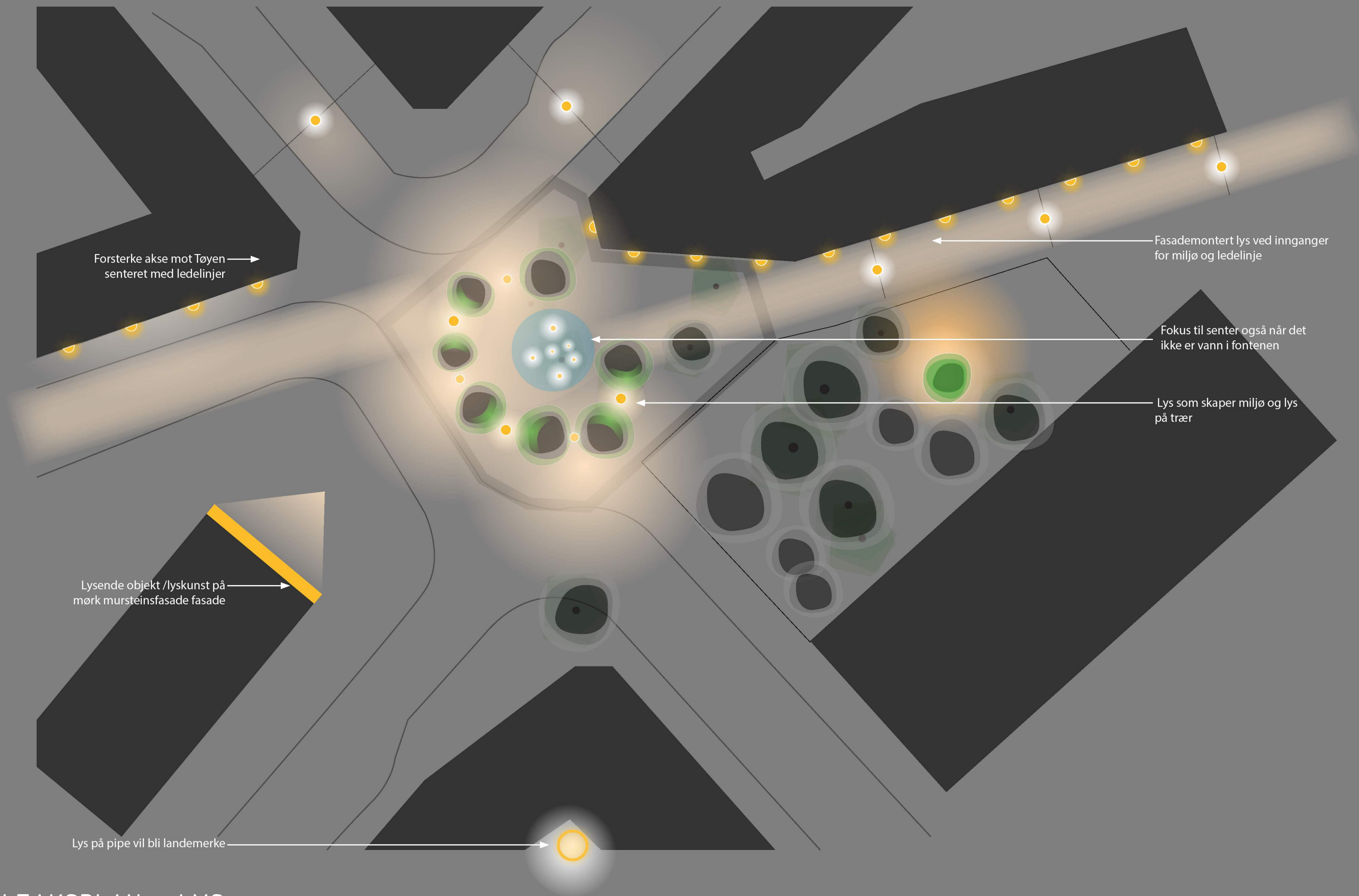
og lekeapparater her og lag forbindelseslinjer til Sørli lekeplass. SiO er positive til oppgradering av dette området om kommunen kan ta på seg et forsikringsansvar ved eventuelle ulykker.”

Eksempel på grønt, åpent og inkluderende byrom, som viser god sammenheng mellom plass og kjørebane/miljøgate; Korenmarkt plass i Mechelen, Belgia. Av OKRA Landscape

Eksempel på lyslenker som kan fungere godt i Sørligata (Humlegata)

08. BORGGATA FRIOMRÅDE

- *Skal møte en venn. Er her av og til, men bruker ikke parken. Vil ha mer busker og blomster med farger, synes alt er litt ensformig. Alt går i ett, blir blind på det.*

(Mann i 40-årene)

2185 m²

KONTEKST

Borggata friområde ligger i kvartalet mellom Smedgata og Borggata. Den er en grønn stripe som bryter igjennom hele kvartalet. Parken er litt bortgjemt, og tilbyr mer ro enn de mer sentrale stedene. Den er en av få ferdselsårer østover fra Enerhaugen.

FYSISKE FORHOLD

Det har veldig lite innsikt, med lukkede fasader rundt, og trær og busker som skjærer mot veiene. Spesielt er parken unødvendig avskåret fra Smedgata i vest.

Parken er et relativt bred, og heller ned mot øst. Den domineres av en grusbane med fotballmål og en noe malplassert basketkurv. Det er noen få lekeapparater og en sandkasse, men lekeplassen fremstår litt anstrengt og ikke spesielt parkvennlig.

Det finnes et veggmaleri på den sørlige fasaden, men denne er noe skjult bak en rekke med trær.

DAGENS FUNKSJON

Borggata friområde forbinder Smedgata og Borggata og fungerer både som gjennomfart og lekeplass for større barn/ungdom. Det er en del lek her i dag, men lekeplassen er ikke veldig spennende. En del ungdommer oppholder seg her, spesielt spiller de fotball på grusbanen.

TILSTAND

Ser ut som du er på vei inn i en privat bakgård, vanskelig å se om det er offentlig/privat. Dette kan gjøre at mange ikke oppdager at dette er en offentlig park og dermed begrenses bruken. Den virker også litt tilfeldig. Parken fremstår som mørk, spesielt i buskene rundt banen. Det er mye lys fra boligene, og dette får parken til å fremstå som mørkere i forhold.

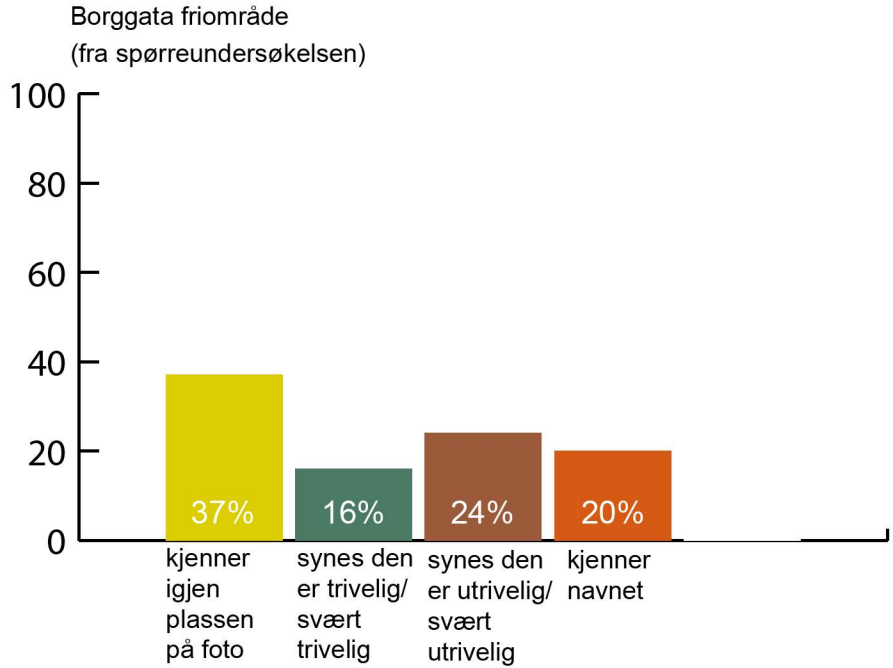

Borggata friområde bryter opp kvartalet mellom Smedgata og Borggata

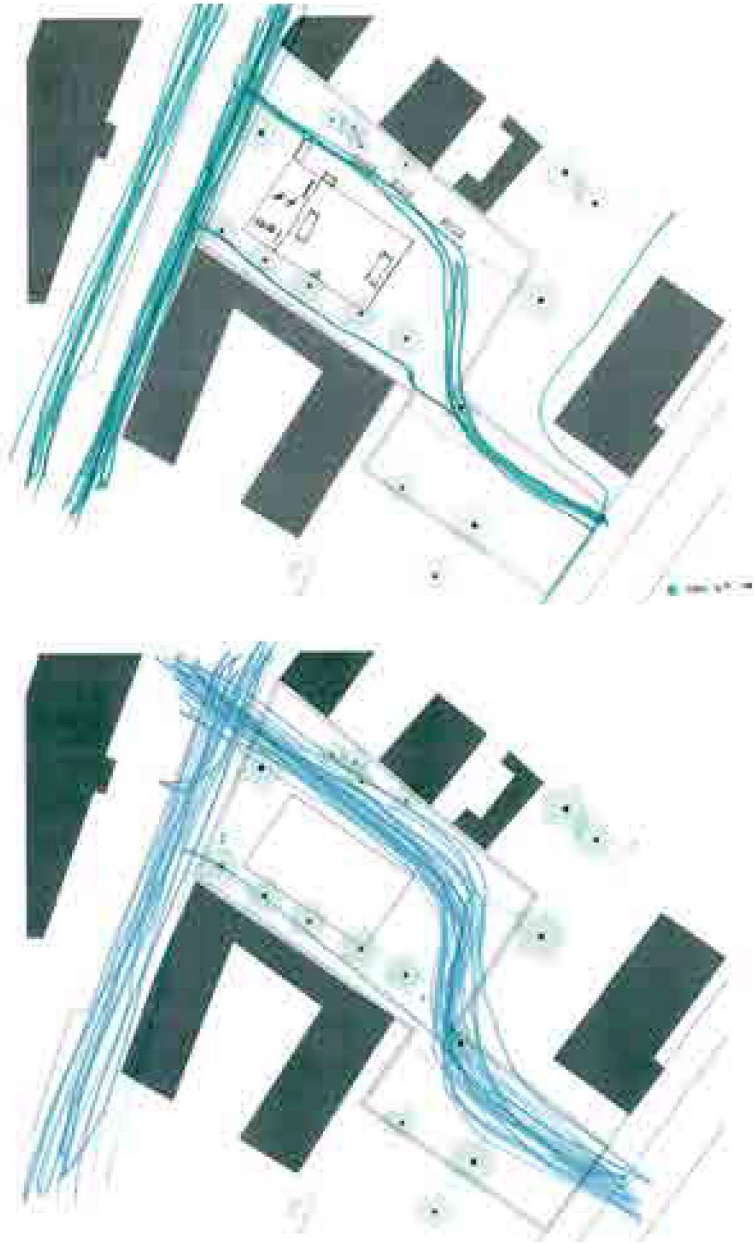
MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 37%** kjente igjen plassen
- 16%** finner den **trivelig** eller svært trivelig
- 24%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- 15%** tar med barna **for å leke**
- 8%** kommer for å **leke med venner**
- 8%** kommer hit for **sport og idrett**

”Jeg har tenkt at dette stedet må jeg ta med barna mer”

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **20 personer**, fordelt over to dager, på Borggata friområde. Det som framtrer tydelig her, er at **dette er plassen de voksne går forbi og som ungdommen bruker**.

De unge kommer dit for å møte venner og spille ball, de voksne observerer at unge holder på der når de passerer gjennom. Alle er imidlertid enige om at plassen trenger vedlikehold.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

37 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **20 prosent** av disse kjente til navnet Borggata friområde. **30 prosent** har vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, **22 prosent** noen ganger i måneden.

Få finner i dag plassen trivelig eller svært trivelig (**16 prosent**), mens **60 prosent** synes den er helt ålreit. **24 prosent** finner Borggata friområde utrivelig eller svært utrivelig. **De fleste gjør ikke annet enn å passere plassen**, men **15 prosent** tar med barna dit for å leke, **8 prosent** kommer hit for lek med venner, og **8 prosent** for sport og idrett.

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Fint at barn har utemuligheter
- Liker fotballplassen, muligheten for å spille og løpe
- For meg en skjult ”perle” av et friområde
- Jeg har tenkt at dette stedet må jeg ta med barna mer
- Plassen er stor og fin og oppfordrer til uteaktivitet!

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Jeg misliker sterkt at ikke veggmaleriet av Per Lorentz Dahl blir vedlikeholdt.
- Veggmaleriet er amazing og bør absolutt restaureres og bevares til evig tid!
- Oppgrader fotballbanen!
- Føler at det er mørkt, usikker på hva slags folk som henger der
- Et fint veggmaleri som kunne vært rustet opp, og så kunne trærne foran veggen fjernes eller erstattes av noen mindre

Plassen framstår som svært viktig for uorganisert aktivitet på Tøyen, som en plass der barn kan komme og springe og leke, med eller uten ball; samt at overraskende mange bryr seg om veggmaleriet og gjerne skulle sett det restaurert.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Borggata friområde er ikke spesielt synlig, med mindre du kjenner til den. **Deltakerne på workshopen opplevde den som gjengrodd og dårlig belyst og et skummelt sted på kveldstid. De mente også den framsto som litt tilfeldig.** De mente også (i motsetning til hva ungdommen rapporterte på den dedikerte ungdomsworkshopen) at plassen var lite brukt og uelsket.

Dette betyr imidlertid ikke at deltakerne ikke så potensial for Borggata friområde. Viktige kvaliteter å bygge videre på, ble derfor nevnt å være at **det er god plass å ta seg til rette på, det er en fin gangvei og snarvei for mange, og dette med grønne lunger i byen er generelt veldig bra.**

Her bør man legge videre til rette for løkke-aktiviteter, som fotball og annen idrett. Og så finnes det et veldig flott veggmaleri her, som trenger litt omsorg.

Parkportalen mot Smedgata fremstår som overgrodd, mørkt og lukket

Parken trenger oppgradering, skjøtsel og vedlikehold

Belysning er begrenset til gangaksen- armaturen er blendende som 'mørklegger'parken

DISKUSJON

‘TØYENLØKKA’ – UNGDOMMENS STED.

Borggata friområde kan – og bør – bli en slags ‘ode til ungdommen’. Her burde man gi en annerkjennelse om at dette er et ungdomssted, og det er noe som allerede er etablert blant ungdommen selv. Det haster også fordi ungdommen trenger et sted å være.

Parken kan fungere som et bedre supplement til Rudolf Nilsens plass og Caltexløkka enn den gjør i dag, ved å få et bedre aktivitetstilbud. Det vil også bidra til å spre mer liv og aktivitet til nye deler av bydelen. Veggmaleriet burde vedlikeholdes og vises fram, og kan bidra til å være identitetsskapende og også styrke et eventuelt ungdomsimage.

Borggata friområde kan bli et viktig offentlig rom på Tøyen hvis man gjør det riktig. Det første man uansett burde gjøre, er å gi den et nytt navn!

‘ALMENNING’

Om man ser på hele området som en «allmenning» som bedrer forbindelsen på tvers av kvartalet finnes det et stort potensial i denne parken, både for opphold og aktiviteter og vil kunne fungere som en slags bydelspark.

Parken er en naturlig gjennomfart for gang og sykkel, også i dag. Høydeforskjellene gir en litt dårlig gjennomgående kobling, og sammen barrierer og dårlige overganger mellom

gata og parken er det lite som inviterer deg til bruk. Det er i tillegg lite logikk og skille mellom privat/offentlig. Her blir det viktig å skape en sammenheng, styrke gjennomgang og forbindelser, og gjøre overgangene mot andre byrom mer attraktive og inviterende.

Spesielt er parken avskåret fra Smedgata i vest, og overgangen mellom gate og park kan gjøres inviterende slik at den oppleves lettere tilgjengelig. Her har man også et potensiale i å knytte sammen de forskjellige bomiljøene som ligger rundt parken. Man trenger også bedre steder å sitte, da det er få samlingspunkter i parken.

MÅ LYSSETTES BEDRE

Det er dårlig lyskvalitet, samtidig som det er mye lys fra boligene som er blendende. Det er ikke tilstrekkelig lys for idrett, og veldig mørkt i buskene og rundt banen. Det manglende kontrast og farger.

Borggata friområde kan få en tydelig identitet ved å belyse det store veggmaleriet mot sørvest som ligger bak ballplassen i øvre del av området. Dette er det store vertikale elementet i denne parken. Friområdet rammes inn av vertikale flater som er fasadene til de omkringliggende bygårdene.

Det kan vurderes å belyse flere av disse fondveggene for å gi definisjon av områdets ytre grenser og en lysere opplevelse om kvelden.

Borggata friområde bør åpnes opp innenfra om kvelden. Eksisterende lavere master med rundstrålende, opal lysende armaturer bør fjernes.

Ny belysning plasseres i forhold til de ulike aktivitetsområdenes logikk. Det skilles mellom funksjonell rettet belysning på aktivitetsområder, og lys som skaper ledelinjer og miljø langs gangvei. Dette gjøres også for å minimere blinding og kontrollere at lys ikke går inn i boligene. Lekeområde nede ved Borggata bør også få egen belysning.

LEK, IDRETT OG OPPHOLD

Vi har fått kommentarer på at mange bruker lekeplassen mens få bruker idrettsplassen, og at det kan være ønskelig med mer lek og mer kreative lekeapparater enn hva som finnes ellers. Det er derimot få steder for idrett i området, og denne parken fremstår som viktig nettopp pga. dette, og kanskje det er viktigere å styrke idettsprofilen her.

Deltagerne på ungdomsworkshopen fortalte om mer utbredt bruk enn det som kom frem i workshopen for delområdet. Dette er viktig i forhold til at det er et uttrykt problem på Tøyen at ungdom ikke har steder å være, og dette kan være deres sted ‘å henge’.

Lekearealet mot Smedgata trenger oppgradering med apparater som utfordre og aktivisere

Potensiale ‘Ungdomsparken’

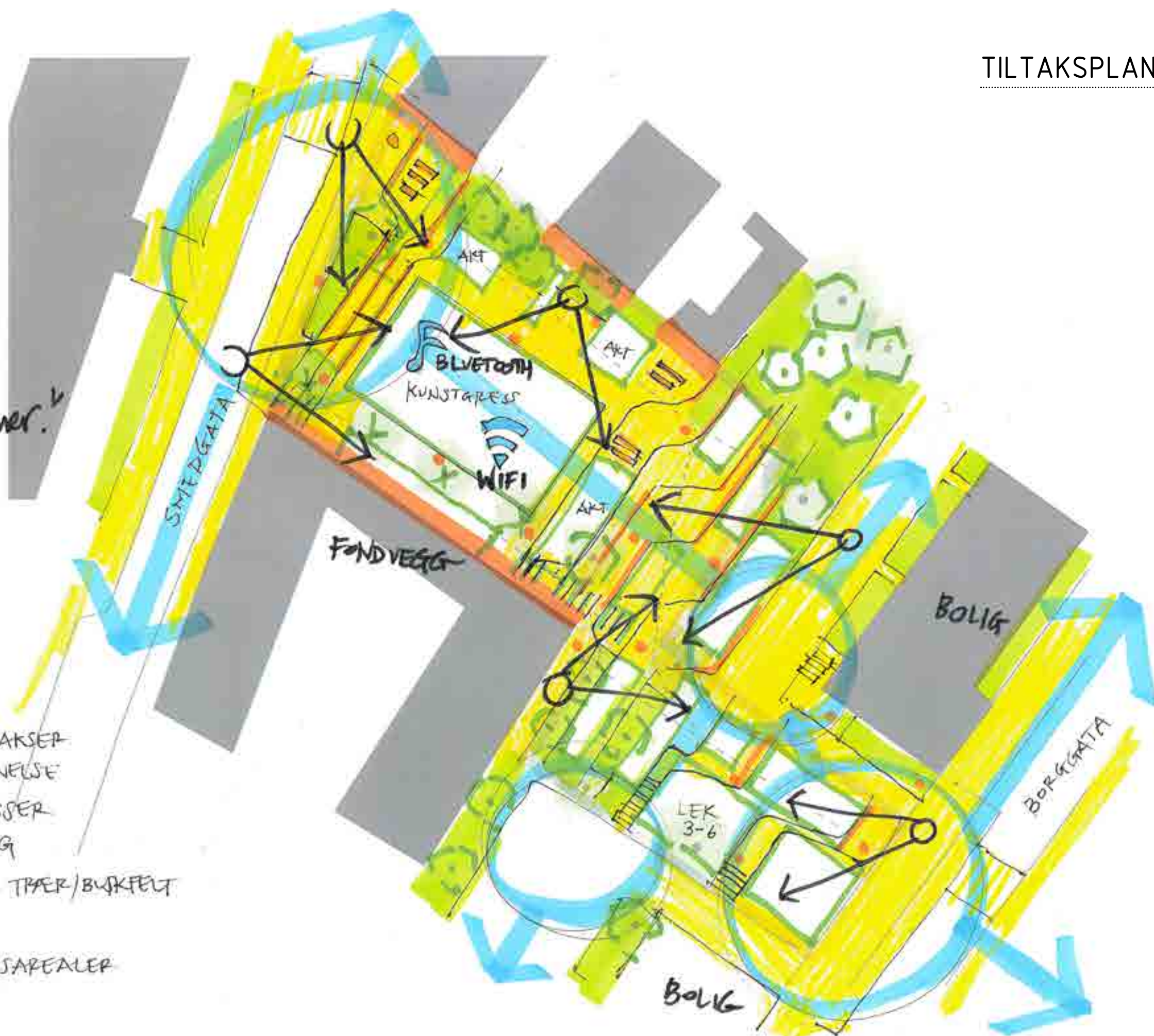
Uarvklart og nedslitt oppholdsareal tett inntil privat utearealer?

Parkportalen mot Smedgata fremstår som lukket med gjerde og skjult bak gateparkering

"Et lyspunkt
i Tøyen
for ungdommer."

- INNSYN
- TIDELIGE PORTALER/AKSER
- PASSDANNELSE
- MØTEPLASSER
- BELYSNING
- SKJØTSEL TRÆR/BUSKFELT
- TRAPP
- LEK
- AKTIVITESAREALER

ANBEFALINGER

STYRKE IDENTITETEN SOM ET UNGDOMSSTED

Bedre fotballbane med kunstgress vil gjøre fotball mer attraktivt

Utstyrsbod/paviljong, like den Frigo har på Rudolf Nilsens plass

Flytte lekeområdene og oppgradere dem

‘Friske’ opp veggmaleriet og **lyssette** det.

Vurdere å lyssette flere fondvegger rundt plassen for å definere parkens rammer

Musikk – muligheter for at man kan spille sin egen musikk – til gitte tider på døgnet og i uken.

Tribune, med sittekanter, utstyr, varmestue, kanskje i kombinasjon med utstyrsbod.

Flere og bedre **sitte- og oppholdsmuligheter**

Forbedre mulighetene for **aking** om vinteren

SKAPE EN GOD BYDELSPARK – EN ALLMENNING

Styrke portalene - fjerne parkering og gjerde på oversiden og **bedre inngangssone**

Bedre gangforbindelse gjennom parken

Bedre gjennomgående lyssetting

Borggata friområde bør åpnes opp innenfra om kvelden.

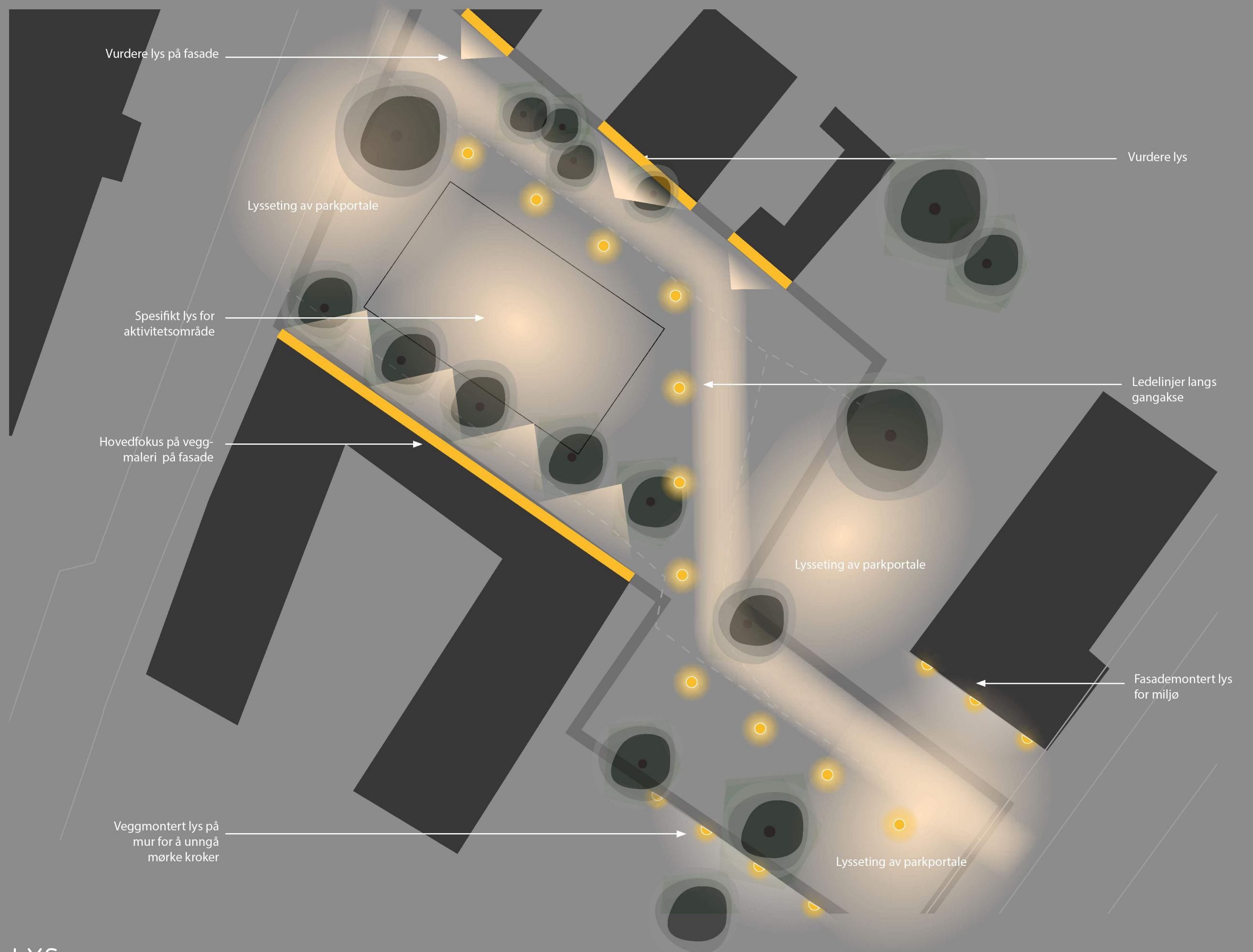
Friområdet rammes inn av vertikale flater som er fasadene til de omkringliggende bygårdene.

Prøvelyssetting av fondvegg/endevegg mot fotballbanen- lys skaper varme i parken om kvelden!

Rosens Röda Matta - Unge, lokale jenter foreslo hva som skulle være her, på den åpne plassen ved siden av Rosengård Centrum. Det ble en scene, musikk, klattrevegg og solstoler
Bilde fra Sydsvenskan.se, 15 mai, 2014

09. GÅSEPARKEN

KONTEKST

Gåseparken er en liten trekantpark mellom Kjølberggata og Hagegata, i forlengelsen av gangstrøket fra Tøyensenteret. Den ligger ganske sentralt, og er på mange måter en forlengelse av Hagegata ut fra Tøyensenteret.

FYSISKE FORHOLD

Parken består kun av fire benker, en støttemur og en gressplen og noen busker, samt dens eneste ordentlige kvalitet; en stor og flott sølvpil.

Det kan diskuteres om Gåseparken egentlig burde kalles enn park, da det heller kan sies å være en liten, sterkt støy- og støvutsatt flekk som fungerer som en buffersone mellom Kjølberggata og boligområdene vestover.

Man kan tvile på om det finnes noen grunn til å legge til rette for mer bruk akkurat her. Om kvelden ligger plassen badet i et gult lys fra Kjølberggatas veibelysning. Eksistrenede belysning fra parkarmaturer gir ingen spesifikk kvalitet til plassen.

DAGENS FUNKSJON

Det er ikke så mye bruk her i dag. Noen ganger sitter det noen og drikker her, men ellers er dette kun en gjennomfartsåre til og fra Tøyensenteret.

TILSTAND

Det er ikke så mye å merke seg om Gåseparken. Den er noe overgrodd og benken kunne hatt godt av et malingsstrøk, men bortsett fra det er det få store problemer her.

- *Bor her. Er kun i parken på grunn av at brannalarmen gikk. Det er en helt grei plass. Det er en del alkoholikere her, men de bråker ikke, så det er greit.*

(Mann, 20-30-årene, med barn)

300 m²

Gåseparken ligger på utsiden av Tøyen senter, mot Kjølberggata

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

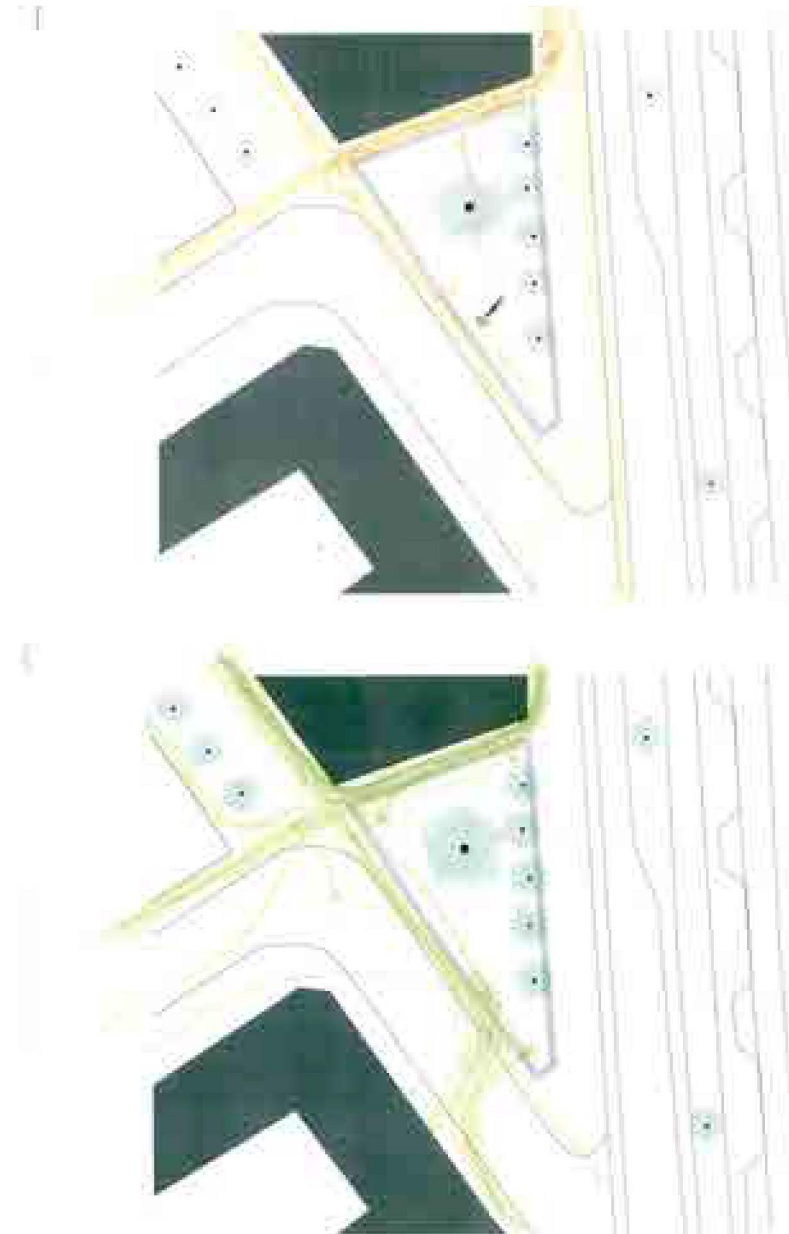
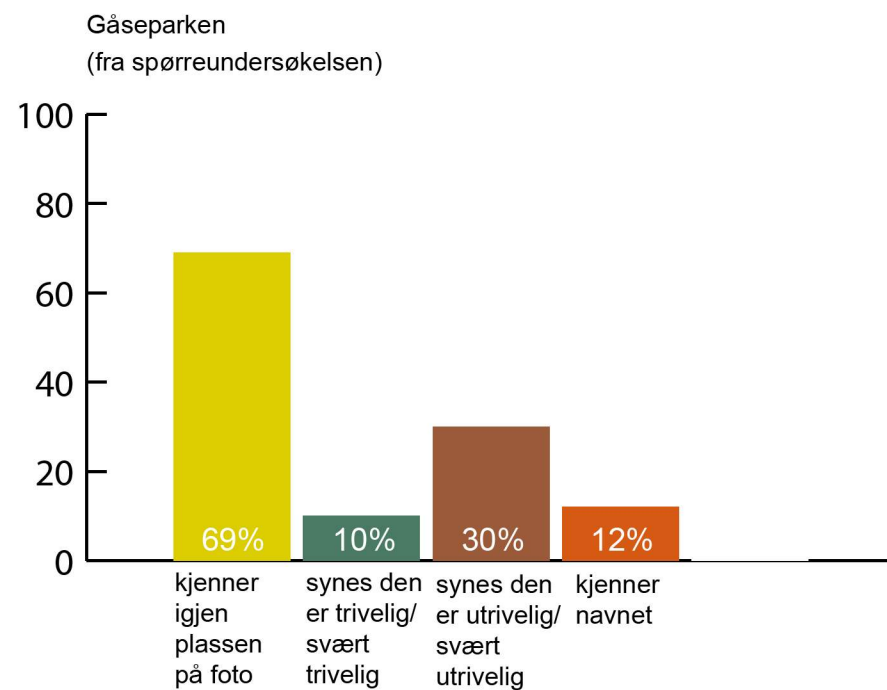
69% kjente igjen plassen

10% finner den **trivelig** eller svært trivelig

30% finner den **utrivelig** eller svært utrivelig

Få personer gjør annet enn å **passere** på vei til noe annet

4% **sitter der** - alene eller med andre

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

”Jeg håper ikke denne undersøkelsen blir brukt som argument for å rydde bort de litt mer rufsete typene. De bor også her”

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET

Vi intervjuet **8 personer**, fordelt over to dager, i Gåseparken. Som Trekant-plassen, er dette et sted de færreste bruker eller en gang tenker på, derfor var det også utfordrende å få folk i tale om stedet.

En interessant ting med Gåseparken, er at dette er det stedet på Tøyen der personer med alkoholproblemer virker å ha naturlig og legitimt tilhold – det vil si; her får de gjerne sitte, uten at spesielt mange finner ubehag ved det.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN

69 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, men kun **12 prosent** av disse kjente til navnet Gåseparken. **43 prosent** oppgir å ha vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, 26 prosent noen ganger i måneden.

De fleste kategoriserer i plassen som helt ålreit (**54 prosent**), mens **10 prosent** finner den trivelig, og **30 prosent** utrivelig. **De aller fleste passerer gjennom plassen**, men enkelte (**4 prosent**) oppgir å sitte der – alene og med andre.

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Her henger alkoholikere og narkomane, de må jo og ha et sted å være
- Hengepilen er flott og gir området karakter
- Et helt ok sted å passere på vei til og fra banen
- Dette er et oppholdssted for øldrankere. Det er helt OK - de gjør liten skade der, og det er stort sett trivelige folk.
- Fristed for snille alkoholikere. Bra at det finnes steder for alle!

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Trafikken i Kjølberggata er fæl.
- Grenseland
- Aldri oppfatta det som et sted noen oppholder seg
- Anonymt. Virker glemt, det er ingen ting spesielt med denne parken/området

Dette ikke er et sted folk har en personlig tilknytning til, men at det godt kan trenge litt kjærlighet.

Det mest interessante her, er imidlertid at Gåseparken virker som et sted der befolkningen på Tøyen unner rusmisbrukere en plass å være, hvor rusmisbrukerne ikke bare får være i fred men blir gjenstand for omsorg.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Det var to sentrale kvaliteter deltakerne på workshopen løftet fram – **det ene var at treet på plassen er veldig flott og fortjener å bli iscenesatt bedre med lys eller annet, og det andre var at plassen er og gjerne må få fortsette å være et anstendig sted der alkoholikere kan være**. Som det ble sagt: ”et sted må jo også de være”.

De tilfører også en rekke kvaliteter, mente de. For det første virker det som at de hygger seg der, og det er jo fint at noen ser en verdi i å bruke plassen, samtidig tilfører de området et viktig snev av sosial kontroll. I den grad deltakerne tenkte bruk utover denne gruppen, var det om **plassen kunne bli integrert i et serveringstilbud i nærheten, og/eller at den kunne kombineres med en busstopp**.

Av sentrale utfordringer å ta tak i, var de **spesielt opptatt av lys, vedlikehold og renhold**. Det kan gjerne komme på plass skilt som viser vei og samtidig gir litt identitet til plassen.

Deltakerne skulle også ønske seg at noe ble gjort med biltrafikken i området, inkludert parkering av bilder.

Når det gjaldt kvaliteter, ble det løftet fram at **plassen er relativt velholdt og har både benker og søppelbøtter på plass**. Plassen gir også et åpent rom på et sted der det fort ellers kunne blitt bare trafikk, og fungerer i tillegg som en skjerming mot trafikken i Kjøllberggata. Det kan med fordel legges til rette for gjennomstrømning her, mente de.

Hekken mot Kjøllberggata er overgrodd, blokker innsyn og har lite effekt mot støy

Det store treet er nevnt som en av de største kvalitetene, men kunne trengt litt skjøtsel

DISKUSJON

FRISTED FOR 'LIVETS GLADE GUTTER'

At dette er et sted hvor alkoholikere og narkomane oppholder seg er noe som blir nevnt mest i forbindelse med Gåseparken, men i motsetning til de andre parken blir det her nevnt i positiv forstand.

Dette er både viktig og interessant, og vitner om at denne parken som tilsynelatende er død, også spiller en viktig sosial rolle. Ikke bare gir det et sted hvor de menneskene som har falt litt utenfor kan oppholde seg i fred, men det bidrar også til å menneskeliggjøre dem, både for seg selv og andre.

Dette er en utrolig viktig funksjon både på Tøyen med de utfordringene som finnes der, men også i byen som helhet, og det burde videreføres som en viktig del av identiteten til Gåseparken. Det vitner også litt om hvordan oppfatningen av alkoholikere og narkomane kanskje ikke alltid stemmer med realitetene, når de samme folkene blir oppfattet som trivelige i Gåseparken, og ekle og skumle i Sommerfrydhagen.

PORTAL TIL TØYENSENTERET

Parkens kanskje største sekundærpotensiale ligger i å være en overgangssone fra, eller forlengelse av Tøyensenteret, med fokus på en slags *megler* eller *rasteplassrolle*, og spille på den sørvendte retningen den har i dag. Det er allerede en bar/spiseri på andre siden av Hagegata, og kanskje kan det bli en slags inngangssone for Tøyensenteret, hvor noe av aktiviteten kan dras ut og gjøre senteret mer utadvent.

Belysning av plassen kan i sterkere grad komponeres i et helhetlig bilde og sees i sammenheng med krysset av gater syd for plassen. Belysning kan være med å lede oppmerksomheten mot Tøyensenteret fra Kjølberggata gjennom Hagegata. Lyssettes hengepilen vil det skape et naturlig senterpunkt også om kvelden.

KUNNE GJORT LITT MER UT AV SEG

Gåseparken fremstår veldig som et regulert trafikkareal der den ligger innklemmt og 'til overs'. Det vil være en utfordring å skape en god sammenheng, og den er litt rotete med bakker, veisnitt og bygulv.

Plassen er delt av busker og trær, noe overgrodd og litt dårlig vedlikeholdt. Det burde gis bedre oversikt og miljø, men samtidig huske på støyutfordringene fra Kjølberggata. En buffer vil være viktig for fremtidig bruk av parken og for støyforholdene på nedsiden.

Det er også dårlig lyskvalitet og mørkt på kvelden, og bedre lyssetting her vil kunne gi en merkbareffekt da dette er både en sentral vista og plassert et sted hvor mange akser møtes. Den store sølpipilen ville gitt en flott effekt hvis den var lyssatt.

KRYSNINGSPUNKT I KJØLBERGGATA

Det går en tydelig 'desire-line' direkte videre fra Gåseparken og over Kjølberggata mot Kampen. Dette er en mye brukt snarvei, og vitner om for lang avstand til nærmeste krysningspunkt.

Her burde man ta dette seriøst og se på mulighetene til å etablere en formell kryssning. Det vil også kunne være med på å løfte statusen til Gåseparken som en sentral korsvei i området.

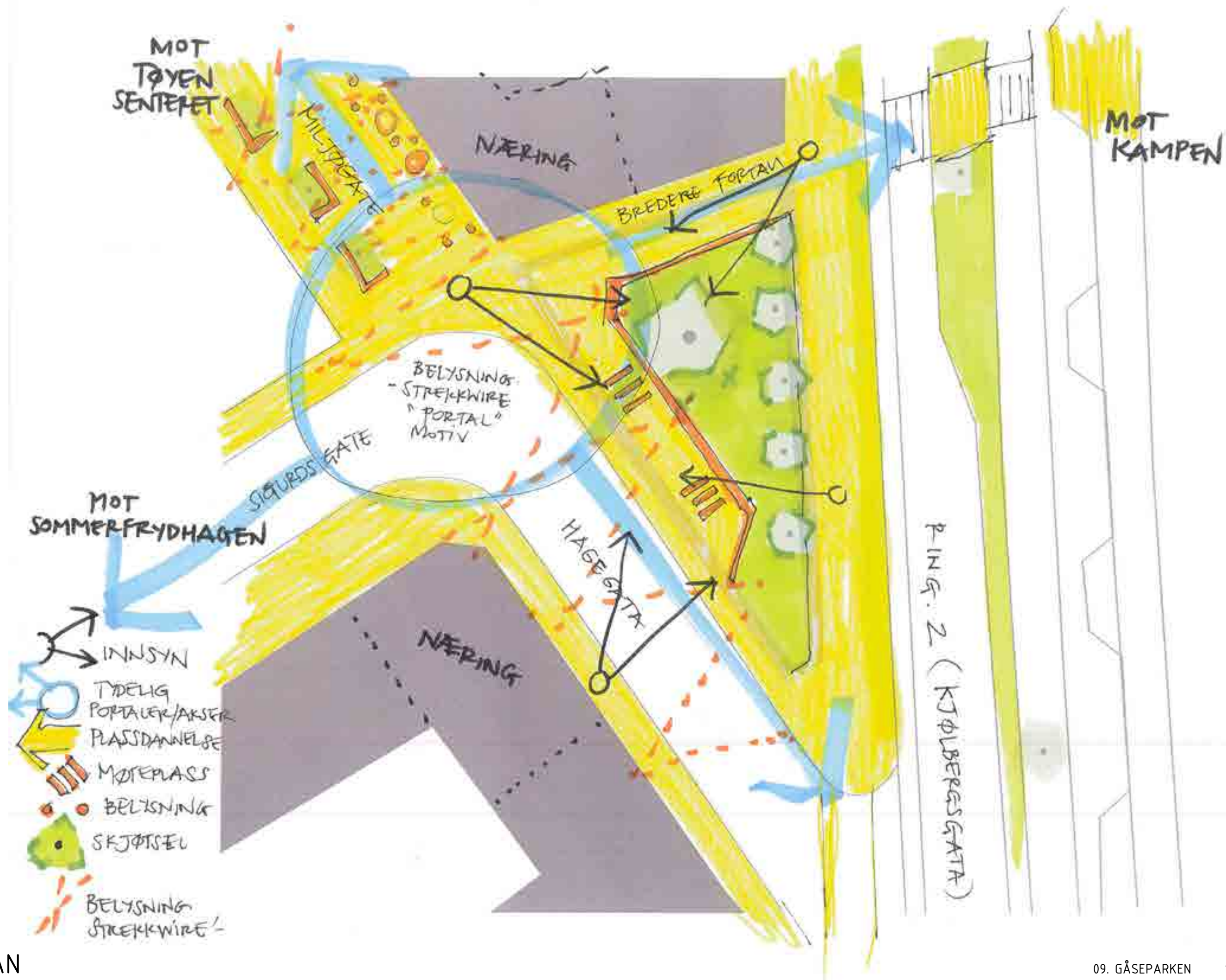
Populært, uformelt kryssingspunkt

Potensiale

*'Et virkelig offentlig rom,
og inngansportal til Tøyensenteret'*

Forbindelsen mot Tøyen senter fremstår som lite inviterende

ANBEFALINGER

SKAPE EN BEDRE PORTAL/ KORSVEIROLLE

Lyssette den store hengepilen i senter.

Vurder lysbildet av plassen og området syd for denne for å skape en helhet sammen med fysiske tiltak.

Fjerne eksiterende parkarmaturer, eller erstatte dem og gi dem en mer hensiktsmessig oppgave. Dette kan f.eks være å gjenbruke maste-posisjoner for å belyse hengepilen.

Lys i wire fra senteret og ut – kan tydeliggjøre denne forbindelsen.

Se Gåseparken som en **forlengelse** av Hagegatas akse **mot Tøyensenteret**. Åpne opp Hagegata og 'utvide' plassen for bedre kobling.

Tydeliggjøre forbindelse, minimere asfalt, ta vekk parkering – skape et mer inviterende uttrykk

Kryssingspunkt over Kjølberggata – allerede mye ferdsel her

ET FINT STED Å SITTE

'Huske på' alkoholikerne og de narkomane når man planlegger parken videre, dette er et sted de føler eierskap til, uten at det har oppstått noen synlige konflikter, og de må få lov til å beholde det eierskapet.

Plassen trenger **gode benker**, **skjerming for støy**, forsterke møteplassfunksjonen.

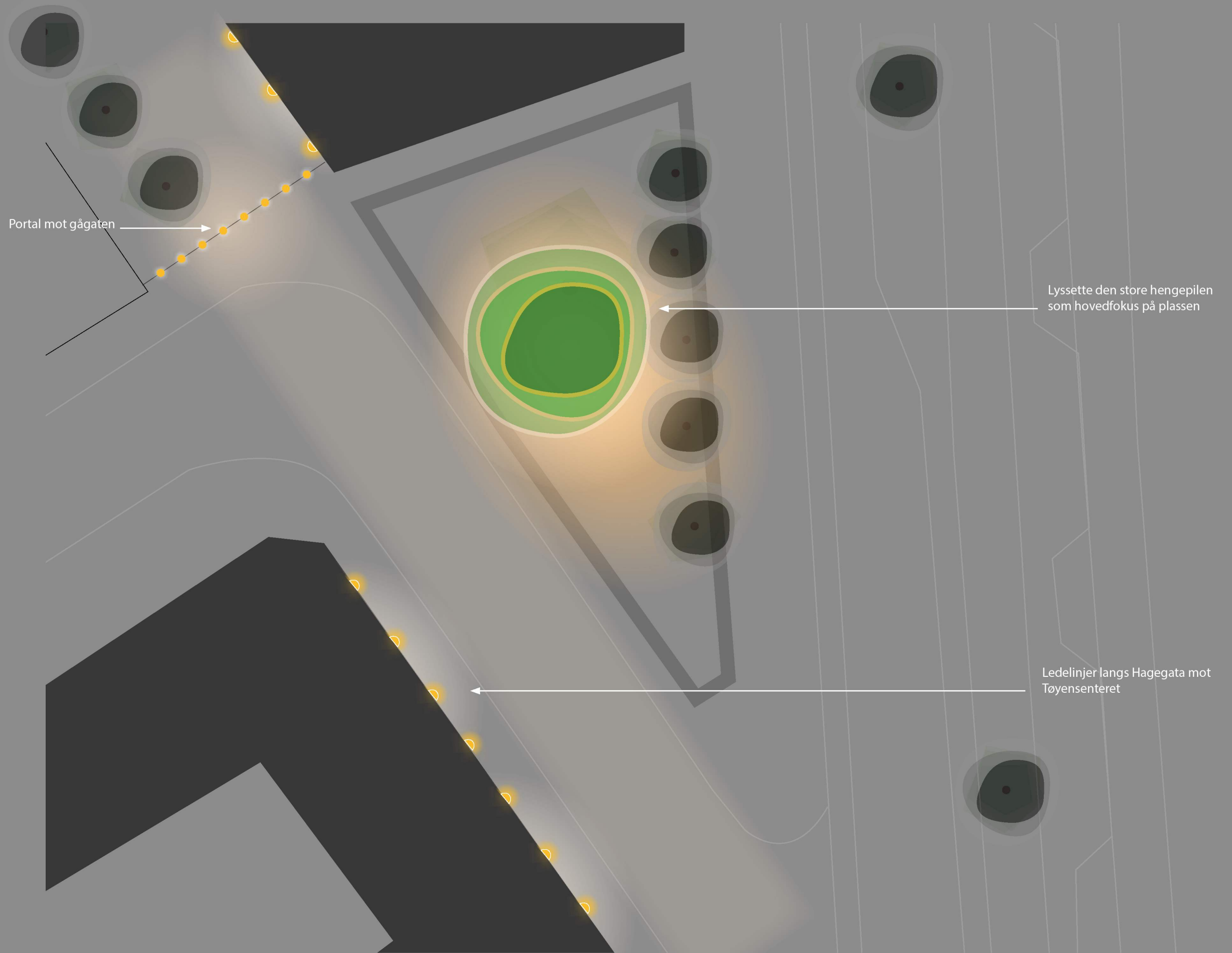
Styrke treet og rydde i busker – Fjerne syrer, treet blir litt slukt, løfte treet. Skjøtsel av hekk.

Eksempel på belysning av trær, foto:Williams Landscape lighting design

Eksempel på gateutforming som kan binde Gåseparken sammen med Tøyen senter gjennom Hagegata, og videreføres i Gåseparken Stationsstraat, i Sint-Niklas, Belgia. Av Grontmij Belgium

10. SOMMERFRYDHAGEN

4955 m²

KONTEKST

Sommerfrydhagen ligger inntil Ring 2 øst på Tøyen og avgrenses av Bisp Nikolas' gate og Jens Bjelkes gate. Parken som det fremstår i dag ble anlagt i 1995 men har vært balløkke siden 50-60 tallet etter at småhusbebyggelsen her fra 1900 tallet ble revet. Navnet kommer sannsynligvis fra løkken Sommerfryd, som ligget her på 1800-tallet. Parken ble utvidet i 2000 for å lemmet inn et restareal mot sør da deler av Sverres gate ble stengt for gjennomkjøring og anlagt som plass. Parken er åpen og lyst med gode solforhold hele året, og lett tilgjengelig med mange gode gangforbindelser videre.

FYSISKE FORHOLD

Sommerfrydhagen fremstår som relativt godt opparbeidet, med tydelige og relativt gode soner for både gress (ligge, grille) og betong (skate, sykle) som opptar omtrent halvparten av parken hver. De to lekeplassene er imidlertid ganske små. Det er mange som bruker parken, både småbarn og andre, og det ser ut til å fungere godt.

Den «harde» delen av parken har en scene og amfi, og et variert landskap i både form og høyde. Dette gjør denne delen av parken relativt inviterende til kreativ lek. Den «myke» delen av parken domineres av et stort tre, som tar mye lys. Det bra med sitteplasser, men disse er

spredt og plassert hovedsakelig rundt i utkanten av parken.

DAGENS FUNKSJON

Parken ble anlagt som en mønsterlekeplass for orienterings- og bevegelsehemmede og er utformet med universell tilgjengelighet. Det bølgende gulvet i parken er ment å gi utfordring for blant annet unge rullestolbrukere. I parken finnes en samling stein av ulike sorter som barn kan utforske, og en vannrenne der man selv må pumpe.

Parken bærer preg av å være en viktig samlingsplass i nabolaget, og den er delvis støyskjermet nedenfor en voll mot Kjøllberggata. Det er derimot få tilbud i umiddelbar nærhet, som kaféer, butikker og kiosker, og parken kan virke litt avstengt fra nabolaget rundt, i tillegg til at det er noen restarealer mot Kjøllberggata som ikke er like godt opparbeidet eller vedlikeholdt. Det det ligger også en ulmende konflikt mellom barnefamilier og alkoholikere/narkomane her. Spesielt «alkoholikere» som sitter og drikker er noe som preger parken.

I tillegg er det et populært sted å lufte hunder, og da gjerne løse. Mange løse hunder kan være en utfordring, generelt for barn men også for enkelte etniske minoriteter – da mange kulturer har et anstrengt forhold til hunder.

Kvinne, barnehageansatt i 20-årene.

Er her to ganger i måneden. Fin park. Liker apparatene, at det er grønt, og plass til å sitte. Det er ikke utrygt på Tøyen, men man må sjekke bakken for ting.

TILSTAND

Parken har i utgangspunktet en helhetlig, hvis noe stivt og utdatert, design med robuste løsninger og slitesterkt materialer som tåler den intensive bruken den har fått over de siste 20 år. Lekeplassen og bord og benker like ved viser tegn til å være godt brukt og er moden for utskifting og oppdatering. Dette kjerneområdet er ikke lyssatt om kvelden noe som begrenser bruken unødvendig.

Parken er i tillegg innesluttet med mange barrierer mellom parken og omkringliggende gater men også innad i parken. Gjerder med buskefelt mot Kjøllberggata, Sverres gate og Jens Bjelkes gate stenger mot

gatemiljøet, skaper mørke baksider og redusere oversikt og innsyn i parken. Sommerfrydhagen fremstår altså som positiv og velfungerende, men den har visse problemer som gjør parken litt utfordrende.

'Steinplassen' og hovedgangaksen gjennom parken

Sommerfrydhagen er lys og åpent med et stort gressareal og tuntrepå midten

Oppholdsarealet knyttet til lekeplassen er nedslitt og underdimensjonert.

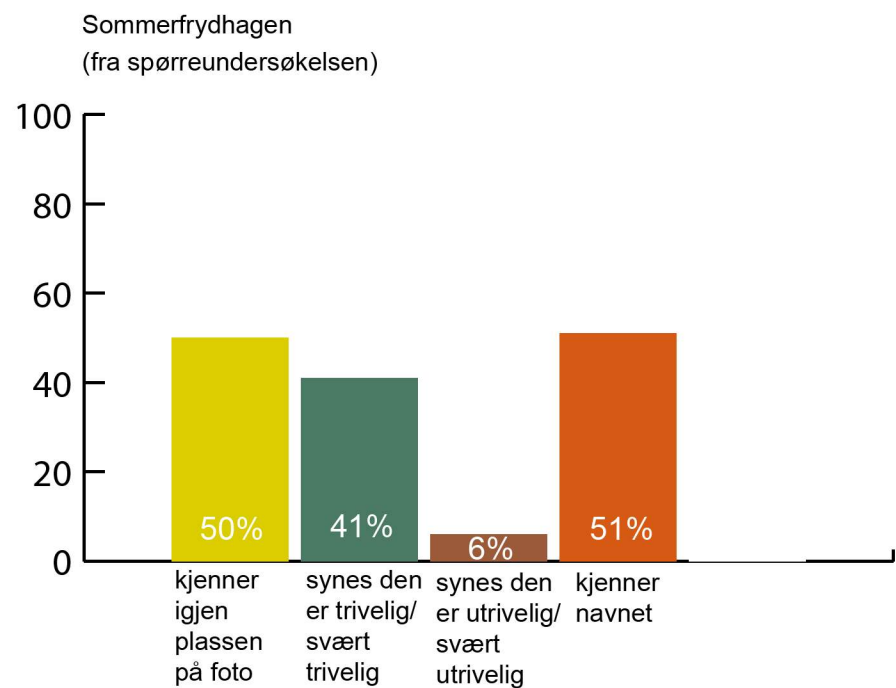

Sommerfrydshagen er et viktig samlingspunkt i nærområdet

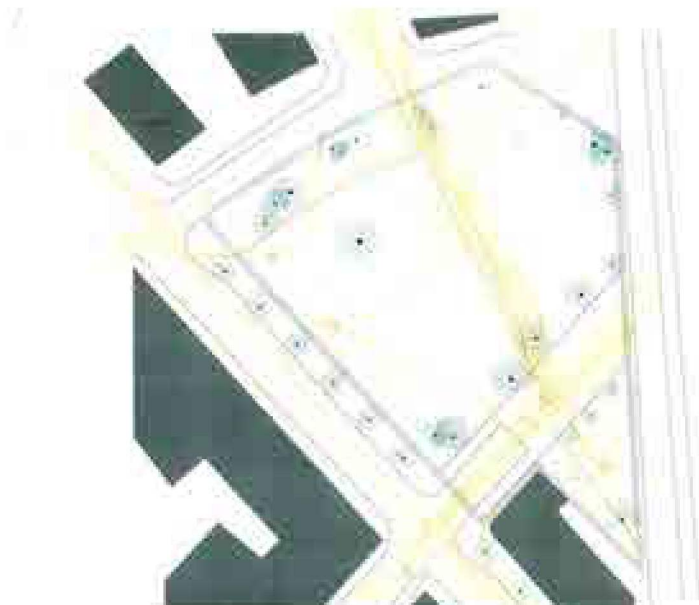
MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 50%** kjente igjen plassen
- 41%** finner den **trivelig** eller svært trivelig
- 6%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- 24%** kommer hit for å **leke med barna**
- 18%** kommer hit for å **omgås venner**
- 13%** kommer for å **være for seg selv**

”Fint sted å leke for barn, populært med den der oppmurte greia”

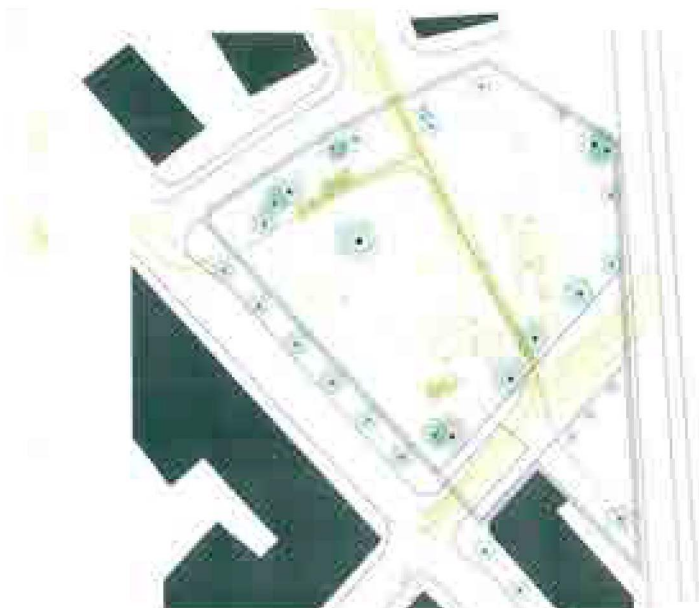

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET
Vi intervjuet **11 personer**, fordelt over to dager, i Sommerfrydhagen. **Parken framstår, for de fleste, som fin og med godt program.**

I den grad man har noe å utsette, har det med åpent rusmisbruk og forsøpling å gjøre. Parken kunne også trenge bedre belysning.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN
50 prosent av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og **51 prosent** av disse kjente til navnet Sommerfrydhagen. **36 prosent** oppgir å ha vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste **12 månedene**, **30 prosent** noen ganger i måneden. **41 prosent** av respondentene sier at Sommerfrydhagen er trivelig eller svært trivelig, og **53 prosent** finner parken helt ålreit.

Dette innebærer at **svært få av dem vi har nådd med spørreundersøkelsen opplever parken som spesielt problematisk**. I tillegg til å være et sted å bevege seg gjennom, på vei til og fra, så er det relativt mange som tar med barn hit for å leke (**24 prosent**); **18 prosent** kommer hit for å omgås venner, og **13 prosent** for å være en stund for seg selv.

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Gøy med formasjonene
- Jeg er veldig glad i denne parken. Liker at det er mye liv der.
- Åpent og oversiktlig og tilrettelagt for lek og samvær
- Her er det fine lekeapparater, stort og åpent og skjermet fra biltrafikken
- Godt vedlikeholdt, fint anlegg
- Fint sted å leke for barn, populært med den der oppmurte greia
- Nydelig park med nær beliggenhet til mange boliger og barnefamilier

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- Ligger for nært støyende trafikk
- Her er det samlingspunkt for folk som ruser seg og det passer seg ikke på en lekeplass for barn
- Parken trenger mer lys
- Hater at det er et returpunkt LIKE ved inngangen
- For lite folk benytter det
- Den lille basketplassen har stort potensial - burde vært rustet opp
- I dag er det grusdekke på basketbanen, det er håpløst!
- Kjedelig, lite attraktiv
- De tradisjonelle lekeapparatene kan kanskje rustes litt opp

Dette er ikke et sted som fungerer som en nærhetspark for dem som bor rundt om, og at det er fint med ulike funksjoner (park og lek), selv om det er utfordringer med rusbruk her fordi det skjer tett på barn som leker.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Dette ble løftet fram som en spesielt positiv park på Tøyen, og en park som det burde snakkes mer om. **Spesielt det å styrke parken for et sted for arrangementer, kan være bra.** Men da er det viktig at man har god dialog og informerer naboer.

Deltakerne på workshopen mente en plan for Sommerfrydhagen lå i å få inn litt mer definert program, og da spesielt på gressplenen. **Dette kan være sittegrupper, grill eller noe helt annet. Men per i dag syntes de den var litt tom. Området for basket kan også med fordel utvikles bedre, og gjerne legge til rette for andre aktiviteter enn kun basketball. Fontenen bør også gjøres bedre, og gjerne stimulere til vannlek blant barna.**

Av utfordringer var deltakerne spesielt opptatte av dette med renhold og vedlikehold. I tillegg var dette med fravær av identitet og at den er litt innadvendt noe som kom fram. **Det bør også gjøres noe med belysning her (gjerne bruke trærne og skape stemning), og gi plenen flere soner.**

Av mer konkrete ting, så mente de at **sandkassen er utformet slik at sanden flyter ut, og at glassbeholderes ikke står optimalt til (der er det for øvrig**

alltid knust glass rundt om). Fontene virker forresten aldri (ifølge dem). Det er også et problem at mange mater fugler her, og at det fører til et rotteproblem.

Av kvaliteter å bygge videre på, var det spesielt dette med den store og grønne plassen, som stimulerer til lek for et mangfold av brukere de var opptatte av. Lekeplassen kan med fordel bli kulere, og vannelementet økes i omfang.

Den spesielle utformingen bør bygges videre på, for å stimulere til kreativ lek. Fordi plassen er oversiktlig, er dette som regel et godt sted. Men det finnes mørke områder man bør gjøre noe med, i det kupert terrenget rundt om.

Vannlek og steinelementene er populære

Vedlikehold og skjøtsel er viktig for å unngå konflikt på Sommerfrydhagen

Scenen brukes hyppig ifm store arrangementer

Restarealet ved basketbanen er adskilt og underutilisert

Parkportalene er utydelig, underdimensjonert og kan fremheves mer som en del parken.

DISKUSJON

PARKEN SOM DEL AV BYEN

Sommerfrydhagen fungerer relativt godt som bydelspark og er en viktig del av grøntstrukturen på Tøyen.

Parken er derimot innesluttet og avsperrret mot omgivelsene. Her finnes det et forbedringspotensial knyttet til å skape en mer aktivt og positivt rolle som strategisk del av byrommet på Tøyen.

Parken kan sys bedre sammen og vendes ut mot omkringliggende gater, slik at den blir mer utadvendt og svarer bedre blant annet mot forretninger, og gatemiljøet på motsatt siden av Jens Bjelkes gate.

For å oppnå mer åpenhet og bedre sammenheng bør restarealer langs Kjøllberggata kobles bedre sammen med parken ved å fjerne barrierer, identifisere og etablere nye inngangsporter, skape bedre innsyn for trygghet.

ET STED FOR ALLE!

En far med en lekende datter på ca. fire-fem år mente at det er få steder å leke på Tøyen, og det trengs flere og mer varierte lekeplasser. Han følte også at det er ubehagelig å ta med barna for å leke i park som frekventeres hyppig av «alkoholikere» som til tider kan oppføre seg rart, og skaper visse hygieniske problemer.

For «alkoholikere» vi snakket med var parken et viktig sted, og på mange måter litt som en del av deres hjem.

Det er hit de kommer for å treffe folk, få frisk luft og bare være. De på sin side synes det er veldig hyggelig å ha familier med barn rundt seg som bruker parken, og prøver å passe på at alle har det bra. Det er derimot to ting som har vært utfordrende:

Narkotikamiljøet som bruker parken mye og oppleves som ubehagelig aggressive, trakasserer de og forsøpler.

Det er ingen toaletter på stedet, og de har ingen steder å gjøre fra seg dersom de ikke har kort vei hjem.

DYRKE ROLLER OG IDENTITET

Som bydelspark fungerer den som møteplass, og her må det legges til rette for feiringer og fester.

Man har noen restarealer som burde samles og innlemmes i parken. Herunder har man en inngjerdet basketbane, restareal etter stenging av Sverres gate, gangvei fra Kjøllberggata til Bisp Nikolaus gate og grøntarealene mot Jens Bjelkes gate.

Ved åpne parkens randssoner og etablere flere adkomster får man muligheter til å innlemme disse områdene.

Man må oppgradere og utvide tilbud til opphold, aktivitet og lek. Det trengs gode møteplasser, interessante aktiviteter og spennende lekemuligheter for alle aldre.

Dagens belysning i og rundt parken er uegnet til å gjøre parken funksjonell om kvelden. Gatebelysningen omkring parken er sperret av vegetasjon, og lysmaster langs hovedaksen innad i parken har veldig begrenset effekt, og skaper store mørke soner sentralt i parken. Lekeplassen og møteplassene er mørklagt om kvelden, og inviterer ikke til bruk.

Den stengte delen av Sverres gate har fremdeles kun gatebelysning som skaper utydelighet og brudd i parkrommet. Basketbanen er ikke lyssatt.

På tide med fast grillplass!

Åpne opp parken mot næring i Jens Bjelkes gate er et strategisk byromsgrep

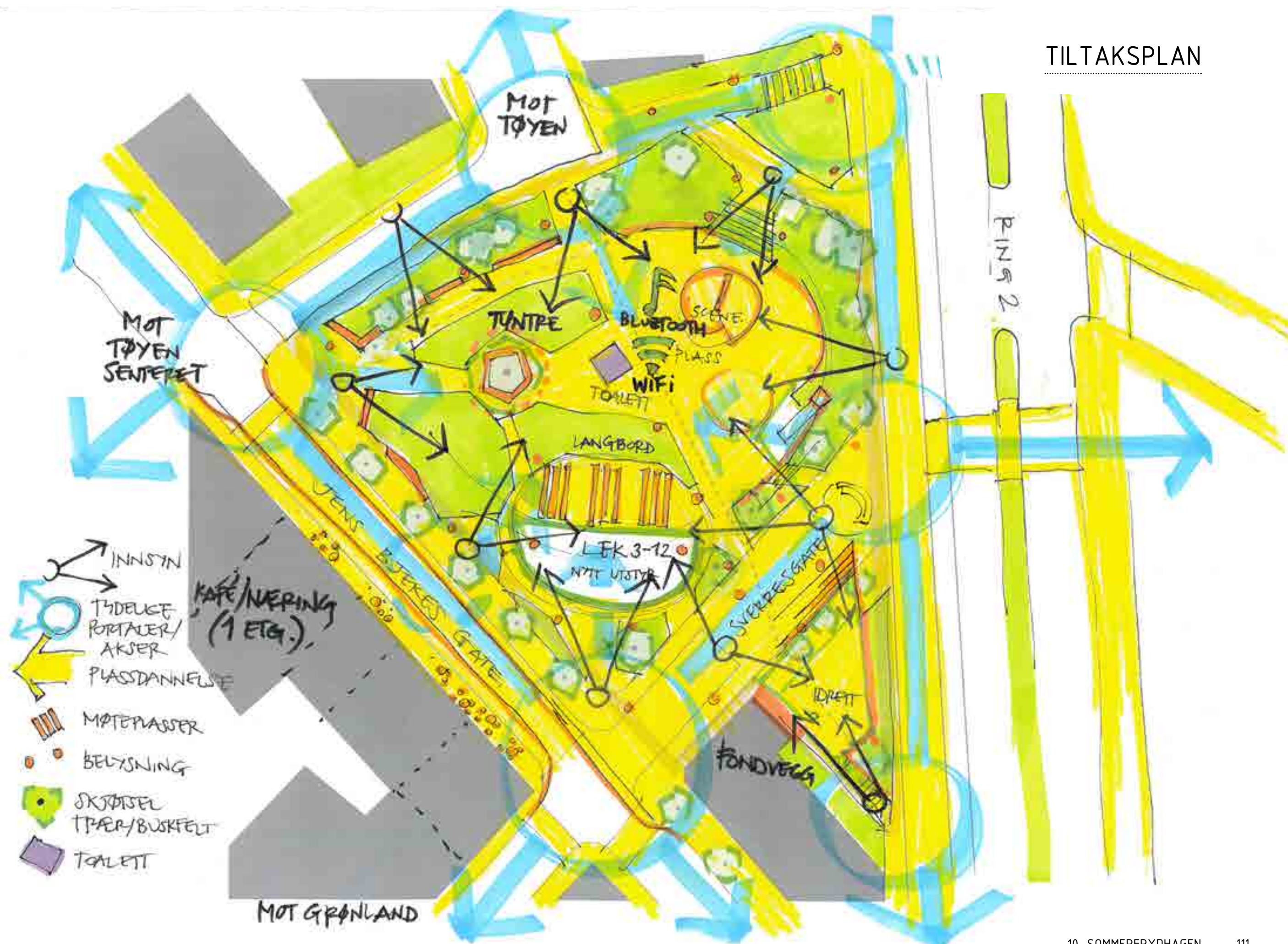

Parkering i Sverres gate sperrer en viktig parkportal

Stort potensial i å integrere og oppgradere basketbanen som en del av parkens revitaliserte aktivitetstilbud for ungdom.

TILTAKSPLAN

ANBEFALINGER

EN INKLUDERENDE BYDELSPARK FOR ALLE

sett ut **langbord**/benker – for fester og sammenkomster.

Toalett for å unngå tissing i buskene.

Inkludere gang- og sykkelvegen som ligger i utkanten inn i parken

Innlemming av 'gate' mellom parken og basketbanen

Rydde i buskene og **fjerne gjerde** – vil åpne opp og skape mer gjennomsyn og innsyn, spesielt mot Jens Bjelkes gate.

Dyrking av **portaler**.

Forbedre og utvide **lekeplass**.

Belysning i Sommerfrydhagen skal samle plassen og gi miljø. Dekorative parkarmaturer kan forsterke sirkelform inne i parken ytterligere. Lys på stort tre for å gi fokus inn i parken. De ulike leke- og plasselementene kan få spesifikk belysning Skape en åpen plass innrammet av trær.

Oppgradering av basketareal, lett opprustning på generell basis.

På tide å oppgradere steinplassen!

Ny utfordrende lekeplass for alle

Nyansert lyssetting av bespisningsarealer

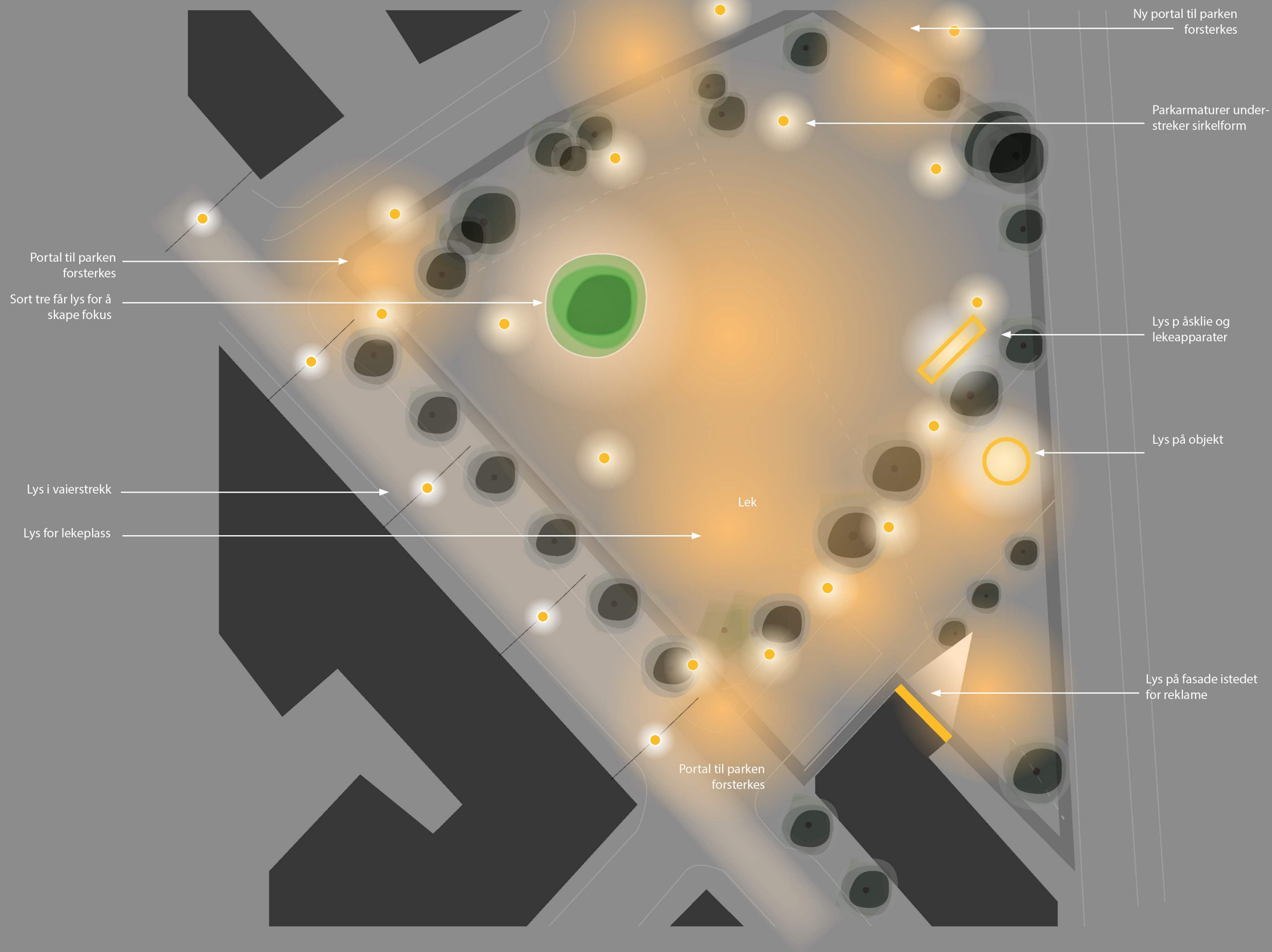

Nye og oppgraderte oppholdsarealer knyttet til lekeplassen, plenen og tuntreet

Stedsanalysen anbefaler:

For å knytte Sverresgate og restarealet sammen med Sommerfryd-parken (red. merk: Sommerfrydhagen), kan det være en ide å se på lysbruken og snu fokuset på bruken. Den gjenværende gavlveggen kan tjene bedre som klatrevegg

med lys, ny basketbane kan legges på tvers av gata og området kan terrasseres for å knyttes sammen med parken. Lyssetting kan hjelpe til med å snu en atmosfære, skape nye rom som også kan bli destinasjoner i byen.

11. HÅKONS GATE FRIOMRÅDE

KONTEKST

Håkons gate friområde er en «skjult» park som ligger ut mot Kjøllberggata (Ring 2) i boligområdet mellom Jens Bjelkes gata og Håkons gata. Parken ligger østvendt med god solforhold på formiddagen men er preget av trafikkstøy fra bilene og bussene langs Ring 2. Parken her i utgangspunktet gode gang- og sykkelvei forbindelser og ligger med kort avstand til både Sommerfrydhagen mot nord og Klosterhagen i sør.

FYSISKE FORHOLD

Parken inneholder relativt mange trær med tette kroner som gjør at parken er ganske mørk og skyggefull. Et tett gjerde og hekk mellom parken og fortau langs Ring 2 hindrer for generelle innsyn og gjennomgang i parken og gjør det nærmest umulig å oppdage den herfra. En naturlig gangforbindelse mangler gjennom parken til busstoppet for 20-bussen like ved.

Gangadkomst til parken er utfordrende og kronglete. Fra Håkons gate er ganglinjer delvis sperret av en kombinasjon av gateparkering, opphøyde blomsterbed og en veibom som innsnevrer fortauet. Fra Jens Bjelkes gate er fortauet smalt og overgrodd. Til tross for dette er parken et behagelig rom å komme inn i, som er både grønt og frodig, og skaper en veldig fin lomme i et ellers ganske hardt bymiljø, mellom ringveien og fengselet.

- *Bor her, men bruker ikke plassen. Har bra bakgård.*

(Kvinne i 30-årene)

DAGENS FUNKSJON

Parken fungerer som en lokal lomme-park og som forhage til bygårdene med portrommene sine her. Fortauet gjennom parken mellom Håkons gate og Jens Bjelkes gate er også en viktig gangforbindelse i nabolaget. Det er lagt til rette for opphold i parken med flere benker og søppelkasse men disse virker lite brukt.

De vanskelige lysforhold i parken, grunnet de store, tunge trærne, gjør at parken fremstår som et sted man ikke oppsøker. Det er store kontraster mellom mørke og lyse soner og mangelnde eller upresis belysning om kvelden.

Det er både en barnepark og kafé (*Det grønne kjøkken*) i bygården som ligger inntil parken men lukker seg mot parken og inngår ikke som en del av parkens identitet. Parken har også en viktig funksjon for hundeluftere noe som kan skape konflikt med andre mulig bruksområder.

TILSTAND

Selv om det ikke er mange som bruker den, oppleves parken allikevel som en fin kvalitet i området. Det er vanskelig å se for seg en utstrakt bruk av et område som er så lite og støyutsatt, men kanskje et mer spesifikt innhold, som hundeluftingsgård, klatrepark med taubroer mellom trærne e.l. kan fungere.

887 m²

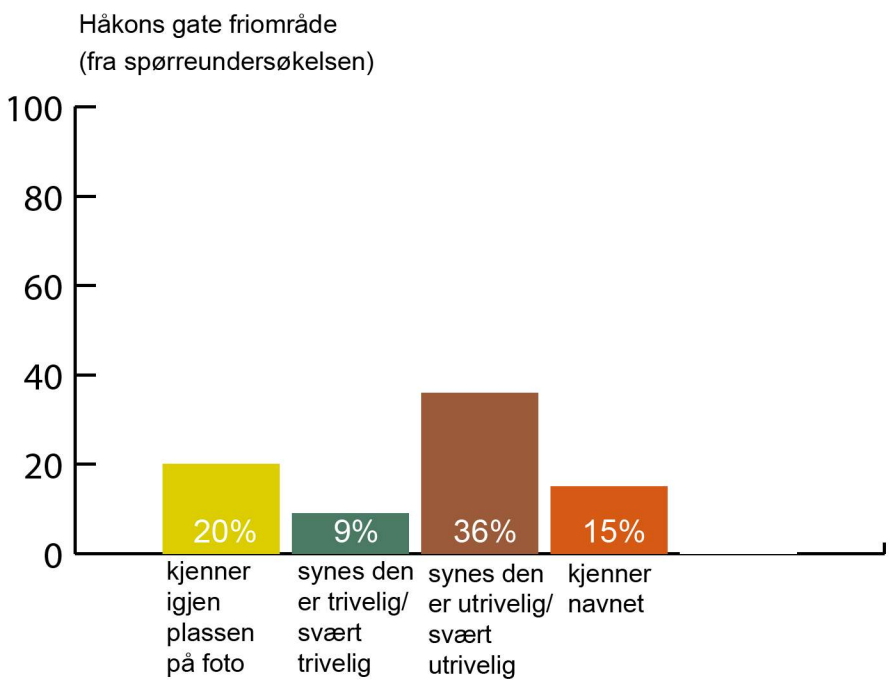

Håkons gate friområde er litt bortgjemt, og lite brukt

MEDVIRKNING/OBSERVASJON

Av de **477** svarene fant vi at:

- 20%** kjente igjen plassen
- 55%** finner den **helt ålreit** eller svært trivelig
- 36%** finner den **utrivelig** eller svært utrivelig
- Få personer** gjør annet enn å **passere** på vei til noe annet
- 6%** **sitter der**, alene eller med andre

Registrering av bevegelse gjennom og opphold i/på parken/plassen i løpet av en time, i tidsrommet mellom 10.00 og 15.00, fredag 4. september og mandag 7. september 2015

”Hva skal man gjøre i denne parken liksom?”

PERSONER VI HAR SNAKKET MED PÅ STEDET
Vi intervjuet **6 personer**, fordelt over to dager, i Håkons gate friområde. Dette er en bortgjemt liten plass som er lite i bruk.

Hovedsakelig er det hunder som blir luftet her, eller så foregår det en del åpent rusmisbruk. Det meldes også om at plassen er veldig mørk, grunnet tunge trær og lite lys, og at det kan være ubehagelig.

RESULTATER FRA SPØRREUNDERSØKELSEN
Kun **20 prosent** av respondentene kjente igjen plassen fra bildet, og kun **15 prosent** av disse igjen kjente til navnet Håkons gate friområde. **34 prosent** oppgir å ha vært innom plassen ukentlig i løpet av de siste 12 månedene, **21 prosent** noen ganger i måneden. Hele **36 prosent** vurderer plassen som utrivelig eller svært utrivelig, **55 prosent** som helt ålreit.

De aller fleste passerer gjennom plassen, men enkelte (**6 prosent**) oppgir å sitte der – alene og med andre. Men på grunn av at så få kjente igjen plassen, utgjør disse 6 prosentene kun 5 personer. **Med andre ord: dette er ikke en plass som er spesielt mye brukt som sted å være.**

Ved ting folk **liker spesielt godt**, er det verdt å trekke frem:

- Nærhet til buss og bysykler
- Aldri sett noen bruke området
- Området har vært oppgradert det siste året. Fint!
- Jeg liker veldig at det er pusset opp bedene og plantet ny blomster

Ved **ting folk misliker**, er følgende verdt å trekke frem:

- For nært støyende vei
- Den gir et mørkt og lite innbydende inntrykk
- Bortgjemt
- Denne parken burde være del av Håkons gate barnehage
- Får ikke lyst til å sette meg ned der
- burde ta vekk gjerdet ut mot veien, lage en trasé mellom Håkons gate og rett ut til busstoppet så man slipper omveien
- Kunne heller vært benker og grillutstyr, eller hundepark (som er de flittigste brukerne av stedet nå) eller noe annet veldig spesifikt, ikke bare ”park”
- Alkohol og narkotika misbruk

Dette oppleves som et mørk sted der det føles unaturlig å skulle sette seg ned eller ta plassen i bruk på annen måte.

RESULTATER FRA WORKSHOP

Deltakerne på workshopen mente at denne parken kunne brukes for **å dekke behovene til de to aktørene som allerede er her, men som per i dag ikke får gjort spesielt med nytte ut av den: Det grønne kjøkken og barnehagen.** Deltakerne mente at aktivitet fra disse, ville smitte over og løfte fram sosialt liv og potensial som per i dag ikke er synlig. **I tillegg skulle de ønske seg en snarvei gjennom parken til busstoppet i Kjøberggata.**

Av sentrale utfordringer var de **spesielt opptatte av dårlig vedlikehold, manglende sykkelparkering, dårlig kvalitet på gressplenen og renhold generelt.** Her er det sjelden folk, mente de, og det skyldes i stor grad at den er lukket – skjult og hemmelig (vet ikke om den), eller trang og mørk (skummel).

Når det gjaldt kvaliteter, så var deltakerne opptatte av **at parken egentlig var ganske åpen for hva den kunne brukes til. I og med at få bruker den i dag, så kan man kanskje tenke litt kreativt rundt hva som skal skje her? Av andre kvaliteter var det i hovedsak dette med det grønne og de kvaliteter det medfører, samt dette med potensial for barnehage og serningssted.**

Sittegruppe som fremstår nedslitt og lite brukt

Ubrukt areal som kan benyttes av barnehagen og Det Grønne Kjøkken

Avvisende inngangsportal fra Kjøberggata

DISKUSJON

PARKENS NY ROLLE!

Håkons gate friområdet har et stort potensial som nabolagspark og strategisk del av grøntstrukturen på Tøyen. Dette sjenerte byrommet kan, med enkelte tiltak og større fokus på bruksområder, eierskap og utforming, styrke sin identitet som en mer åpen, inviterende og velfungerende park.

TØR Å ÅPNE OPP

Parken har med tiden blitt overgrodd, og fremstår litt skyggefylt og mørk om kvelden. Åpning opp av parken mot omgivelsen ved beskjer-ing av trær, tynning og løfting av kroner, samt klipping av hekk og busker mot Kjøllberggata vil oversikt, innsyn og trygghetsfølelsen inn i parken kunne økes.

Uklare gangforbindelser redusere ferdsel gjennom parken og bidrar til at parken brukes av få og 'eies av ingen'. Tydeliggjøring av parkens eksisterende portaler ved å rydde unna barrierer til bevegelse samt åpne for nye forbindelser vil øke gjennomfart og inviterer til bruk og aktivitet. Buffer er nødvendig, men sperrer også mye.

Ved å åpne selektivt i buskerekken mot veien kan man trekke en ny ganglinje fra busstoppet og gjennom parken og vil samtidig skape mer bruk og sosial overvåkning av området og redusere uønsket bruk av parken. Å åpne mot Kjøllberggata uten å øke støypproblem- atikken bør være en målsetning.

DYRKE EIERSKAP

I tillegg til generell eierskap, er det et stort uforløst potensial for at parkens eksisterende naboer få et større tilhørighet til parken.

Det bør undersøkes gjennom dialog hvordan aktører som Barneparken og kafé (Det grønne kjøkken) kan inkluderes på en mer positive måte som bidrar til å styrke parkens egen- identitet og skape mer aktivitet.

Tydelige soneinndeling og tilrettel- egging av fysiske omgivelsen vil være viktige forutsetninger i en forvandlingen av denne type.

Parken er mye brukt til hundelufting, som skaper noen problemer

Inngangssonen til parken er blokkert både av parkerte biler og store plantekasser

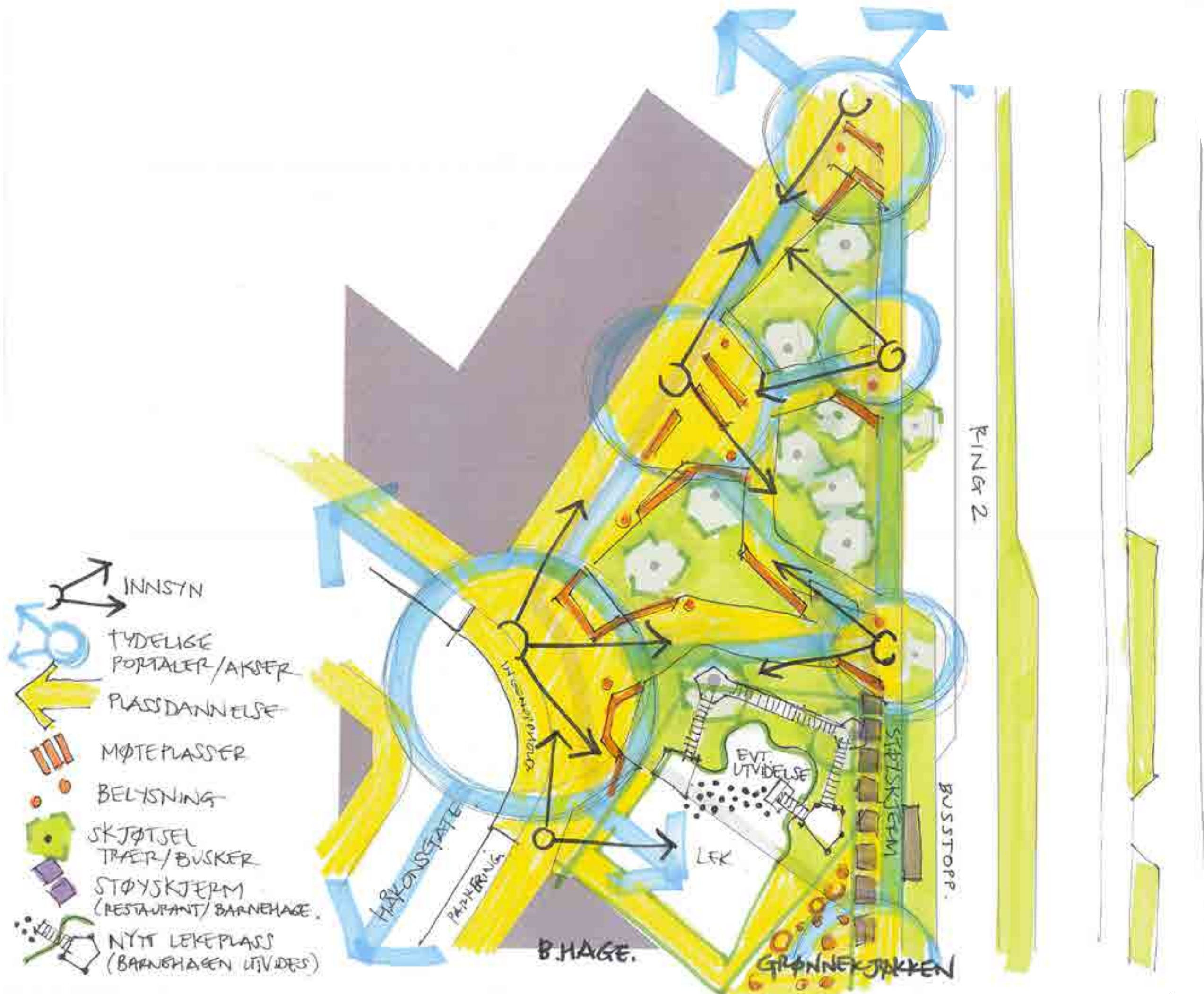

Gangarealet og grøntområdet oppleves som separate områder

Busstoppet skaper noe liv, og det burde åpnes mot parken for å skape mer aktivitet

TILTAKSPLAN

ANBEFALINGER

EN LITEN LOMMEPARK

BEVEGELSE

Lage **passasje** fra busstopp og gjennom parken for å øke aktivitets-nivået og trygghetsfølelsen ved nærvær av flere mennesker

DESTINASJON

VEDLIKEHOLD

Trimme trær for å åpne opp og gjøre lysere – med fokus på de trærne som blokkerer dagslys.

BEKVEMME-
LIGHET

Hundeposer - så man enklere kan rydde opp etter seg. Dette gir også et signal om at her forventes det at du rydder opp etter deg.

LEK/
AKTIVITET

Hengebro mellom trær - en liten verden over bakken for barn.

BELYSNING/
TRYGGHET

Lyset bør komme **innefra** parken. Det vil gjøre det lettere å gå gjennom til buss-stopp. Rundtlysende park-armaturer under trekroner. Lyse opp et stort tre for å skape visuelt holdepunkt

Lage sesongbasert midlertidig vinterbelysning som lager eventyrskog. Vurdere fasademontert belysning for bygård ved innganger for å skape miljø langs gaten.

Eksempel på åpen park med gangsti Bilde fra <http://nathanielhood.com/>.

Eksempel på trær med lysobjekter, inspira-

Fasademontert lys ved inn-
ganger for bedre
miljø langs gaten

Lys som kommer inne
fra parken og åpner opp.
Viser vei til buss-stopp

Lyssette et tre i parken som
samler og gir fokus. Dette er et
visuelt holdepunkt fra avstand
og fra barnehagen

Lys for
lekeplass

Lek

E. OPPSUMMERING OG ANBEFALINGER

OVERORDNEDE OPPSUMMERING AV ANBEFALINGER

På de neste to sidene følger generelle og overordnede anbefalinger for det videre arbeidet med parker og plasser på Tøyen, innenfor områdeløftperioden (fram til 2018).

De seks temaene forholder seg til et overordnet bydelsnivå/organisatorisk nivå med anbefalinger for prosessene som skal startes nå.

VIKTIGHETEN AV PARKER OG PASSER PÅ TØYEN

Denne rapporten fremhever hvor viktig velfungerende byrom, parker og plasser er for en by generelt, og for Tøyen spesielt.

De skal danne gode møteplasser og iscenesette sosial omgang med mellom enkeltpersoner, ulike grupper og aktiviteter. Det er her vi lærer samhold, aksept og forståelse for hverandre og det er også her vi bør ha mulighet til å utfolde oss fysisk og kreativt, alene og sammen med andre.

Det er ingen 'kvikk fix', det skjer ingen mirakler over natten som vil løse de utfordringene man har på Tøyen i dag. Men ved en langsiktig strategi der man systematisk jobber seg gjennom de ulike byrommene/parkene, hver for seg og som en del av en større helhet.

Sammen med andre sosiale tiltak og satsningsområder, og sammen med lokale institusjoner, kommunale etater, skoler, barnehager og frivillige organisasjoner, har man et godt utgangspunkt for å lykkes med å knekke koden for gode, velfungerende og inkluderende parker og plasser på Tøyen.

SAMARBEID - LÆR AV SUKSESSHISTORIENE

Utviklingen av byrommene, parkene og plassene på Tøyen krever godt samarbeide på tvers av kommunale etater, med utviklingsprosjekter som Tøyenløftet og frivillige organisasjoner. For å få til et slik samarbeide bør man se til andre prosjekter der dette er utviklet og gjennomført med stort hell.

I forbindelse med Groruddalsatsningen og utbygging av Grorud Park dannet alle de involverte partene en styringsgruppe som ble, som navnet tilsier, et styrende organ som tok beslutninger på gjennomføring, kostnader og finansiering av prosjektene.

Dette viste seg å være en svært effektiv måte å samkjøre prosjektet på, ta beslutninger og gjennomføre evt. endringer som kom, og alltid kommer, i et så omfattende prosjekt. Viktig her er at representantene som sitter i en slik styringsgruppe har besluttende myndighet for at det skal bli et effektivt organ.

Prosjekteringsgruppen anbefaler at det dannes en tilsvarende styringsgruppe for Parkløftet på Tøyen. Prosjektet «Parkløft Tøyen» defineres som et tverretattlig prosjekt der de aktuelle kommunale aktørene f.eks. Bydel gamle Oslo, Bymiljøetaten, plan- og

bygningsetaten, evt. byantikvaren og Vann- og avløpsetaten, sammen med Tøyenløftet, frivillige organisasjoner og representanter fra andre viktige institusjoner i området, f.eks. moskeen ved Urtehagen, vil kunne sikre en langsiktig strategi og gjennomføring for opprustning av parker og plasser på Tøyen.

En slik styringsgruppe vil kunne angi en oversikt over sentrale premisser for styringen av prosjektet **Parkløft: Tøyen**. Styringsgruppen bør utarbeide et styringsdokument som angir de overordnede rammer for prosjektet (mål og rammebetingelser), prosjektstrategi (gjennomføring, kontrakt, kommunikasjon), organisering (roller og ansvar) samt styringsbasis (arbeidsomfang, tidsplan, budsjetter mv.).

Hensikten er å gi en beskrivelse av sammenheng mellom prosjektets mål, suksesskriterier, strategier og tiltak/arbeidsoppgaver.

Samordning av ressurser og kompetanse gir bedre totalresultatet og kvalitet enn om hvert fagområde hadde gjort det hver for seg.

KLARHET RUNDT MIDLER, KOSTNADER OG FRAMDRIFT

For å få realisert mange av de tiltakene som er anbefalt gjennomført i denne rapporten, må etableres finansiering for prosjektene.

Noen midler kommer gjennom Tøyenløftet, noen kommer gjennom Bydelens egen midler, noe kan muligens hentes gjennom spillemidler, KORO og andre støtteordninger, samt at andre etater, f.eks. Bymiljøetaten kan bidra med midler som går på belysning og beskæring\vedlikehold av trær og annen vegetasjon.

Uansett, det er viktig å få klarhet i kostnader for de ulike prosjektene og hvordan de kan og bør finansieres før man går i gang med detaljprosjektering og utarbeidelse av anbudsdokumentasjon.

I så måte kan man se til hvordan Drammen kommune har fått gjennomført mange av sine svært vellykkede by-prosjekter de siste årene.

Den såkalte 'Drammensmodellen' går ut på å utvikle gode ideer (denne rapporten) for så å utarbeide kostnadsoverslag som i sin helhet legges frem for kommunestyret for vedtak og evt. bevilgning av penger. Når så dette foreligger, setter man gang med detalj og byggeprosjekt.

1. **Utvikling av ide (denne rapporten)**
2. **Utarbeidelse av forprosjekt, inkl. kostnadsoverslag (delvis denne rapporten)**
3. **Framleggelse av prosjekt med kostnadskalkyle for formannskapet**
4. **Vedtak til bevilgning for prosjektet**
5. **Igangsetting av detaljprosjekt og anbudsutsendelse**
6. **Bygging**

✱ IKKE GLEM BYROMMENE SOM IKKE VAR EN DEL AV OPPDRAGET

Oppdraget og denne rapporten dreier seg om 11 parker og plasser på Tøyen. Som en del av arbeidet videre vil vi i tillegg peke på viktigheten av å ha en strategi for gatene som knytter disse offentlige rommene sammen, og fokusere særlig på de gående og syklendes fremkommelighet, orientering, byopplevelser og trygghetsfølelse.

Det er seks gater som utmerker seg som spesielt viktig å ta tak i, både på kort og lang sikt.

Fra barnetråkket som ble gjennomført blant sjetteklassinger på Vahl skole i juni 2015 vet vi at Motzfeldts gate (og i litt mindre grad Vahls gate) er skoleveien for de fleste som går på Vahl skole - og at barna opplever denne gaten som skummel, preget av søppel og skumle mennesker. Motzfeldts gate er har stort potensial til å bli en trygg og hyggelig strøksgate.

Vahls gate er en fire felts bilvei som

kutter forbindelsen mellom Tøyen/ Grønland og elvelandskapet langs Akerselva. På sikt bør Vahls gate transformeres til en mer urban byggate med lavere hastighet og helst mindre trafikk.

Vi har registrert at både Sørligata og Jens Bjelkes gate spiller viktige roller i byen, Sørligata som bindeledd mellom Tøyen T-bane og Grønland (Gartnerløkka) og Jens Bjelkes gate som en rettløpt forbindelesåre hele veien fra Kampen (Kjølberggata) til Grünerløkka. Her bør det legges til rette for at det blir enklere, bedre og tryggere å bevege seg, særlig på kveldstid.

I tillegg kan Hagegata med fordel tydeliggjøres som en fotgjengerakse inn mot Tøyen Torg, og Kjølberggata bør over tid, som Vahls gate, få et mer urbant og fotgjenger-/ syklistvennlig preg, med lavere fartsgrense og flere forbindelser på tvers (overgangsfelt).

✱ NESTE SKRITT FOR PARKER OG PASSER PÅ TØYEN

For den videre utvikling av parkene og plassene på Tøyen anbefaler Prosjekteringsgruppen følgende fremdrift:

- 1) Det etableres en styringsgruppe som har besluttende myndighet og som koordinerer arbeidet med alle parkene og plassene på Tøyen, slik at dette skjer iht. en langsiktig strategi og i sammenheng med andre sosiale og frivillige initiativ. Unødvendig at en etat beslutter å gjøre noe nå, når det allikevel må gjøres på nytt ved oppgradering av plassen ett år senere.
- 2) Iht. til anbefalt prioritering av parkene og plassene, få utarbeidet et kostnadsoverslag for de anbefalte tiltakene, både funksjoner og belysning.
- 3) På grunnlag av kostnadsoverslag og prioritering av parkene, få på plass finansiering av tiltaket/tiltakene før man lyser ut konkurranse om detaljprosjektering.
- 4) Ta vare på det flotte brukerengasjementet som finnes på Tøyen, la brukermedvirkningen fortsette også i detaljprosjekterings- og byggefasen. Dette sikrer engasjement

og eierskap til parkene. Enkelte steder anbefaler vi å involvere hovedbrukerne direkte i design av parkene, for eksempel Vahl skole/Sterling/Frigo på Rudolf Nilsens plass, og Tøyen skole/ ungdommer i Schübelers gate friområde og i Borggata friområde (disse bør også snarest får nye navn!)

5) Informer – vis folk i nabolaget hva som skjer når og hvor.

6) Dyrk fram sosiale tiltak og prosjekter som bevisstgjør og engasjerer beboere, naboer og brukere. Her er det mange morsomme stunts og prosjekter å la seg inspirere av, f.eks dette fra London: www.youtube.com/watch?v=er3VhHtNp00&feature=youtu.be som introduserer flere kreative måter man kan takle forsøpling.

7) Gjenbruk av materialer. Blant annet i Urtehagen er det mye potensiale i gjenbruk av stein og materiale på stedet.

✱ DET HANDLER OM GJENNOMFØRING

Gjennom arbeidet med de elleve parkene og plassene har det kommet tydelig frem at noen steder haster det, og andre steder haster det ikke å få kommet i gang med endringer.

Denne prioriteringslisten bør blir kommunisert - med en tydelig formidling av satsning og rekkefølge. Vi anbefaler også at man viser fram resultater etter hvert som parkene utvikles. Lansér en forpliktende fremgang i tydelige steg, men ikke gap for høyt.

OPPSUMMERING PRIORITERINGER

PRIORITERING AV TILTAK

Våre anbefalinger deler opp parkene i fem nivåer, og vi foreslår basert på det følgende prioritering:

- 1
- Førsteprioritet bør være de parkene/ plassene der det er tydelige konflikter rundt bruk, åpenbare mangler, overbelastning og mange brukere:
 - Urtehaven, Rudolf Nilsens plass, Sørli (lekeplass og plass) og et strakstiltak Borggata friområde
- 2
- Deretter bør man prioritere parker/ plasser der det er stort forbedringspotensiale:
 - Gartnerløkka
- 3
- På nivå tre finner vi parker/ plasser der det er store muligheter for å få til noe unikt, gi en ekstra verdi i nabolaget, relansere og skape entusiasme:
 - Trekantplassen og Borggata friområde
- 4
- På fjerde nivå finner vi parker der det definitivt er forbedringspotensiale, men der det er vanskelig å rettferdiggjøre en hovedprioritet:
 - Sommerfrydshagen, Schübelers gate friområde
- 5
- På siste nivå er det to parker med lite kontrovers og press på seg, men der det likevel er mye å hente m.t.p. en oppgradering.
 - Håkons gate friområde, Gåseparken

RUDOLF NILSENS Plass

AKTIVITETSSENTRUM

Plassen ligger like over gaten fra botanisk hage, og bør dyrkes som en positiv motpol til aktivitetene som kan foregå der. Alt som ikke er lov i botanisk hage, er lov på Rudolf Nilsens plass.

LA LOKALE KREFTER FORME

Vahl skole, Sterling og Frigo har behov for mer plass, og bør få en sterk stemme i den videre formingen av plassen.

UTVIKLE OG SUPPLERE

Mulighetene for ballspill bør utvikles og utvides. Det samme gjelder lekemulighetene.

FØLELSE AV TRYGGHET

Hovedkonfliklinjen på Rudolf Nilsens Plass er mellom rusmisbruk og barnelek. Det er ingen 'quick fix' her, men uansett bør plassen få forbedret lys, tydeligere ledelinjer, bedre skjøtsel av vegetasjon og generelt høyere kvalitet på fasilitetene.

URTEHAGEN

SAMARBEID

Det må etableres dialog mellom de tre hovedaktørene rundt plassen: barnehagen, moskeen og Frelsesarmeen.

ET ATTRAKTIVT BYROM

Ta sikte på å transformere Motzfeldts gate og Nordbygata slik at plassrommet trekkes helt ut til bygningslivet. Dette kan aktivisere randsonene og gi mer rom til det som i dag er en tett og konfliktfylt urban plass.

FØLELSE AV TRYGGHET

Barnehagen og barnelek generelt bør få en tydelig plass i hjertet av Urtehaven. Bedre skjøtsel og belysning, i tillegg til en tydeligere dyrking av forskjellige lokaldestinasjoner inne på plassen kan bidra til å både løse romlige konflikter og lage en enda mer attraktiv destinasjon med mye å by på.

TREKANTPLASSEN

ET NØKKELPUNKT PÅ TØYEN

Her er det mye å hente på å dyrke plassens nøkkelposisjon på Tøyen, som et viktig orienteringspunkt og en urban rasteplass halvveis opp Tøyengata.

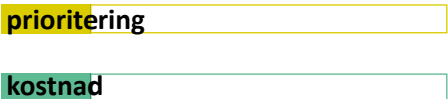
MARKERE KRYSET

På sikt behandle hele veikrysset som et torg/ byrom som spiller på lag med Tøyengata Bodega og andre bedrifter i nabolaget.

ET NYTT 'SUPERMØBEL'

En transformasjon av Trekantplassen med et nytt 'supermøbel' som på en og samme tid er et urbant grep, et sittemøbel, en lysinstallasjon og et veikilt, kan fungere som en veiviser som kommuniserer veien videre med oppgraderingen av de andre parkene og plassene.

GARTNERLØKKA

UTVIDE BRUKEN - ETABLERE AMFI

Bygg videre på initiativet som allerede finnes i form av utekino. Skape sitteplasser, flytt og utvid lekeplassen, og - på sikt - forsøk å få inn et mer utadrettet program i 'Safir'-huset. En kafé her hadde vært fantastisk.

EN YPPERLIG SNARVEI

Parken brukes i dag i stor grad som en passasje mellom Tøyen (Enerhaugen) og Grønland. Gjør det enklere og bedre å bevege seg her! Dette krever en terrengbearbeiding, en ny trapp, bedre skjøtsel av trær og bedre belysning. Sammen kan disse tiltakene utvide bruken, både i løpet av et døgn og i løpet av et år, som igjen gir bedre sosial kontroll og et tryggere uterom.

BRANNVEIEN

Urban turistvei: utkikkspunkt

Fra Brannveien kan både innfødte og besøkende oppdage Oslo på en ny måte. Benker og andre muligheter for opphold trengs, i tillegg til belysning og en god del skjøtsel.

Flere og bedre forbindelser

Det bør etableres en trappeforbindelse fra Borggata, via Enerhaugblokkene og ned til Helga Helgesens plass i Åkebergveien. Denne forbedringen må gjøres i tett samarbeid med Enerhaugen borettslag.

SCHÜBELERS GATE

TIL OG FOR UNGDOMMEN

I dag en bitteliten park som prøver å være litt av alt. Tørre å rendyrke program og heller satse på færre ting. La innholdet i parken henvende seg mot barn og unge.

TESTBEDPARKEN

Etter man har gjennomført en generell oppgradering av parken, utvidet og fikset ballbingen, bygget et lite amfi og ordnet med bedre belysning, bør man utforske muligheten for å la Tøyenungdom fylle denne plassen med innhold selv.

SØRLI LEKEPLASS

LYSERE, TRYGGERE, MER OVER-SIKTLIG

Her er det mye å hente på skjøtsel og belysning. Dette bør man ta tak i så fort som mulig, sånn at det kan skapes siktlinjer fra en ende til den andre, og slik at gresset får nok lys til å gro.

LEKEPLASS FOR STORE OG SMÅ

Gjennom workshoper har vi blitt klar over behovet for å legge til rette for lek for barn i forskjellige aldersgrupper. Mange større barn er her sammen med sine yngre søsken.

SAMMENHENGENDE, AKTIVT BYROM

Sørli plass og lekeplass bør betraktes som ett, sammenhengende offentlig rom for fotgjengere og syklister. Det bør være et mål å få flere aktive fasader (kafeer, butikker) inn på bakkeplan.

SØRLI Plass

VELFUNKERENDE KNOTEPUNKT

Forsterke posisjonen som nav i bydelen ved å forsterke siktlinjer og fjerne kanter og hindringer for de gående og syklende. Rett og slett skape et enda bedre knutepunkt.

HYGGELIG URBAN MØTEPlass

Skape en enda mer attraktiv møteplass, der man er velkommen uansett om man kjøper noe på kafeen eller ikke. Se på Sørli plass som en portal inn mot Tøyen torg.

BORGgATA FRIOMRÅDE

TØYENS UNGDOMSSTED NR. 1

En bedre forballbane (med kunstgress) vil gjøre plassen mer brukt. Koble Frigo på plassen og bruk den som skøytebane på vinteren, slik som Rudolf Nilsens plass blir brukt.

ViSE AT MAN SATSER PÅ UNGDOM

Ved å tørre å la ungdommen få spille en ekstra stor rolle i Borggata friområde, får man også signalisert at *det satses på ungdom på Tøyen*. Det er et viktig budskap å få ut i offentlig rom.

ALLMENNINGEN

Ved å åpne opp og gjøre parken mer synlig fra gatene, både på oppsiden og nedsiden, kan man tilgjengeliggjøre parken som en felles allmenning.

GÅSEPARKEN

IF IT AIN'T BROKE...

En oppgradering av Gåseparken bør ikke være førsteprioritet. Parken har sin lille brukergruppe som trives her. Når det er sagt, er det to dimensjoner som kan og bør tas tak i på sikt.

EN HYGGELIG PORTAL

Gjøre noe ut av posisjonen i enden av Hagegata inn mot Tøyen torg. Gåseparken kan få en forsterket rolle som portal, gjennom dekket på bakken, lys, fjerning av parkering m.m.

BEVEGELSESLINJER

Som en forlengelse av portalrollen, tydeliggjøre forbindelser videre fra parken. Legge til rette for en bedre kryssing av Kjøllberggata.

SOMMERFRYDHAGEN

IKKE FINN OPP KRUTTET PÅ NYTT

Her er det mye som fungerer godt, både romlig, brukermessig og programmatisk.

EN INKLUDERENDE BYDELSPARK

Sommerfrydhagen, eller Steinparken, som vi opplever at de fleste kaller den, er et inkluderende, grønt byrom, som først og fremst brukes av de som bor i nabolaget. Det finnes dog noen konflikter rundt bruk. Disse kan delvis løses ved å sette inn et offentlig toalett (som i Sofienbergparken).

SY SAMMEN DE TO SIDENE AV PARKEN

Bygge ned kanter og vegetasjonsbarrierer, la basketbanen få mer plass (og bedre dekke!). På sikt transformere veiarealet som splitter rommene, slik at det hele blir én park.

HÅKONS GATE

EN LITEN LOMMEPARK

Både barnehagen og restauranten Det Grønne Kjøkken kan bidra med liv og innhold i parken, og bør ønskes velkommen inn, i kombinasjon med bedre skjøtsel og belys

FORBEDRE FORBINDELSLINJER

Det bør umiddelbart åpnes opp i gjerdet slik at man slipper å gå en omvei for å komme til/fra busstoppet ved parken. Andre barrierer som sperrer/hindrer tilkomst til parken bør også tones ned/fjernes.

STRATEGI FOR UTVIKLING / VEIEN VIDERE

En tentativ, overordnet framdriftsplan for de elleve parkene.

